

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A marostordai háború

Irta: Mezei Ernő.

Sok ember lehet az országban, ki megfelelő külön kommentár nélkül nem igen érti meg, mi alapjuk és hátterük van a marostordamegyebeli háborúságonak. Magunk is csodálkozva nézzük, micsoda világraszóló gabajodás keletkezett a székely havasvidék jól elzárt kerületében, hogyan zajlik az események viharos áradata a kies völgyeken át, nő és dagad egyre, túl minden lokális történelem korlátain. Ez a rettenetes fegyverzaj, mely Marosvásárhely felől széles ez országban átharsog, annál riasztóbb hatást tesz, minél inkább uralkodott el mindenütt másutt az a csend és megnyugvás, amely nyomban a választások után a lelkek ellenállhatlan szükségékként jelentkezett. De azt tartjuk, ez egyszer el lehet ismerni Maros-Torda autonóm jogát a maga külön világtörténelmére és nem kell okvetlenül föltenni, hogy az odavaló tusakodások, akármi nagyméretűekké váltak is, az általános nemzeti kérdésekben és az országos pártellentétekben találják gyökerüket.

A távolból való első látszat, igaz, azt a vélelmét keltheti, mintha a hatalomról leszorult és a választásokban összetört koalíciós elemek folytatná-

nak utólagos guerilla-csatározást a mai kormányzat ellen. De ez a benyomás nyilván csak azokról az országos hangzású nevekről verődik vissza, amelyek a helyi küzdelembe bele vannak ártva. Pedig éppen azt bajos feltenni, hogy akik itt a parlamenti porondon oly nyugodt kedvvel és oly fegyverszüneti készséggel foglalták el az ellenzéki táborhelyeket, ugyanezek a vármegyének sok tekintetben semlegesebb terepnumán akarnák ádáz boszuszenvédélyüket kitölteni a kormányon. De meg az a híres székely vér, amelynek minden cseppje gyöngyöt ér — ahogy nagy költőnk dalolta — ha tüzesen pezsdül is az igazi csatatereken, viszont a mindennapi politika versenyterein sokkal több józansággal van telítve, semhogy erőtlenség, szétszórt portyázásokban, elszigetelt kitörésekben vesztegetné el puskaporát. Ezek a derék hun-ivadékok, akiknek őseik kiapadhatlan erővel védelmezték meg hegyi zugaikat, amikor már Attila egyéb népét kiverték az országból, nem igen akarhatják ezt a hősi példát úgy megismételni, hogy mint az elpusztult koalíció utolsó maradványai, a megvetettség torlaszolja el botránkövekkel gróf Khuen zsoldos csapatai ellenében.

Aki a legutóbbi marostordai eseményeket egyes régiebb előzményekkel

való kapcsolatukban vizsgálja, csak azt a meggyőződést meritheti belőlük, hogy ez a nagyarányú helyi forradalom a külön municzipiális életnek egy érdekes fejezete, ez a sok egyéni dráma egy speciális vármegyei társadalom vérbőségének kicsordulása. Tulajdonképpen Maros-Tordamegye már az évek során át egy elszigetelt vulkán szerepét játszsza, mely forró lávájának időről-időre megismételt erupcióival minden kormányzat nyugtalanságot okoz. A darabontok uralma alatt ez a vármegye ott állott a nemzeti ellenállás első sorában. De a koalíciós kormány is, amely pedig dicsekedhetett azzal, hogy a vármegyék nemcsak a szokott passzív engedelmességgel, hanem igazi lelkesedéssel követték, ezzel az egy vármegyével alig tudott kész lenni. Itt az alkotmányvédelem bajnokai utóbb egymás ellen fordultak, a tisztviselői kar egyre lázongott, gróf Andrássy, mint belügyminiszter, a főispánt rendkívüli hatalommal volt kénytelen felruházni. Akkor úgy tűnt fel, hogy a megyebizottság többsége a koalíciós kormány ellen háborog, ma úgy látszik, hogy a többség a mai kormány ellen békétlenkedik. Az bizonyos, hogy a vármegye vezetői körét nagyon éles pártellentétek választják el egymástól. De az is szemmel látható, hogy ezekben az ellentétekben több ré-

Simon fráter.

Irta: Móricz Pál.

(Utánnomlás tílos.)

Dely Mátyást, a hortobágyi nyugalmazott híres magyar állatorvost Szabó Román provinciális 1850 január havában, Miskolcson, vette fel a magyar minorita rendbe. Hazafias érzelmű volt ez a provinciális; de a magyar származású minorita-páterek is mind hasonlóak voltak az érdemes rendfőnökhöz. Sok honvéd-gyerek békés menedéket talált akkor, az üldözöttek napjain, az ő csendes kolostoraikban.

Dely Mátyást a felvétel után fehérmezelt, böhöves, nagy szobába vezették be. Már vagy tizen vártak ott Mátyást. Mindnyájan az osztrák bakancs — és káplárpálya elől menekültek kolostorba a daliás volt honvédek. Még a reverendában is megfeszült a mellük. Haj, de nem esörgött már eszímájukon a hetykén taréjos huszársarkantyú és őrmester ur Dely Mátyásnak is „Simon barát” — „fráter Simon” lett ezentul a neve.

Pár nap múltán Egerbe, az egri kolostorba szállították a növendék-barátokat és itt egy görbehátú, volt hurbánista tót barát lett a reverendás honvéd-fiúk nevelőmestere. Sárga szemű, gyűlölködő tekintetű volt ez a tót pap. Tótos kiejtéssel mindjárt rámondott a fiukra.

— Ah, ősmérem már magokat. Magok katonaság elől bujnak reverendába! Jól van! Provinciális ur párnésoljád, de májdn én kiugrádom magokát! — És mint a kaszárnyabeli osztrák káplár oly durván is viselkedett

a magyar fiukkal. Mátyás urat, Simon frátert is „legazemberezte” egyszer. Éppen négyzsemközt voltak és a büszke magyar nemes vér lángalobbant a hideg reverenda alatt is. Dely Mátyás szájába rága a tót-magisternek:

— Ha még egyszer ilyent mond nekem az ur, úgy vágom a földhöz, menten kiegyenesedik a háta.

Félévig ilyen kutya-macsakarásában élt Simon fráter az oktató mesterével. Félév múlva szomorú hír érkezett a nyírbátori kolostorból. A bátori barátok azt jelentették, hogy halálos beteg a nyírbátori gazdaságot vezető páter. A provinciális ugyanekkor rándult át Egerbe a „kedves magyar gyermekeit” meglátogatni. Vaesora közben kérdezte a főasztalnál ülő páterektől:

— A szerzetestársak közül kit gondolnátok alkalmasnak a nyírbátori gazdaság vezetésére? Mert ott korán kell kelni, későn lehet lefeküdni. Egész nap a szabadban kell izzadni. És meg kell küzdeni a sok henye eseléddel, dologkerülő napszámossal is...

Összedugták fejüket a páterek. Hosszu tanakodás után röviden határoztak. Egyértelműen kijelentették:

— Főtisztelendő atyánk! Magunk között mi nem ősméremünk olyan alkalmasat...

A páter-provinciális másnap reggel, annál inkább megörült Simon fráternek, azaz Dely Mátyásnak, midőn a fráter a bátori gazdaság vezetésére jelentkezett. A provinciális menten kirendelte Nyírbátorba Simon testvért.

— Nyírbátorban 1855 június hónap huszonkilencedik napjág hűségesen szolgáltam

a rendet, — írja megkapóan kedves, nemes soraiában az öreg bölcs Dely Mátyás, — élve igen sok jó napokat, tanulva igen sok szépet és jót az oktatásomra rendelt háromszor doktor Kokoskától... De, nem azt, hogy miképpen és hányszor kell egy nap imádkozni. Hanem, hogy miképpen kell a világban, mint közpolgárnak dolgozni, hecsületben élni Isten dicsőségére és a haza boldogítására.

Fráter Simon, mielőtt utnak indult volna Nyírbátorba, rendeletre jelentkezett az öreg Szabó provinciálisnál.

— Fiam, — mondotta a fájdalmas arcú öreg pap a fiatal barátának, — szeresd hazádat! Mindennap imádkozzál szegény megnyomorított hazánk felszabadulásáért.

Dely Simon fráter letérdepelve fogadta a provinciális áldását és homlokcsókját. Szabó Román provinciális a kétféjű sasos utazási igazolvány mellett még a nyírbátori házfőnöknek ezimezett levelet is nyitva adta át Simonnak, mert akkor olyan világ volt Magyarországon, hogy a zsendárok kötelesek voltak még a magánuton küldött leveleket is megvizsgálni. Simon fráter markába utra- valóul még egy ötforintos almási bankót is nyomott a jó provinciális. Bezzeg, másként ütött ki a tót mágiszter bucsuja; midőn másnap hajnali négy órakor megeseudült a kolostor imára hívogató kis harangja és a páterek, fráterek a templomban elvégezték a hosszú imádságot, még a tót mágiszter is magához parancsolta Simon frátert. Kárörvendőleg kezdte beszédét az áruló Hurbán maeskaszemű tábori papja:

szök lehet az egyéni versengéseknek és a családi érdekeknek, mint az általános politikai véleményeknek.

Ilyen versengések és ellentétek többé-kevésbé találhatók másutt is, anélkül, hogy különös következtetések volnának. Maros-Tordában, ugy lehet, hogy ez a betegség nagyon elfajzott, minden társadalmi viszony bontó mérgévé és minden közigazgatási érdek veszedelmévé vált. És ebből a helyzetből következik gróf Khuen eddigi eljárásának teljes érthetlensége. Mintha csak különös gyönyörűségét találta volna abban, hogy kormányzatának érdeke nélkül, sőt általában bármi politikai érdek nélkül, felülről zuditott viharokkal korbácsolja fel az ugyis tajtékosan hullámozó municipális tavat. Ki adhatja annak elég okát, mért kellett éppen azt a férfit a megye új főispánjának kineveznie, ki az elmúlt tusakodások előterében állott és maga ellen a leghevesebb gyűlölségeket idézte fel. A főispánokra, mint a kormány bizalmi férfiakra, sokszor igen disztinguált feladatok is hárulnak, de semmiféle kormány nem mellőzte eddig a főispánok megválasztásánál azt a szempontot, hogy se személyes helyzetük, se állandó munkájuk ne jelentsen ellenséges tényezőt a megye társadalmi viszonyainak harmonikus kialakulásában. Tartsa ezt valaki előnynek vagy hátránynak, a mai municipális életet elvégre is azzal a mértékkel kell mérni, hogy benne erős testületi szellem is van kifejlődve és a leg-
elemibb közigazgatási érdek is ugy követeli a kormánytól, hogy ennek a testületi szolidaritásnak társadalmi és erkölcsi kihatásaival számoljon. Magától értetődő dolognak tartották eddig, hogy a főispán személye a politikai csatatéren tul semmi harcias jelleggel ne bírjon. Micsoda képtelenség olyan fő-

ispán, ki ellen, mint Maros-Tordában, a vármegye vezető férfiai becsületbeli kötelezettségének megsértését — akár okkal, akár ok nélkül — hozzák fel?

Ezen a ponton kétségtelen a miniszterelnök olyan hibája, amelyet feltétlenül reparálni kell. Ő, aki császári kiküldetéssel és Bécs érdekében olyan hallatlan diadalokat vívott ki a nemzeti akarattal, a koalíciós többség, a magyar parlamentarizmus és a magyar közvélemény felett, csak nem tarthatja azt is feladatának, hogy valamely helyi klikk kedvéért a marosvásárhelyi csetepatéban külön triumfust vívjon ki. De Maros-Torda mai közgyűléséből megkapta a figyelmeztetést, hogy létezik még alkotmányos hatalom is, amely ilyes kedvtelésének útját állhatja. Mert hála Andrassy Gyula ismert garanciaiális törvényének, a kormány újabb önkénykedései ellenében Maros-Tordamegye a közigazgatási bíróságnál keres védelmet. Viszont reméljük, a megye urai is fegyelmezni tudják felforralt indulataikat. Talán ők sem becsülik tul helyi háborúságuk jelentőségét és nem akarják az országba kiharsogni Ugocsa-megye hajdani jelszavát: „non coronat.“ Mert ha volna is kedvük ilyen kísérletre, akkor se *koronáznák* a helyzetet.

Budapest, augusztus 11.

A miniszterelnök Budapesten. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma reggel birtokáról Budapestre érkezett s hivatalos ügyeknek elintézése után még ma délután visszautazott Hédervárra.

Főispáni eskütétel. Komáromból jelentik: Kürthy Lajos Komárommegye és város ideiglenes főispánja tegnap tette le a vármegyénél hivatalos esküjét. A főispán később a városnál is letette az esküt.

— Na, hód magá Bátorba megy, fráter! Talán aztat gondolja magá, kocsin fog utazni? Ah, dehogy! Per pedes apostolorum! Gyálog fogja magá odamenni... Hál' Istennek, hogy magától megszabadultam — hortobágyi bieskás!... Most már én majd csak elbánom többivel!

— Dobre noez! — Simon fráter sarkon fordult s faképnél hagyta a pukkadozó tót barátot.

Miután a volt honvéd-barát társaitól is elbucszott, a derék magyar házfőnök jó tanácsait is meghallgatta és az adott két bankó forintját is zsebre tette fráter Simon, kilépett a csöndes kolostorból az országút porába. De, még mielőtt a maklári-bástyán át távozott volna Eger falai közül, az utra még bevásárolt a fráter. Egy kutyanyelvnek esufolt tizkrajezáros papirbankóeskáért a piacon a legsudárabb tölgyfapálcát választotta ki. És két forintjába került az a csikós alföldi szeredás (szórtarisznya), melybe két darab imakönyvét s házisöttes fehéreneműt rakta Deiy Simon.

A szőlők alatt, hol szabad pinczékben mérték a világhíres egrí bikavért, még garabonciás diáknak is elnézték bizonyos kövesdi matyók az eleven fiatal barátot. Egy pinczegádorban, a jó matyók nagy ámulatára, fufangosan itt békítette össze kövesdi Lukács Palyát a pipiskokontyu, házsártos és feltékeny természetű feleségével, midőn is feltárta előttük, hogy a pokolban mindkettőjük számára készül már a tüzes ágy...

Majd a nagy jelenet után, esakhogy a hálálkodó matyóktól szabaduljon, Kövesdi helyett Makláron át Szijhalomra fordította

vándorutját Simon. Éjszakára szívesen fogadta a barátot a haza sorsán kesergő, jólelkű öreg plébános. Egyeken meg már egész sereg Dely atyafiság lakott. Itt lakott a falu bölése, az ezermester, tréfaesináló Dely Péter uram is, aki Simon frátert jó kétlovas kocsin szállíttatta haza szülőföldjére, Ujvárosra. Simon Mátyást három napig sült tyukkal, kalácsesal tartotta a kedves, jó édesanyja. Végül is saját kocsijokon indult tovább Nyirbátor felé, miközben Geszteréden bollogult édesapja fiatalkori barátjánál, Homonnay plébános urnál is meghált. Ez az öreg magyar plébános darabos, de igaz beszédjeiről, vendégszeretetéről, örökkön füstölő nagy tajtékipapíról még Szabolcsban is híres volt. Homonnay plébános ur, midőn végignézett a Simon fráter erősen kitermett szálas alakján, ekkor mondotta:

— Az én és nagybátyám táborába, az egrí várba kellett volna ilyen barátok, hó! Nem hiszem, hogy ebbe a csuhába meg fogsz vénülni! Különb, Isten tudja, no!

Simon fráter másnap délelőtt akkor ért be Bátorba, midőn az iskolából kibocsátották a gyerekeket.

— Ni, az új barát! Az új barát! — kiáltották a gyerekek, míg nem Simon fráter a legnagyobbikat galléron csipte.

— Kis komám, vezess fel a páter gvardiánhoz.

A gyerek fent az emeleten rámutatott az egyik szobajátóra. Simon bekopogtatott.

— Ave! — szeliden hangzott belülről. Simon fráter fejét meghajtva lépett be a szobába, ahol egy sötétkék szemű, gyönyörűen

Az élelmiszerhamisítók.

Budapest, augusztus 11.

Mikor egy-egy járvány üt ki Budapesten, mint néhány héttel ezelőtt a tifusz, vagy néhány év előtt a kolera, akkor az ujságokban a legszigorubb rendszabályokat követeljük az élelmiszerhamisítások ellen, akkor a hatóságok is némileg szigorubbban kezelik ezt a rákfenéjét a közéletnek, de ha a járvány megszűnt, akkor rendszerint az ellenőrzés is meglazul s minden marad a régiben. Evtizedek óta követeli Budapest fogyasztó közönsége, hogy egy külön osztály szerveztessék a rendőrség kebelében, azzal az egyedüli rendeltetéssel, hogy a piacra kerülő élelmiszereket ellenőrizze, de mind hiába. Nagy ritkán történik valami, néha egy-egy élelmiszerhamisító véletlenül rajtaveszt, de a felderített hamisítási esetek száma is oly csekély s a hamisítókra kimért büntetés is olyan enyhe, hogy a hamisítókra elrettentő például nem szolgálhat, sőt még mint megtorlás sem igen érdemel figyelmet.

Pedig az, hogy a lakosság egészséges táplálékot kapjon, hogy abban a táplálékban az a tápanyag és az a táperő legyen, amelynek természet szerint lennie kell, elsőrangú fontosságú nemcsak közegészségügyi szempontból, hanem abból a nagy szociális szempontból is, hogy a rossz táplálkozás egész generációkat tehet tönkre. Ennek fontosságát már a régi zsidók, egyiptomiak, indusok belátták, mikor vallási tilalmakat állítottak fel a „tisztátalan“ éledelekre s áthághatatlan vallási védelem alá helyezték a közéletet. Ma mosolygunk a vallásnak e fölött a rendeltetése és e fölött az igyekezete fölött, de a modern államhatalom nem tudja jobban és erősebben megvédeni polgárainak érdekeit e téren, mint tudták a vallások a maguk hiteit. A régi Rómában és Athénben külön

szép, szelid arcú, magas termetű, középkorú, tiszta pap fogadta.

— Simon fráter vagyok, — a fiatal fráter kezet csókolt a gvardiánnak és átnyújtotta a provinciális levelét. A gvardián el sem olvasta a levelet, hanem az asztalra tette és Simonhoz fordult:

— Kedves fiam, mátlól fogva én leszek apja helyett az apja! Péter Leo, ki a maga születésekor Ujvároson udvari pap volt a Semsey-családnál, sokat beszélt nekem a maga elhunyt derék apjáról, vallásos életű édesanyjáról. Tudom, a maga születése történetét és elkövetek mindent, hogy a szülőinek fogadalma beteljesedjék.

Azután a gvardián egy szép, tiszta szobába vezette Simon frátert (hazulról már ládát és esomagot is hozott Simon); sőt még ebéd előtt a gazdaságvezető beteg pátert is felkeresték. Ágyban feküdt a nagytermetű, vastag csontú öreg ősz ember és midőn a gvardián megösmertette Simont a szelűtött páterrel, az csak annyit mondott neki:

— Fiam, sok a mondani valóm! Azért majd csak ebéd után gyere vissza.

Barát szokás szerint hosszas imádsággal kezdődött és végződött az ebéd. A barátok nagy csöndben fogyasztották el az öt tál ételből és kétféle jó érkágyai borból álló pompás ebédet. Simon fráter ebéd után visszatért a beteg gazdasági intézőhöz, aki bár elnehezdedt nyelvvvel, de érthetően oktatta Simont a gazdasági ügyek felől. Végül Oprics nevezett öreg cselédet hívatta s így szólt az öreg cselédnek:

— Oprics, jól megnézd ezt a fiatal tisztelendő urat, amíg felgyógyulok, Simon test-

Pént

rendőrsága és aedilise hogy a őrizték. nak is v egy au vizsgál

Nál az élelnak és Es csak ezelőtt ki, jutot élelmisz fordítsc rendelet tént sem dészet n elavult amely m ugyan a teink kö speciáli hamisítá sére, de mindez telek na szege bő amivel n

Ma hogy me az ellenő laira kül hogy an majd nem zete is ak mint Bu mélyzeté takkal is tolhassa.

Nálu hetne seg rátust ke ezállal, h

vér lesz a jatok nek monhoz f monnak a Noked m eró van h méld tölü a bátori ha megér nekik; me a házat, a metjén k

Simon meghallga magtárba, elment, a tanyára is dent szer gatta a k szerint az barátokna 300 darab és jó csap öreg szak gálón kiv gásu cselé ügyeletet jesen a fi öreg gazd Dely Simo elaludt az volna, ug Ezent

a nyirbát S ha a gaz hármít is rvardián

rendőrség öröködött az élelmiszerek tisztasága és hamisítatlan volta fölött s a római aediliseknek legfőbb feladatuk épen az volt, hogy a piacra kerülő élelmiszereket ellenőrizték. Még a sötétnek mondott középkornak is volt ehhez érzéke s már 1276-ból van egy augsburgi statutum a kötelező husvizsgálatról.

Nálunk igazán sohasem tudták felfogni az élelmiszerhamisítások megakadályozásának és megbüntetésének nagy fontosságát. És csak akkor, mikor egy fél évszázaddal ezelőtt egy nagy trichina epidemia tört ki, jutott eszükbe a hatóságoknak, hogy az élelmiszerek megvizsgálására kis gondot fordítson. Azóta egy csomó törvény és rendelet gyártódott, de valójában nem történt semmi, mert nálunk az egészségi rendészet még mindig egy harmincznégyéves, elavult törvény alapján van szervezve, amely már rég a lomtárba volna való. Van ugyan a kihágási törvényeink és rendeleteink közt is néhány intézkedés, van néhány speciális törvényünk is egyes élelmiszerek hamisításának megakadályozására és megbüntetésére, de a tapasztalat megmutatta, hogy mindez nem sokat ér, mert a büntetési tételek nagyon enyhék s a büntetés pénzszege bőven megtérül abból a hasznából, amivel maga a hamisítás jár.

Ma már tisztában van azzal mindenki, hogy meglevő szabályaink hatálytalanok s az ellenőrzés elégtelen. A rendőrségnek vállaira különben is annyi feladatot háritunk, hogy annak megfelelni előbb-utóbb már majd nem tud. S főleg elégtelen a személyzete is ahhoz, hogy ily rengeteg városban, mint Budapest, még az előljárásságok személyzetével s a vásárcsarnoki alkalmazottakkal is az élelmiszerhamisításokat meggátolhassa.

Nálunk a bajon csak kétféle módon lehetne segíteni. Egyrészt külön nagy apparátust kellene szervezni azzal az egyedüli céllal, hogy a város területére behozott

minden élelmiszert megvizsgáljon s valószínűleg drákói büntetéseket kellene azokra a gazemberekre kiszabni, akik a legpiszkosabb önzésből a piacra hozott élelmiszereket meghamisítják.

Németországban addig, míg külön törvényt nem hoztak az élelmiszerhamisítás ellen, a büntető törvénykönyvnek a csalásról szóló 263-ik paragrafusát alkalmazták s annak alapján fogházzal büntették az élelmiszerhamisítókat. Ezzel kellene nálunk is kísérletet tenni. Nem hisszük, hogy büntető bíróságaink elzárkózzanak az elől, hogy ily módon példát statuáljanak. Nálunk néhány hónappal ezelőtt napvilágra jutott, hogy a pálinkát az emberi szervezetre gyilkos faszesszel hamisítják. Néhányan meg is haltak tőle. De hogy az illetők kihágáson kívül egyébért büntetettek volna, arról senkinek sincs tudomása. Németországban ezért tíz évi fegyház jár, súlyosabb esetekben életfogytiglani fegyház. S ezeket a büntetéseket ki is szabták ismételtelen és pedig nem az élelmiszerhamisítások felett ítélkező előljárásságok, hanem a büntető törvénysszékek s nem a kihágási törvénykönyv, hanem egyenesen a büntetőtörvénykönyv alapján.

Ha egyszer nálunk valaki megpróbálná az élelmiszerhamisítók ellen csalás miatt a büntető bíróságnál tenni feljelentést, a bíróság nem zárkozhatná el az elől. S néhány példa, mikor az élelmiszerhamisító fogházba kerül, többet használna, mint az, hogy most száz koronára büntetik őket. Ki kell venni ezeket az ügyeket az előljárásság kezéből s külön rendőrbíróságra bízni és pénzbüntetés helyett szabadságvesztés büntetést kell alkalmazni. Németországban oly szigorú a rendszabály, hogy ha valaki élelmiszerhamisításért el volt ítélve, akkor három évig nála a rendőrség minden pillanatban házkutatást tarthat, hogy nem üzi-e tovább is a hamisítást, vagy nem tartja-e egészségellenes helyen, vagy nem kezeli-e az egészségre ártalmas módon azo-

kat az élelmiszereket, melyeket piacra akar hozni.

Vége már nálunk is valami erélyesebb lépésre kell a hatóságoknak magukat elhatározniok. Az, ami most történik, nem komoly és épen azért nem célravezető módszer. A hatóságnak nem a panaszkodás és a sopánkodás a feladata, hanem a cselekvés. Mert abban a pillanatban, mikor egy felismert bajjal szemben erőtlenség, akkor elvesztette a létjogosultságát. Egy város vezetőségének nem a reprezentálás és a reklám a hivatása, hanem a polgárság érdekeinek gyors és erélyes szolgálása. És épen ezt nem látjuk a főváros vezetői részéről a közéletmezés kérdésében. Nem plakátokkal, hanem fogházzal kell küzdeni az élelmiszerhamisítók ellen.

Budapest, augusztus 11.

Uj horvát főispán. Zágrábból jelentik: A király *Belosevics* Istvánt, az országos kormány báni tanácsosát Liika-Krbava-vármegye főispánjává nevezte ki.

A miniszterelnök nyilatkozata. Félhivatalosan jelentik: A mai lapok párisi távirat alapján interviút közölnek, amelyet a „Matin” tudósítója gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökkel folytatott. Mint illetékes helyen jelentik, a párisi lap közleményének egyes részletei félreértésen alapulnak és egyes kifejezései nem fedezik a miniszterelnök nyilatkozatait.

A katolikus autonómia. A bécsi „Vaterland”-nak jelentik Budapestről: Jól értesült körökben hirtre jár, hogy a katolikus autonómiairól szóló törvényjavaslat jelentékeny változtatással már elkészült a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban. A törvényjavaslatot *Zichy* János gróf kultuszminiszter át fogja adni *Kohl* Medárd püspöknek, hogy tartalmáról értesítse *Vasary* hercegprímást, aki a törvényjavaslatot megvitatás végett a szeptemberi püspöki konferencia elé terjeszti. Hír szerint *Zichy* miniszter őszszel terjeszti a képviselőház elé a javaslatot.

vér lesz a parancsolód. Eppen úgy szót fogadjatok neki, mint akár nekem... — Majd Simonhoz fordult az öreg páter, megfogva Simonnak a csontos, izmos, vastag karját: — Neked meg azt mondom, kedves fiam, mivel erő van benned, ha muszáj, a pofont se kíméld tőlk! De, a jó ételt se sajnáld és abból a bátori vinkóból is — ugyanis nekik szűrtük, ha megérdemlik, egy-egy kacsóval nyujtsál nekik; mert a jóllakott kutya is jobban őrizi a házat, mint amelyik éhes és a mások szeméjén keresgél!

Simon fráter a rövid, de velős tanácsok meghallgatása után Opricsesal az istállóba, magtárba, a gazdasági udvarba, mindehova elment, ahol csak valami látni való volt. A tanyára is kimentek Simon fráterék. És mindent szerbe-számba vett Simon. Összeírsgatta a klastrom vagyonát és ezen összeírás szerint az időtájt a nyirtátori minorita-barátoknak volt 12 darab ökrük, 6 lovak, 300 darab birkájuk, nyájás teheneik többen és jó csapat sertés koudájok is; no meg a jó öreg szakácsnén és a tenyeres-talpas két szolgálón kívül még kellő számú, de lassu mozgású cselédségük is, akik felett ezental a felügyeletet a gazdaság vezetésével együtt teljesen a fiatal Simon fráter végezte; mert az öreg gazdaságvezető páter tizenöt napra rá Delv Simon karjai között meghalt. Csendesesen elaludt az Urban! Mintha csak ódesapja lett volna, úgy megsíratta a jó Simon...

Ezentul teljesen Simon fráterre szakadt a nyirtátori barátgazdaság minden gondja. S ha a gazdaságra vonatkozólag Simon fráter bármit is ajánlott a páter gvardiánnak, a gvardián mindenkor annyit mondott rá:

— Aztán, meggondolta édes fiam!

— Meg! — felelte Simon.

— No, lát legyen úgy! — helyeslette fejbőlintással is a jó gvardián, mivel már kezdetben kiösmerte a fráter Simon vallásosságát, tiszta jellemét, szorgalmát. Sőt azt is belátta a gvardián, hogy a gazdaság vezetője nem zárkozhatik el barátimódon a czellába. Annak éjjel, nappal a szabadban kell mozogni. A jászol, mint szemaboglya egyenlően jó nyughelye lehet a szemfüles gazdáknak, éppen azért szabad jövés-menést engedett Simon fráternek. Virágozott is a barátok gazdasága. Amde régesrégi igazság az is, hogy „az irigység a klastromban születik és a spitalban hal meg”, azért Delv Simon frátert is ostorhegyre vették a barátok. Akad huzczut a barátok között is. Akad árulkodó is. Különösen arra, akinél a pinczekules van. Ha az a pinczéből a habitus zsebben felkezelt boroskával egyiket a másik rovására meg nem kínálja? Már pedig fráter Simonnak megvolt ez a gyarlandó tulajdonsága, hogy a gyenge egészségű páter tanítómesterének abból a tizesztendős érkágyai bakatorból minden reggel juttatott egy-egy pohárkával, míg a nagyhasu tót páter szomszédjámak soha! Végül is azután a nagyhasu tót páter a habitus alatt esempeszett jó boroskát, — mivel Simon kérésre sem részeltette belőle; bementa a gvardiánnak.

— Fiam, — mondotta Simonnak a gvardián. — a bakatoroskát ezental se vend meg gyöngélgédő testvérünköt! Amde ezental is csak úgy részeltess belőle, mintha tudton nélkül cselekednéd; mert másként a többi is követelni fogja a maga porcióját!

Simon fráter így továbbra is részeltette a beteges pátert a finom bakatorból. Amire szüksége is volt veszőnek, mert a szegény barát reggelije aleluja! aleluja! meg a vacsorától megmaradt darabka kenyér.

A telhetetlen tót barát ekkor ismét hízkelkedéssel környékezte meg Simont. Czélzatosan emlegette:

— Hej! ez a gyomoresikarás... Beh, meg is innám én nimely nap kicsiny bakator boroskát...

Midőn így sem boldogult a telhetetlen barát, a provinciálisnál mártotta be fráter Simont. Árulkodó jelentést küldött a provinciálishoz, hogy: Simon fráter a czelláján kívül hálogat. Sőt nehogy a tehének a csordáról elmaradjanak, a szolgálókat is felköltögeti. Éjnek idején a városba is bejárogat...

Volt is ugyan mind a két vádpontban valami igaz, de nem a vádló bite szerint. Mert Simon fráter tényleg kijárt éjnek idején is a barátoknak nem messze fekvő tanyájára. Igen, amde a gazdaságnak minden szálás takarmánya és kaszálója is ott volt együtt és a régibb gazdátlan állapot miatt még a szomszéd falvakból is mind oda kaptak a szénatolvajok és a tilosban legeltetők, csak miután a vasmarku és éber Simon fráter rendre megfenyitgette őket, akkor riadoztak onnét el. Valójára igaz volt az is, hogy fráter Simon bajnaltájában a szolgálókra is rázörgette az ablakot, amde most hiában mondta volna Simon, hogy a csordára járó tehének végett szokott bezörgetni, az utolsó szó és az igazság a provinciálisé maradt. A szabad gazdálátnek vége szakadt. Simon fráterre is ráhuzták a szabályokat.

A horvát tartománygyűlés összehívása.

— A bán Budapesten. —

Budapest, augusztus 11.

A zágrábi hivatalos lap ma délután publikálta a horvát országos gyűlésnek augusztus huszonkettőikére való összehívását, amely ülésen a bán föl fogja olvasni a feloszlató királyi kéziratot. Ma különben *Tomasich* Miklós bán *Amrus* vallás- és közoktatásügyi osztályfőnökkel Budapesten járt és hosszasan tanácskozott gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnökkel, aki ezért jött hédervári birtokáról a fővárosba. Félhivatalos jelentés szerint a bán budapesti tartózkodása a politikával nem áll semmiféle összefüggésben. A horvát bán az illetékes tényezőkkel egy érseki birtok eladásának engedelmzése végett tárgyalt. Kétségtelen azonban, hogy a bán beszámolt a miniszterelnöknek azokról a tárgyalásokról is, amelyek most folytat Zágábban az új kormány-párt megalakítása ügyében.

A horvát bán budapesti időzéséről és a zágrábi tartománygyűlés összehívásáról tudósításunk itt következik:

Horvát országgyűlés összehívása.

Zágárból jelentik, hogy a horvát hivatalos lap ma délután a következő királyi kéziratot közölte:

Mi I. Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb., Magyarország, Horvát-Szlavonország és Dalmácia apostoli királya, Horvát-Szlavonország és Dalmátországek nagyhatalmu bánjához. *Tomasich* Miklós dr.-hoz:

Kedvelt és őszinte Hivünk! Kapcsolatban 1910 május 21-iki királyi kéziratunkkal, jónak találjuk, hogy Horvát-Szlavon- és Dalmátországek országgyűlését 1910. év augusztus 22-ére egybehívjuk, hogy további legfelsőbb üzenetünket meghallgassa. Kikérek egyébként királyi kegyelmünkben tovább is hajlandók maradunk.

Kelt Ischl-fürdőben, 1910. augusztus 8-án. *Ferencz József* s. k., *Khuen-Héderváry* gróf s. k., *Tomasich* Miklós dr. s. k.

A királyi kézirat értelmében *Medakovic* dr.

— Be barát a zár alá! — ahogy a provinciális elrendelte, ugys történt.

Es bár „türelem barát-tánc“, a becsületes, szorgalmas fráter Simon módfelett bántotta, keserítette ez a megszorítás. Muszájból sem tudott megnyugodni szabadságvesztésén. Az októberi ködös hajnalon is elvont szabad járása-menése felől töprengett, mikor a szekerekkel a tanyára szénáért indult. Olvasóját pergetve, imádkozva előre gyalogolt Simon és ezen utközben érte a szerencse, hogy egy vadonatúj zsákot, a zsákban egy pár viertes, tarka, gyapjufonalból kötött paraszti keztyűt talált. Simon fráter esuhája alá dugta a talált kincset és egy ötlet villant meg agyában, hogy ezzel a zsákkal, meg pár paraszti keztyűvel visszaszerzi az elvesztett szabadságot.

A tanyáról borult, sötét, ködös este értek haza a szénával. A fráter Simon által kigondolt barátságos igy alkalmas volt ez a nyomasztó busz idő. Még hozzá a gránárium ajtaja is szemközt esett a Simon fráter czellájának az ablakával, midőn tehát elhúzódtak a cselédek is, fráter Simon a talált zsákkal szép csendesén a magtárba osont! Két vékonyi buzát belemért a talált zsákba. A bekötött zsákban elől s hátul elegyengette a buzát, ahogy azt vállravezve szokták vinni a parasztok. Még a pár keztyűt is letette a szuszikhoz támasztott egyik zsákra, azután annak rendje-módja szerint becsukta a magtárajtót és a nehéz kulcsot, a szokott esti jókívánság mellett, bevitte a gvardiánnak, *Mátyás*. Es amint illet visszatért az élő tömlőcézébe. Tíz óra tájban már minden barát lefeküdt. A borzongatós köd, a kísérteties mély

az országgyűlést a hónap 22-ére egybehívta. Az elnök egybehívó levele így szól:

A legfelsőbb elhatározás következtében, valamint a bán ő nagyméltóságának 1910. augusztus 11-én kelt átirata alapján, amelyben közölte, hogy ő cs. és kir. apostoli felsége ez évi augusztus 8-án kelt legfelsőbb kéziratával a bán föl hatalmazni méltóztatott, hogy Horvát-, Szlavon- és Dalmátországek országgyűlését 1910. augusztus 22-én ő felsége nevében feloszlatottnak jelentse ki, az országgyűlést a hónap 22-én, hétfőn délelőtt tíz órára ünnepi ülésre hívom egybe, Zágáb szabad királyi főváros városházának terembe.

A bán Budapesten.

Tomasich Miklós dr. horvát bán tegnap este *Amrus* osztályfőnök kíséretében Zágárból Budapestre érkezett. A bán budapesti tartózkodása, félhivatalos jelentés szerint, a politikával nem áll semmiféle összefüggésben. A horvát bán az illetékes tényezőkkel egy érseki birtok eladásának engedelmzése végett tárgyalt. A Zágábban való viszszaútasra nézve még nem történt semmiféle intézkedés. A kérdéses birtokeladás dolga pedig az, hogy a zágrábi érsekség 10.000 holdas uradalmát potom áron eladták. Az üzlet már teljesen perfekt volt, aláírta az érsek, sőt a kormány és a király is és beleegyezett a pápa. A kész szerződés az ottani telekkönyvi hivatalba került. Az átírásnál azonban megakadt a dolog. Észrevették ugyanis, hogy minden aláírás megvan az adásvételi szerződésen, csak a közoktatásügyi miniszter ellenjegyzése hiányzik. Hamar fölküldték hát, hogy rákerüljön ez az aláírás, ami nélkül az üzlet nem érvényes. Közben azonban a kormány észrevette, hogy itt valami baj van és az utolsó aláírás elő nagy nehézségek gördültek. E miatt van most Budapesten *Tomasich* bán is.

Dr. Tomasich Miklós horvát bán ma este kilenc órakor *Amrus* osztályfőnök kíséretében viszszaútasott Zágába.

A bán környezetéből a következő információt adják erről az ügyről: A Módos melletti bírdi birtok körülbelül 4000 hold. A zágrábi káptalan már régen szerette volna eladni ezt a birtokot, melynek kezelése reá nézve nagy nehézségekkel jár. Ez idő szerint két vevő van a birtokra. Az egyik maga a magyar kormány, mely parcellázási és telepítési célokra akarná megvenni a birtokot. A kormány 530 forintot ajánl a birtok holdjéért,

és önd megülte az öreg kolostort... Fráter Simon ekkor szobája ablakához lépett. Kinyitotta az ólomkeretes ablakot és még az ösödéből származó töltött barátpuskának mind a két esővét egyszerre kisütötte a csöndes sötét éjszakába... A zeg-zugfolyosós öreg, nagy épületben olyan rémleteset durrantott az egyszerre kisütött kétesövű puská, mint valami vén burkuságyú. A felriadt szegény barátok halálraváltan ugrándoztak ki az ágyból. Hajadonfövel, mezitláb, pongyolásan rohantak ki a czellákból, de még inkább fokozta rémületüket fráter Dely, aki az eltártól felmaradt darab égő viaszgyertyával kezében czellája nyitott ajtajából torokszakadtan kiáltozta:

— Segítsé!... Rablók! Tolvajok!

A hét barátuk nem volt hét forintja, de ijedt szemükkel minden sötét sarokban egész sereg rablót vélték. Migmeg szerencsésükre, már reverendában, a gvardián is megjelent az éktelen zajra. Elfogulatlanul, bátran kérdezte:

— Simon fiám, mi történt?

Simon fráter hozzákészült a kérdéshez: — Főtisztelendő atyám, — ugymond, — én biz' a magtárban világosságot véltem látni, tehát csöndesen felnyitottam az ablakot. Tényleg két ember foglalatoskodott a magtárban, s hogy elriaszszam őket, ekkor süttöttem ki a puskát.

Kezüket összecsapva szörnyüködtek a barátok. Rohantak a czellájukba öltözködni és lámpással, füttykösökkel elindultak a rablók keresésére. Ujra megtöltött puskájával fráter Simon vezérelte őket.

— Ni, pedig az ajtó zárva van — mondotta a nagyhasu tót páter.

míg az érsekség 570 forintot kér egy holdért. A másik ajánlattevő egy vagyonos birtokos, aki öt millió koronát hajlandó adni a birtokért. Természetes, hogy az érsekség szívesen eladná a birtokot a privát vevőnek, a kormány azonban nem akarja megengedni, hogy egy ember kezére kerüljön az óriási birtok, maga pedig nem akarja megadni a kért vételárat.

A hangulat Horvátországban.

A lapok valamennyien a horvát országgyűlésnek a küszöbön álló feloszlatásával és az ezt követő választási mozgalmakkal foglalkoznak. Az új választási listák már nagyjából elkészültek; az egyes pártok felhívják bizalmi férfijaikat az új listák ellenőrzésére. A haladó-párt hangoztatja, hogy az esetben, ha *Tomasich* bán a választások folyamán valamelyes pressziót kísérelne meg, úgy könnyen megeshetik, hogy az ő jelöltjei és hívei a következő választáson vereséget szenvednének.

A horvát jogpárt lapja, az észéki *Narodna Obrana*, annak a pártnak a lapja, mely a bán terve és nyilatkozatai szerint magja lenne az új kormány-pártnak, érdekes nyilatkozatát a bánnak hozza nyilvánosságra. E szerint ama tárgyalások során, miket a bán a jogpárttal folytatott, kijelentette, hogy legkevésbé se kívánja a párt programját megnyirbálni s a kiegyezés revíziójának követelése neki annyira nincs kedve ellen, hogy maga is óhajtja a magyar-horvát kiegyezés revíziójának a programba való felvételét s a program végrehajtásáért horvát hazafiságát nyújtja biztosítékul, minthogy más garanciákat a mostani közjogi helyzetben nem lehet tőle kérni.

Különösen heves hangon ír a bánról az önálló szerbek lapja a *Szrbobran*. Mai számában azon gunyolódik, hogy a bán alkotmányos kormányzatát haagsulyozza. A koalíció, mondja a *Szrbobran*, csupán az egyes tisztviselők önkénykedésének megszüntetését követelte s az alkotmányos bán mégis azt kívánja, hogy a törvényhozás ne avatkozzék a végrelajtó hatalom dolgába. Ráadásul most azt követeli a bán, hogy az egyes pártok lökjék ki azokat a képviselőket, akik neki nem tetszenek. — A haladó párt lapja a *Pokret* hasonló hangon ír a bánról, kinél főleg azt kifogásolja, hogy Supilóval és Frankkal tárgyal és kipécézi a lap a bánnak azt a nyilatkozatát, melyben jelentette, hogy a mostani választások nagyon drágák lesznek.

Az „*Obzor*“ szemrehányást tesz a horvát jog-

— Már pedig én láttam, amit láttam, — fogadkozott Simon barát. És végül is Simon tuskolták be legelől a magtárba. És midőn megtalálták a buzánál az idegen zsákot és a pár kötött paraszti keztyűt, még a gvardiánból is kitört a felháborodás:

— Bizonyosan, hamis kulcsuk van az ebhítűeknek!

— Nem is lehet az másként! — bólogatták rá a barátok.

A jólelkű gvardiánból annyira kitört a méltatlankodás, hogy ott a helyszínen kijelentette:

— Már csak otthon parancsoljon a provinciális ur! Hiszen felőle mindenünket ellopthatják a gonoszok. Azért most már én mondom neked, Simon fiám, hozzám ugyan többé be ne hozd a portakulcsot. Cselekedjél ezután is mindenben úgy, mint ezeknek előtte cselekedtél. Légy hű őrizője a gazdaságainknak.

Fráter Simon életében ezután már csak akkor következett be változás, midőn istenfő, jó házfőnökét, József páter Nyirbátorból Nagybanára helyezték át és egy villogós szemű, nyugtalan természetű új gvardián jött a helyére. Egyszerre megváltozott a régi csend, a régi rend. A villogós szemű fiatal gvardián belevesztett a nyugodalmas öreg szerzetesekbe is. Mindenbe beleártotta magát, csupán a Simon fráter gazdálkodásához nem szólott:

— Én a gazdasághoz nem értek, — Simonnak a titeltelgésekor megmondotta az új gvardián, — tehát, maga fráter, csak végezze úgy a dolgait, mint eddig végezte.

A villogós szemű gvardián az öreg sza-

pártnak és az eszéki politikusoknak, mert azok a hátnak eredeti álláspontján alul kínálkoznak fel. Elvárható, hogy az új párt elnöke nem fog megelégedni a pusztai ígérettel a kiegyezési revíziót illetően, hanem a revízió módja és keresztülvitele dolgában konkrét ígéretek fog követelni. *Starcevic* dr. lapja, a „Hrvatska Szloboda“ azt állítja, hogy egy nemzeti horvát politika a kiegyezés keretében lehetetlen. Egységes unionista párt már ezelőtt létezett és Horvátország számára semmit vagy majdnem semmit ért el.

A horvát kormánylapok közül eddig csak a felhivatalos *Agrar Zbornik* foglalkozik a külsőben álló felosztással. A lap azt mondja a többi között: Ha a trónbeszéd és a felirat azt hirdeti, hogy Horvátország kívánságai az igazság és a méltányosság és az 1868-iki kiegyezési törvény értelmében kielégítve lesznek, úgy ezzel megalkották az első és legfontosabb feltételt, egy horvátországi kiegyezéshez ha párt megalakulását, amely a bánnal vállalt halad. A koalíció higgadtabb elemeit is áthatja az a meggyőződés, hogy a kiegyezés tisztasága legfőbb kívánságunkat alkotja és ezen követelésünk teljesedését csak erős kiegyezési párt által érhetjük el, amely maga is respektálja a kiegyezést.

Budapest, augusztus 11.

A lipótszentmiklósi mandátum. A lipótszentmiklósi nemzeti munkapárt ma táviratban értesítette *Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt, hogy a kerület mandátumát *Kozma* Andor munkapárti jelöltnek följánlja. A miniszterelnök a pártelnök táviratára a következő telegrammal válaszolt:

Szent-Iványi Márton pártelnök urak, Lipótszentmiklós. Belsőleg érzett igaz örömmel fogadtam a lipótszentmiklósi nemzeti munkapárt jelölti értekezlete alkalmából küldött üdvözlő táviratokat. Ragaszkodásukat és bizalmukat hálásan köszönöm és kérem, sorakozzaniak hazafias lelkesedéssel pártunk programja alapján álló jelöltünk, *Kozma* Andor zászlaja köré s adja Isten, hogy azt diadalra vigyék. *Héderváry*.

Balla Mátyas, a lipótszentmiklósi kerületi nemzeti párti jelöltje vasárnap tartja programbeszédét, mely alkalommal a pártnak több vezetője kíséri el a jelöltet.

Összeférhetlenségi bejelentés. Vásárhelyi Ferenc, a „Magyar Tudósító“ című könyv szerzője lap volt igazgatója — mint már megírtuk — összeférhetlenségi bejelentést tett *Kovácsy* Gyula

kácsón is mihamar tudott. Miskolcra hozott egy kikeményített menyecskét és mivel Simon fráter, akire volt rábízva a pinze és kamara kulcsa is, látta, hogy az új szakácsnő gazdasszony akar lenni, kérdést intézett a gvardiához:

— Főtisztelendő atyám, az asszonyra rábízhatom-e a kamarakulcsot?

— Fráter, most eltaláltad a gondolatomat! — felelte örvendezve a gvardián.

Majd később azt is tapasztalta fráter Simon, hogy az asszonynak nem elég a déli és esti messzely bor, sőt időközben is többször kért bort a frátertől. Ezt is helyeselte a gvardián. Mignem végül azután Simon fráter a bortartó faliszekrény kulcsát is átadta a gvardiának. Ezentúl estendőt többször is találta a papot és menyecskét kedélyes állapotban. Ami nem is volt esoda. Mert a délről még félig telt nagy boroskancsó ilyenkorra már teljesen kiürült... Ezeknek a vidám kvaterkáknak akkor szakadt végük, midőn a miskolci menyecskébe belebújt a kövesdi Lukács Palyáné ördöge és italos fővel még a gyertyatartókat is kihajingálta az ablakon. A gvardián kénytelen volt tudni a nyelves menyecskén, aki átkozódva hagyta ott a szenteknek épített házat... De, már estére egy világoskék szemű, ugyancsak fehér-piros arcú, másik karesu menyecske állott be a miskolci menyecske helyére. Ez már tudta az illetelmet, s midőn Simon fráter először találkozott vele a konyhában, miadjárt kifejezte:

— No, hallja maga fráter! Én ám nem vagyok olyanféle nő, mint az a másik Löröskancsó! Hozzám, mint művelt nőhöz, bizalommal lehet... — és a fehér fogu menyecske

gyomai képviselő ellen, akiről azt állítja, hogy tulajdonosa a „Magyar Tudósító“-nak, mely a kormányval szoros felhivatalos kapcsolatban álló orgánus a miniszteriumokból körülbelül 80.000 koronát kap előfizetés és átalány címén. Dr. *Gonda* Henrik, a „Magyar Tudósító“ felelős szerkesztője ezzel szemben nyilatkozatot adott ki, amelyben kijelenti, hogy a könyvnyomtatásnak ő az egyetlen és kizárólagos tulajdonosa.

A marostordai állapotok.

— Az ellenzék győzelme. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 11

Marostorda vármegye rendkívüli közgyűlését ma, tekintettel az ottani felfordult állapotokra, feltűnően simán tarthatta meg. *Erődy* nem is mert az elnöki széken megjelenni, hanem unokaöccsét, *Boda* Jenő tiszteletbeli aljegyző-ügyvédjelöltet bízta meg a közgyűlés vezetésével. A csekély számú munkapártiak az ifjú elnökkel egyetemben eltörpültek az ellenzék ereje mellett s így nem volt csodálható, hogy az eredmény az ellenzék fényes győzelmét hozta meg.

A mai rendkívüli közgyűlésről tudósítónk a következőket jelenti telefonon:

(A rendkívüli közgyűlés.)

Maros-Torda vármegye törvényhatóságának mára összehívott közgyűlése iránt rendkívüli nagy érdeklődés nyilvánult meg az egész vármegyében. A pártok a rendkívüli közgyűlésre, melynek célja az volt, hogy az augusztus hó 1-re összehívott közgyűlés törvénytelen feloszlata miatt jogorvoslatot szerezzenek, — nagy előkészületeket tettek. *Erődy* pártja mozgósította összes korteseit a bizottsági tagok összegyűjtése érdekében, s ezenkívül levélben is figyelmeztettek minden egyes bizottsági tagot a közgyűlésen való megjelenésre.

Ennek a nagy erőfeszítésnek dacára sem voltak képesek 64 bizottsági tagnál többet összehozni.

Az ellenzék ma is, mint mindig, egységes táborban vonult fel a közgyűlésre, ahol dr. *Boda* Jenő tb. főügyész mint főjegyző és alispánhelyettes elnökölt. Izgatott, lázas hangulatban kezdődött a közgyűlés, s mindjárt a formalitások elintézésénél megtörtént az első összeütközés, mely a főispán pártjának kedvét szegte.

már nyújtotta is csinos kezecskéjét a fiatal barátoknak.

— Kérem, de kérem szépen, asszonyág! — mondá fráter Simon hátradugott kézzel, — nem úgy megy az, kérem! Szent Ferenc fiainak, kérem, nőkkel parolázni nem szabad...

A kék szemű, fehér fogu asszonyka elkaczagta magát:

— Ej, tisztelendőcském! De rátarti maga! Ezt a kacstót esőkölték mán meg plébános urak is...

Bár szent Ferencnek nem mindenik fia volt ilyen hideg, tartózkodó a kék szemű, csinos kacsoju, művelt menyecskehez, mint fráter Simon, bolondul végződött az eset. Egyszer, midőn a barátok a templomban a pasziót énekeltek, a fehér fogu menyecske, mivel viszonszerelmenre nem talált, kutba ugrott. Szerencsére kikeményített szoknyái félig, a felsőtestét fentartották a vizen s a lebozsájtott létrán éppen Simon fráter szállott alá a kutba a szeletmes szívű menyecskéért. Az időtájt igen erős ember vala még fráter Simon és nyakánál markolta el a menyecskét.

— Atyának, fiunak, szentléleknek nevében! — foga között így fohászkozott Simon és közben a szerelmes menyecskét többször is jól belemártogatta a jéghideg vízbe. Magyarországon ez volt az első baptista keresztelel; de beteljesedett a geszteródi főurnak, Homonnay plébánosnak a szava is, *Dely* Mátyas nem vőült meg a barátok házában. Nem sok idő múlva levetette a kordával körülkötött hábitust és kiment az életbe küzdeni hazájáért, magyar fajtájáért.

Boda Jenő elnök ugyanis a jegyzőkönyv hi-telesítésére csupa főispánpárti bizottsági tagokat akart kiküldetni s ezzel szemben *Szennel* József dr. ellenzéki bizottsági tagok kiküldését javasolta. Az ellenzék névszerinti szavazást kért s a szavazás eredménye az ellenzékét fényes győlemhez juttatta. Százöt szavazattal hatvanegy ellen, tehát negyven szavazattal elfogadta a közgyűlés *Szennel* József indítványát.

A főispán pártját a szavazás eredménye rendkívül lesújtotta s ettől kezdve minden rendezettség nélkül tárgyalták le a tárgysorozatot.

Désy Zoltán nagyhatású beszédben ismertette a vármegye autonómiáján esett azon sérelmet, hogy a főispán az augusztus elsejére összehívott közgyűlést feloszlatta.

Ezután *Gál* Sándor országgyűlési képviselő terjesztett be indítványt, hogy a közgyűlés forduljon panaszszal a közigazgatási bírósághoz. Az indítvány a következő:

Maros-Torda vármegye főispánja a vármegye ez évi tavaszi közgyűlését, mely május hóban lett volna megtartandó, augusztus hó 1-re egybehalva. Ez a közgyűlés a főispán erőszakoskodása miatt másnap délelőtt 10 órára, ekkor pedig augusztus 3-ikán délután 4 órára halasztatott. Az augusztus 3-ikán, délután 4 órakor összeült közgyűlést a főispán bizonytalan időre feloszlatta. Ezzel szemben Maros-Torda vármegye alispánja az 1907. évi LX. törvénycikk alapján azonnal előterjesztéssel élt a belügyminiszterhez, ahonnan nemcsak hat napot belől, de a mai napig sem kapott választ. Minthogy a közgyűlésnek jelzett módon feloszlata, történt bár úgy, miként a főispán a belügyminiszternek a közgyűlés előtt bejelentette, a belügyminiszter felhatalmazása alapján, vagy felhatalmazása nélkül, olyan nyilvánvaló törvénytelen, mely ellen a vármegye törvényhatósága nemcsak tiltakozó szavát emeli fel, hanem a durva törvénytelen szemben a független bíróságnál kér orvoslást.

A főispán eljárása annyira törvénytelen, hogy azt bővebben indokolni felesleges. A főispán eljárása tudatos kijátszása a törvénynek és azt célozta, hogy a vármegyei ellenzék nyilvánvaló nagy többsége dokumentálható ne legyen, szóval a főispán a többség elől megfutott. Ezért vált szükségessé a vármegye autonómiáját sértő törvényellenes eljárás megtorlására vonatkozó intézkedés.

Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottsága ennek a törvényellenes eljárásnak megsemmisítését és a főispánnak arra való utasítását kéri, hogy a törvénytelenül feloszlalt közgyűlést folytatás és befejezés végett minél sürgősebben hívassa össze.

A gyakori helyesléstől kísért indítvány előterjesztése után *Urmánczy* Nándor országgyűlési képviselő szólalt fel s azt indítványozta, hogy a közgyűlés *Gál* Sándor javaslatát tegye magáévá s utasítsa a vármegye alispánját vagy helyettesét, hogy tegyen panaszt a vármegye autonómiáján esett sérelemért a közigazgatási bizottsághoz az ügyre vonatkozó összes iratok csatolásával s kérje a közigazgatási bíróságot a panasznak soron kívüli letárgyalására.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel *Gál* Sándor és *Urmánczy* Nándor indítványait egyhangúlag elfogadta.

(Az ellenzék *Erődy* ellen.)

A törvényhatósági bizottság ellenzéké elhatározta, hogy most már teljes erővel hozzá fog a főispán erőszakoskodásának megtorlásához s mindent elkövet, hogy *Erődy* főispánt állásától a kormány felmentse.

Désy Zoltán országgyűlési képviselő, az ellenzék vezére erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Ha tíz nap alatt *Erődy* Sándort a kormány el nem ejti, fölmegegyek Budapestre, én vagyok a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke, s magam szedem össze a husz aláírást a képviselőház összehívására. És gondoskodom, hogy a határozatképes száz képviselő jelen legyen. Aztán ha kell, ott ülünk őszig. Ha botrányt akarnak, lesz botrány.

(Lovagias ügyek.)

Marosvásárhelyről jelentik: Tudvalévő, hogy az *Erődy*—*Désy*-afférban a becsületbíróság — *Désy* becsületbíráinak proppozíciójára — gróf *Tisza* Istvánt kérte fel elnökül, amibe *Erődy*

segédei is beleegyeztek. Ma délnél érkezett Marosvásárhelyre gróf Tisza István távirati válasza, mely szösz szerint így hangzik:

Pöstyönt szeptemberig nem hagyhatom itt, nagyon sajnálom, hogy a megtisztelő meghívásnak nem tehetek eleget. Ha 15-ig vártok, jöhetnek, előbb nem. Tisza.

A becsületörörség délután ült össze új elnök-választásra.

Az új nemzetiségi békekötés.

Budapest, augusztus 11.

I.

A magyarság vezetői ismét *nagykötést*, lőket akarnak összekovacsolni a „románokkal”. Melleleg megjegyezve ennek az új szó-
nak, ennek az új fogalomnak a becsapó-
szése is a magyar nyelvbe, a magyar köz-
és hivatalos élet *abécéjébe*: — meghajlást, meg-
lapulást jelent az *oláh* szívósság és erőszakol-
lás előtt. Magyar nyelven igazolja és ébreszt-
geti a *nagyromán* törekvéseket, álmokat. A
Kárpátokon túli ifjú nemzet hiúságból bár
piperézze magát román nemzetnek, országát
Románországnak, mi magyarok *idebent* csak
oláhok ismerünk és ismerhetünk! Aki ha-
zai *románkérdésről*, román népről akar tár-
gyni velünk, az ingoványba csalogat min-
ket. Nem őszinte és egyenes mihozzánk. Nem
az egykenyeren élést, hanem az érdekeknek és
fajoknak szembeállítását készítgetik elő az
ilyen *románkodók!*

Csak legyünk őszinték! Nézzük, hogy a
Tisza István által oly nagy lelki és meg-
győződéssel felkínált férfias békejóra, mi-
lyen: „adj Isten jónappal” válaszoltak? Nem
Pop-Csicsókról beszéltek! A magyar barátság
és testvériség színeiben pompázó *mérsékelt-
ket*, Metianu és Mangra urakat érttem. Bár-
mily burkoltak, bármennyire kertelgetők is
voltak a nyilatkozataik, azt vaskövetkeztesen
kifejezték szóval, mint írásban, hogy ők csu-
pán egyezsége hajlandók! És ha az általok
diktálendő *feltételeket* elfogadja a jó magyar,
akkor lesz is béke (!?), akkor lesznek *vokso-
k* (mintha bizony nélkülök is nem elég voksa
volna már a kormánynak?), — ellenkező eset-
ben ők pilátusi kézmósságot rendeznek. Helyökre
állhatnak a hóranótás dudájú Pop-Csicsók.

En is jártam az „*elnyomottak*” földjén.
Láttam én is Erdélyben düleget magyar
templomokat! Paroláztam fakókabátos szegény
lálvinista magyar papokkal.

Mi ketteskén gyalog ballagtunk a fakó
magyar pappal, midőn az ut porát szemünkbe
verték a pompás főuri hintó sallangozott lo-
vai. Az oláh éresek ült abban a hintóban. Püh!
Televágódott a szemem porral! Nyájás pol-
gárházak, czimeres kuriák, őstörténetű bástya-
toronyok romjai mellett lelkemet is eltöltötte
valami mélységesen megszegeyentő, az ut po-
rába taszító érzelem.

... Nyihogtak a tánczos paripák. Suj-
tásos *oláh huszár* feszeltett a bakon!

Báthory, Bethlen, Rákócziak, Boeckay
magyarsága, hol vagytok? Püh! Az a por ...
Egette a szememet.

Széles, gazdag, csinos főbb utcára for-
dultunk be.

— Szép utca, — mondtam.

— Na, igen! — felelte kelleetlenül az én
vezető. De miután már előbb a nagysebeni
szász püspök „*vatikánjától*” fel- és lefelé a
város minden nevezettségére felhívta figyel-
memet, most meg én kérdeztem tőle:

— És itt van-e valami nevezettség?

— Már az *övek* az egész utca.

— Az *övek*?

— Igen! A szegény elnyomott, üldözött
románoké. — felelte a szebeni bus magyar,
aki azután sorra bemutogatta nekem az egész
Albina és vidékét ...

Akkortájt építették az érseki templomot
is! A nagymiveltsgű Krisztea, a mostani

karánsebesi püspök, messze Kelet ódon ima-
házait feljárta, történetkönyveit, művészetét
tanulmányozta, hogy a régi Bizáncz hitéhez
méltóan hű és pazar legyen ez a román *anya-
szentegyház*. Amde a régi Bizáncz misztikus
pompája mellett nyugoti modern légfűtésre,
villanyvilágításra is berendezték templomukat.

*

A hazai oláhság legértékesebb emberei a
magyar iskolák emlein növekedtek fel. Elta-
nulták a tudományokat! Sajnos, az édes anya
iránti hűség, szeretet nem mindnyájak lelké-
ben örökítődött meg.

A szebeni „Római Császár” oszlopesar-
nokában többször láttam a nagyromán *sár-
kánybanknak*, az Albinának igazgatóját
Kozma Partént táborkarával sörözgetni. Tatá-
ros fejű, élénk, hunyörgös szemű, de rokonsz-
zenes uriemberként emlékezem Kozmára.
Papokból, ügyvédekből, banktisztviselőkből ve-
rődött össze a társasága. Félsgzög öregek és
divatficsur, nyegle fiatalok együtt. Ontel-
en és vidáman. Megjelenésre és beszédben egész
— *kis Bukarest*.

*

Előttem fekszik egy levél! Mo, írta az
erdélyi útközpontról egy igen higgadt ma-
gyar uri barátom! A béke-akció alkalom-
szerűvé teszi kiszakított sorait:

— Ők most is olyanok, mint máskor! Itt
nem lehet rajtok — irántunk való — nagyobb
szeretetet tapasztalni. Hanem azt igen, hogy
zsongnak, bongnak, gyüleseznek. Ezen bizo-
nyára nem a mi, hanem saját javukat hány-
ják-vetik. És biztosra vehetjük, hogy békét is
csak olyat kötnek, mely nekik *kedvez*. És ez
az őszinte, jóhiszemű magyarral könnyen
megy nekik a — *született ravaszoknak!* ...
Rögen a szászok is opponáltak! Azután *jobb-
nak látták* fajukra (ezt hívják *ők hivatalos
politikának!*), ha a kormány táborában van-
nak, legyen a feje bárki. Hiszen az nekik
mindegy! (Igy ígérték meg nekik, hogy ne
féljenek Apponyi iskolai törvényeitől!) Most
bizonyosan az oláhok is *igy akarják* a mérsé-
keltek (?) programjába foglalt követelése-
ket megvalósítani! Gondolják, miért ne le-
hetne nekik is *hivatalos és nemhivatalos* poli-
tikájuk? A szászoknak van, *hasznát látják!*
Ha Pestre mennek, felveszik a hivatalost, ha
hazajönnek, a nemhivatalost ...

Azért most, midőn ismét csupa nádméz-
sziruppal vannak tele a szájak! Illatos er-
délyi és erdői mézektől ragacsosak a nyelvek,
jó lesz nyitott szemmel előre nézni, hideg fő-
vel itélni a magyar közélet jelenlegi vezére-
inek. Nehogy az új nemzetiségi békekötés
„vakulj magyar” politikára vezessen és saját
romlásunkkal fizessünk báránybörbe bujt far-
kasoknak hamis barátságáért.

Budapest, augusztus 11.

Az angol király küldöttei. Bécsből jelentik: V.
György angol király trónralépését notifikáló kül-
döttség *Rosebery* lord vezetésével szeptember hó-
nap 10-ikén érkezik Bécsbe. *Rosebery* lord mellé
ez alkalomra gróf *Esterházy Pál* külügyi osztály-
főnököt és *Herberstein* Herbert ezredest, a 9-ik
huszárezred parancsnokát rendelik ki diszolgál-
latra.

A szlovének sérelme. Hirt adtunk már arról,
hogy a laibachi szlovének között nagy az elkeseré-
dés, amiért a király nem erősítette meg *Hribar*
polgármesternek ismételt megválasztását. Az
ügyre vonatkozólag most a következőket jelentik:
A polgármesterválasztás meg nem erősítése miatt
keletkezett izgalom a szlovének körében egyre nö-
vekszik. A hatóságok arra a napra, mikor a polgár-
mesterválasztásra vonatkozó királyi döntést kihir-
detik, *széleskörű avóintézkedéseket* tettek. Nagy-
számu esendőséget koncentrálnak a városba s
arra az esetre, ha zavargások, vagy rendezavarások
történnének, a kormány el van határozva, hogy a
városi képviselőtestület működését felfüggeszti és
királyi biztost állít a város élére.

Pénzügyi intézkedések.

— Vége az ex-lexnek. —

Budapest, augusztus 11.

A magyar államháztartás rendje a költség-
vetési, illetőleg felhatalmazási törvény hiánya
miatt a közelmúlt években három ízben szenvedett
erősebb rázkódtatást. Az első exlex 1903 május
1-én kezdődött és 1904 április 30-án végződött,
tehát tizenkét hónapig tartott. A második 1905
január 1-étől 1906 június 9-ig, tehát tizenhét hó
és kilenc napig húzódott el. A legutóbbi exlex
ez év január 1-én vette kezdetét és az indemni-
tásról szóló új törvény hatálybalépésével, holnap
ér véget.

Államháztartásunk menetének a rendes kerék-
vágásba való jutása természetesen különböző
pénzügyi intézkedéseket tesz szükségessé, melyeket
Lukács László pénzügyminiszter az exlex tényle-
ges megszűntével érvénybe lépő két körrendeletbe
összpontosított.

Az egyik körrendelet (3118/1910 P. M. sz.)
szól az *adóbehajtások megindításáról és a hátra-
lékos feleknek nyújtandó fizetési kedvezményekről*.

Kimondja a körrendelet mindenek előtt, hogy
az indemnitási törvény hatálybalépésének napjától
kezdve az állami egyenesadók és azok módjára be-
hajtható egyéb kincstári köztartozások befizeté-
sére, beszedésére, biztosítására és behajtására vo-
natkozó eljárás a közadók kezeléséről szóló 1883.
évi XLIV. törvényekben megállapított módon
egész terjedelmében alkalmazandó. Tekintettel
azonban az indemnitási törvény 4. szakaszában
foglalt rendelkezésre, felhatalmazza a pénzügy-
igazgatóságokat, hogy — a vállalatok és jogi adó-
zók kivételével — az olyan egyes adó-
zóknak, akiknek évi előírásuk 500 koronát
meg nem halad s adótartozásukat *érzér-
keny* vagyoni károsodásuk nélkül *egyszerre*
befizetni nem képesek, a folyó év első felére *eső*
egyesadótartozásukra ez év végéig saját *hatá-
s* körükben engedélyezhessenek fizetési halasztást ab-
ban az esetben, ha eziránt ez év szeptember 10-ig
folyamodnak s a kincstár követelése veszélyeztetve
nincs. A halasztás, mondja a körrendelet, *részlet-
fizetések* engedélyezése mellett, még pedig *kivételes*
máltánylást érdemlő körülmények *fenforgása esetén*
az év végéig kamatmentesen is adható oly világos
kikötéssel és figyelemzetéssel azonban, hogy a ha-
lasztás a folyó évi III. negyedre *eső és az ezután*
esedékes tartozásokra már ki nem terjed s *bármely*
mulasztás esetében a kivételes kedvezmény *megzű-
nik* s az egész tartozás *egyszerre* behajtható lesz.
Abban az esetben, ha a kérelmezőnek még a múlt
évről is volna hátraléka, a halasztás határozottan
ahhoz a feltételhez kötendő, hogy a régi hátralék
rövid záros határidő alatt befizetessék. Csakis a szó
teljes értelmében rendkívüli méltánylást érdemlő
esetekben jogosítják a pénzügyigazgatóságok arra,
hogy a fizetési halasztást a régi hátralékokra is ki-
terjeszthessék, mely régi hátralékok után azonban
önként érthetőleg a törvényes késedelmi kamatokat
megszakítás nélkül fel kell számítani. A halasztás
engedélyezésére irányuló kérelmek az előbb meg-
jelölt határidőn belül nemcsak a pénzügyigazgató-
ságoknál, hanem a községi (városi) előjáróságok-
nál is beadhatók és ezek kötelesek a kérvényeket
kellően felszerelt és indokolt jelentéssel a pénzügy-
igazgatóságokhoz soron kívül betérjeszteni. Kizá-
rálag csak ez év első felére *eső adótartozásokra* vo-
natkozó halasztási kérvények bélyegmentesen nyujt-
hatók be.

Az oly folyamodások, melyeknek érdemi el-
intézése nem utaltatott a pénzügyigazgatóságok
hatáskörébe, elbírálás végett a szokott módon a
pénzügyminiszterhez terjesztendők fel. Hangsu-
lyozva még azt, hogy ez a körrendelet nem terjed
ki a közadók módjára behajtható egyéb köztartozá-
sokra, ezek tehát a fennálló szabályok szerint
kezelendők és hajthatók be, meghagyja a miniszter
a pénzügyigazgatóságoknak, hogy a körrendelet
tartalmáról a községi (városi) előjáróságokat a
legsürgősebben értesítsék, egyúttal azokat az esedé-
kes részletek és hátralékok beszedésére, illetve be-
hajtatására, valamint a beszedett összegeknek a fenn-
álló szabályok és törvényes kulcs szerint leendő el-
számolására utasítsák s ebből eljárásukat a leg-
pontosabban ellenőrizték. Végül elvárja a minisz-
ter, hogy a pénzügyigazgatóságok a körrendelet
végrehajtásánál a fenforgó körülmények alapos
mérlegelésével s akként járjanak el, hogy eljárásuk
egyfelől a méltányosság kívánalmainak megfeleljen
ugyan, másfelől azonban sem indokolatlan kedvezé-
zésekre, sem a kincstár megkárosítására ne szol-
gáljon. Megemlítjük itt, hogy a fővárosi adófel-
ügyelő és az adófelügyelőhelyettesek a körrendelet

elvi szerint ezer koronát meg nem haladó hátraléokra engedélyezhetnek részletfizetési kedvezményeket.

A második körrendelet (80.644—1910. sz.) az ex-lex miatt függőben tartott *ez évi adókievetés folytatásáról és sürgős befejezéséről intézkedik.*

Mindenekelőtt meghagyja a pénzügyi hatóságoknak, hogy az adókievető-bizottsági tárgyalást nem igénylő egyenes adókra, nevezetesen a föld- és házárdóra, az I., II. és IV. osztályu kereseti adókra, a tőkekamat- és járadékadóra, a föld- és házárdó utáni általános jövedelmi pótdóra, végre a fegyveradóra és hadmentességi díjra vonatkozó lajstromokat haladéktalanul tétessék ki közszemlére s azokat az adókat, melyeknek egy mult évi körrendelet intézkedésénél fogva az 1910. évi közszemléi adókönyvekben egyenként, az adóhivatali számfeljegyzésekben pedig közszemléként már elő kell írva lenniök, az adókönyvecskébe is jegyeztessék be. Az adókievető-bizottsági tárgyalást igénylő adókat, jelesül a III. osztályu kereseti adót, a bányaadót, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adóját illetőleg a következőkre utasítja a körrendelet a pénzügyi hatóságokat: 1. A III. osztályu kereseti adó alá eső újonnan keletkezett üzletekre és foglalkozásokra, továbbá a bányaadóra, végül a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromokat a közszemlé (város-) házárdó elöre kihirdetendő nyolcz napra azonnal tétessék ki közszemlére s az erre vonatkozó szokásos hirdetményt is becsáztatásuk ki. 2. Az 1908-1910. évekre alakított egyenesadó-kivető bizottságokat haladéktalanul hívják össze, hogy az adójavaslatokat az előbb említett határidő lejártával velük sürgősen letergelytathassák. 3. Az egyenesadó-kivető bizottságok által letárgyalott tételket tartalmazó lajstromokat akként kezeljék, amint ezt 1907-ben szabályozták. Ennek megtörténte után a lajstromokban foglalt adótételeket az 1910. évi közszemléi adókönyvben mint törzskönyvet egyenként, az adóhivatalok számfeljegyző könyveiben pedig közszemléként irassák elő; végül az adókönyvecskébe is jegyeztessék be. 4. Az egyenesadó-kivető bizottság tárgyalásainak befejezése után az ezek részéről végzett kivetések eredményéről szóló összesítéseket a pénzügyminisztériumhoz azonnal terjesztessék fel. 5. Az 1908—1910. évekre még 1909-ben vagy 1908-ban megállapított III. osztályu kereseti adónak 1910. évi tételét most már az adókönyvecskébe is jegyeztessék be. 6. Az egyenesadó-kivető bizottságok által letárgyalott adók előírása után az 1910. évi adóelőírás teljes befejezését jelentő hirdetményeket minden közszemlében azonnal tétessék ki.

Végül figyelmezteti a körrendelet a pénzügyi hatóságokat, hogy az országos betegápolási pótdótot az összes egyenesadók kivetésének befejezése után az illető pótlékolható adók együttes összege után azonnal tétessék ki.

KÜLFÖLD.

Az indiai mozgalom.

Budapest, augusztus 11.

Ha Európában az indiai mozgalomról beszélnek, mindig Északindia jön számításba. Délindiairól sohasem esik szó, pedig érdemes foglalkozni a Hindosztán birodalomnak ezzel a részével is. Ha az ember Délindia utazik és szóba áll az ottani lakókkal, akkor az első, ami megragadja a figyelmét az, hogy a déli indus csak jót mond az angol uralomról. Elismeri, hogy India az angol uralom alatt sokat haladt és hogy az ország népe még nem érett meg arra, hogy lerázza magáról az angol felsőbbéget. Természetesen az angol bírálatról sem tartózkodnak vissza, de mindig hozzátesszik, hogy más hatalom uralma alatt még rosszabb volna.

Az északindiai mozgalmak természetesen délen is a megfigyelés tárgyát képezik és sok empátiával találkoznak, de ez inkább a faji büszkeségnek és nem az elégedetlenségnek tulajdonítható.

A faji büszkeség különben egy jellemző vonása az indusnak. Minden más nemzetet alsóbb rangunak tekint, és ez alól még az angol sem vonja ki. Néhány esztendeig ez a faji büszkeség nagyon ártalmatlan volt, de sohasem csapott át az aktivitásba. A bur háboru, de különösen a japán-orosz háboru lezajlása óta teljesen megváltozott az indusok magatartása is. A bur háboru megmutatta nekik, hogy Anglia hatalma nem olyan kor-

látlan, mint ahogy azt Indiában hitték; a japán-orosz háboru pedig azt a tanulságot szolgáltatotta, hogy az európai haderők nem állnak fölötté az ázsiaiaknak. Ez az oka annak, hogy a déliindiai most már több rokonszenvvel kíséri északi testvérének mozgalmát, dacára annak, hogy elismeri az angol uralom szükséges voltát. „India az indusoké”, ez az elv már tért hódított azért Délindiaiban is. Aktivitásra azonban aligha szánja rá magát a déli indus, legalább nem a közel jövőben. Ez elsősorban a déli indus karakteréből következtethető. Akik az indiai népet ismerik, azok tudják, hogy a déli indus rendkívül gyáva; sokkal gyávább, mint az északi, aki pedig nem valami híres a bátorságáról. Teljesen megelégszik azzal, ha naponta megvan neki a kellő adagja rizsje és ha sütkérezhetik faji büszkeségében. Az a tudat, hogy leigázza gyenge, az egyelőre kielégíti őt, de aktivitásra addig nem gondol, amíg kézzelfoghatólag meg nem győződik Anglia gyengeségéről. Nagy előnyre van az angol érdekeknek az is, hogy a déli indus még nagyobb gyűlölettel viseltetik a nem dravidiai fajok iránt és ez különösen áll a brahminitákra. Hogy a két ellenséges faj között előbb-utóbb erős surlódások lesznek, az több, mint bizonyos. Mindezeket egybevetve Anglia nem kell, hogy féltse Délindiaiban hatalmát, legalább egyelőre nem.

A spanyol kulturharcz. Canalejas miniszterelnök levelet kapott *Merry del Val* tangeri spanyol követtől, a hasonló nevű pápai államtitkár testvérétől, aki bejelentette neki, hogy San-Sebastianba utazik. Hetven ezer Argentuinában lakó spanyol üdvözlő táviratot küldött a kormánynak, abból az alkalomból, hogy a Vatikánnal szemben olyan erőlyesen állást foglalt. A Melillából visszakeresztelt *vadász-zászlóalj tisztjei*, amint spanyol földre léptek, szintén üdvözlötték Canalejast politikájáért. A miniszterelnök ma a következőleg nyilatkozott egy újságíró előtt:

— A király és a miniszterek visszatérése előtt, semmiféle fontos dolog sem fog történni. Én időközben meg fogok tenni mindent, hogy a békét előmozdítam és a papság igazgatóságát lecsillapítam. *Forradalmi kitörésektől nem kell tartani.* A sztrájkokat, úgy látszik, tervszerűleg rendezik. Én a parlamentet idejében össze fogom hívni és a költségvetéssel egyidejűleg a legsürgősebb politikai javaslatokat is előterjesztjük.

A miniszterelnök tegnap este a Vatikán spanyol nagykövetével, Oyedával tanácskozást folytatott. A miniszterelnök a tanácskozás után kijelentette, hogy nem hiszi, miszerint Oyeda visszatérjen Rómába.

Római jelentések szerint Rampolla befolyása a szentszéknél nagyon megnőtt. Az ő tanácsára tenusit engedékenységet a pápa Spanyolország irányában és Rampolla vezeti a Vatikán külügyi politikáját, Merry del Val csak névleg államtitkár.

Balkáni események. Nazim bég szófiai török követ tegnap a következő táviratot küldte Konstantinápolyba: Haki pasa nagyvezérnek közeli találkozása *Aehrenthal* gróffal *bolgár diplomáciai körökben nagy megdöbbenést okozott.* Itt nyugtalanul várják *Izvolszki* orosz külügyminiszter szófiai látogatását, amelyet a legközelebbi időre ígért.

A szerb sajtó igen pesszimistikusan ítéli meg Szerbia és Bulgária viszonyát. A Politika azzal vádolja a török kormányt, hogy *észre Macedóniában nagy meglepetéseket készít elő és Ausztria és Magyarországgal karöltve a Balkán békéje ellen dolgozik.* A lap felhívja Szerbiát, hogy a két határon állandóan őröködjék. A török vasuti vonalakat Szalonikától a szerb határig, valamint Monasztirtól Konstantinápolyig török katonaság őrzi. A bolgár határon bolgár bandák több hidat erősen megrongáltak és dinamitmerényeket is követtek el. Egy titkos bolgár bizottságnak jöttek a nyomára és titkos körleveleket foglaltak le. A Politika határozottan megzafolja azt a híresztelést, hogy az utóbbi időben több szerb banda alakult.

Kína és a japán-orosz egyezség. Sanghaiból jelentik, hogy a kínai államtanács, tekintettel az orosz-japán egyezségre, intézkedéseket tett, hogy *Mongolország integritását biztosítsa* és elhatározta, hogy két modern csapatokból álló hadosztályt fognak oda elhelyezni, az oktatást kínai rendszer szerint reorganizálni és Pekingből Mongolországon keresztül vasutat építeni. A katonai tanács egy tervezet kidolgozásával foglalkozik a kínai had-

sereg reorganizációjára és nagyobb tételre vonatkozólag.

Loubet nyilatkozata. Egy berlini újság levelezője beszélgetést folytatott *Loubet* volt francia köztársasági elnökkel, aki jelenleg a közjótékonyági kongresszus alkalmából Brüsszelben időzik. *Loubet* a beszélgetés elején legelőször is örömeinek adott kifejezést afölött, hogy részt vehet a jóléti mozgalmakban. Arra a kérdésre, hogy mik a szándékai az exelnöknek politikai tekintetben, azt felelte *Loubet*, hogy egyáltalán nem vágyódik arra, hogy újból elnöke legyen a francia köztársaságnak.

— Sohasem felejttem el — mondotta — a polgármesterek bankettjét, amikor harmincezer emberrel kellett kezdet szoritanom. Természetesen továbbra is érdeklődöm a politika iránt. Nagyon örülök, hogy a világpolitika egén nincsen felhő és nagyon nagy figyelemmel kísértem a stockholmi békekongresszus lefolyását.

Arra a kérdésre, hogy hisz-e abban, hogy *Fallières* és *Vilmos* császár találkozni fognak, azt felelte *Loubet*, hogy az egyéni véleményét erre vonatkozólag nem akarja nyilvánítani, azonban *ez a találkozás mind a két állam érdekében kívánatos volna.*

Törökországi hírek. A „Tanin” czafolja azt a hírt, hogy Törökország még két német hadihajót fog vásárolni. A kultuszminiszter megtagadta az ökümeni patriarkátus tegnapi jegyzékének elfogadását. A konfliktus ezzel még inkább kiélesedik. Az albániai hadsereg fővezérének hivatalos jelentése szerint megkezdtek a Mirdita- és Sala-vidék lefegyverzését. A skutarii szandzsákbarr eddig 70.000-nél több fegyvert szedtek össze.

A 6 milliós kölcsönnek a párisi bankárcsoporttal való megkötését a Banque Ottomane ellen intézett csapásnak tekintik. A Tanin kijelenti, hogy a kölcsönt azért nem kötötték a Banque Ottomane csoporttal, mert ez ragaszkodott ahhoz, hogy a Banque Ottomanet a török kincstár összes fizetéseinek teljesítésével bízzák meg és e feltétel elutasítása után azt követelte, hogy a Dette Publique igazgatósága külön biztosítékot adjon. Kétségtelennek tartják, hogy Laurent, a pénzügyminisztérium francia tanácsosa vissza fog térni.

A newyorki merénylet.

— Ujabb részletek. —

Budapest, augusztus 11.

Mint Newyorkból jelentik, a polgármester ellen elkövetett merénylet izgalmai még mindig nem ültek el. A detektívönöknél ma reggel jelentkezett egy ember. *Perlmannak* hívják és azt mondja, hogy néhány nappal ezelőtt *rendőrtisztviselő* töltötte az éjszakát. Az egyik rendőrtisztviselő, aki mámoros volt az italtól, hajnal felé félrehívta *Perlmant*, aztán evvel a meglepő kérdéssel fordult hozzá:

— *Tudod-e, hogy Gaynor polgármestert meg fogják ölni?*

Perlman akkor nevetett ezen a megjegyzésen, de most jelentést tett róla a detektívönöknek, aki ebben az irányban nyomoz. Azt hiszik, hogy csak egy részeg ember képzelődéséről van szó.

Gaynor polgármester állapota egyébként állandóan javul. A tegnap délután kiadott bulletin azt mondja, hogy a polgármester állapota kielégítő, a hőmérséke rendes, a beteg eszméletén van és elég jó étvágygyal eszik. A merénylet a fogházban *meg van törve.* A legnagyobb büntetés, melyre *Gallagher* elítélhetik, husz évi börtön, de erre alig kerül sor, mert a fogház orvosai szerint *Gallagher elmebajos.* Valószínű, hogy tébolydába viszik. *Edward* rendőrbiztos, aki a merénylet leütötte, *Gallagher* egyik barátjától *fenyegető levelet kapott.* A rendőrség *Taft* elnök körül, aki jelenleg *Washingtonban* van, az ellenőrző szolgálatot megerősítette.

Az orvosok tegnap délután a sebesült polgármester állapotáról a következő jelentést adták ki:

„A beteg állapota kielégítő, hőmérséklete normális, teljesen eszméleténél van és jó étvágygyal eszik.”

Gaynor polgármester tegnap, mikor fölébredt, így szólt:

— *Pompásan érzem magamat!*

És mára a családjával is beszélgetett. A sebesült gyakran fölül már az ágyában. Az orvosok meg akarják kísérni a csontszilánkok eltávolítását. Ha infekció nem történt, Gaynor biztosan föl fog gyógyulni. Eddig infekciónak semmiféle tünete sem mutatkozik. A golyó eltávolítása szükségessé tenné több véredény átvágását s ezért az orvosok ellenzik az operációt. A kórház körül, ahol a beteg fekszik, a rendőrség intézkedésére megszüntették a forgalmat, hogy a kocsi zörgése a beteg nyugalmát meg ne zavarja.

Az összes newyorki templomokban imákat mondának a polgármester fölépüléséért. A rendőrség legutóbbi nyomozásai alapján már egészen biztosra veszik, hogy *Gallagher elbocsátott rendőrök és más elűzött városi hivatalnokok bérelték fel arra, hogy gyilkolja meg a polgármestert, akít irhonfitársai gyűlölnék.*

A newyorki merényletről ma Paul Nash, az amerikai Egyesült-Államok budapesti főkonzulja érdekesen nyilatkozott.

— William Gaynor, newyorki polgármestert — ugymond — személyesen nem ösmertem, tetteiből, közéleti szerepléséből azonban éppoly népszerű az én szememben, mint az Unió államaiban mindenütt. Gaynor tényleg egyike volt Newyork legnépszerűbb egyéniségeinek. Híre elterjedt az Unió egész területén és nem túlzás, ha kijelentem, hogy népszerűsége vetekedett Roosevelttel, Amerikában. Mert a csillagos lobogón túl nem igen ösmerték. Hatalmas népszerűségének egyszerű a magyarázata. *Becsületes volt, független volt, következetes volt* — állampolgári és polgármesteri minőségében egyaránt. Amikor 1909-ben a *Tammany-Hall* demokrata programjával *lordmayor*-rá választották, első dolga volt: *seprőt fogni és tisztogatni.* Megfojtotta a klikkeket, megszüntette a szinekurákat, sorra elcsapatta a város élődíjait, ráfeküdt kegyetlen következetességgel mindenre, ami — panama. Hogy példákkel szolgálhassak, elmondok három érdekes esetet. Volt Newyorknak évtizedek óta egy ugrynevezett *városszépítő-bizottsága.* A bizottságnak az lett volna a dolga, hogy szépítsen, hogy az utcákat, a tereket, a középületeket szépítse. Ez a szépítés évente kerek *harmincz millió jöbba* került a városnak, a szépítés azonban egyáltalán nem aránylott a horribilis summához. Hát Gaynor egy éjtor tollvonással — *törölte a szépítő-bizottságot.* Ezután jött a *vízügyi bizottság.* A vízügyi saját külön vízi céljaira egyszerű jachtot bérelt ki a város terhére *rengeteg sok pénzért.* Hát Gaynor felmondott a jachtnak, elcsapta, a víz-bizottságot pedig utasította, hogy járjon — propelleren. Talált a városi költségvetésben egy meglehetősen fura tételt, mely így szólt: *Nyomdai termékek: — négy millió korona.* Egy esztendőben. Ez azért fura, mert van külön városi nyomda, mely hivatalos lenne arra, hogy az összes városi nyomtatványokat előállítsa. Mindazonáltal a panamázó városi urak négy millió koronát juttattak különböző nyomda-vállalatoknak és persze — maguknak. Hát ez a tisztogatás rengeteg sok hasznot hajtott Newyorknak: körülbelül *ötven milliót* tett ki az összeg, amit Gaynor ilyen módon megtakarított a polgárság vagyonából. Ezek az ügyek szereztek óriási népszerűséget a mayornak, aki rövidesen elnyerte a *becsületos polgármester* címet, ugyanakkor azonban nem csekély számu ellenséget is szerzett magának. A megrendszabályozott, kiselejteztet városi notabilitások, a megfrieskázott klikk- királyok szervezkedtek és Newyork parlamentjében, a bizottságokban és az Egyesült-Államok politikai harczaiban nagy apparátussal vonultak föl ellene. Végül — *Gaynor győzött.* Olyan impozáns volt a fölénye, hogy a *demokrata-párt,* amelynek kebelébe tartozott, a legkomolyabban foglalkozott már azzal az eszmével, hogy *fölépteti elnök-jelöltnek.*

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy ezt idejében közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egyúttal arra a czimszalagra is, amelylyel az előfizetett példány a legutolsó tartózkodás helyére ment. Külföldre való költözködés esetén kérjük a portókülömbözet megtérítését is.

Nyáron az egész fürdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

Apróságok a nagyvilágból.

(Vitorlás vasuti kocsi. — Cavour és Verdi. — A női kocsisok dícsérete.)

Sokszor olvassuk, hogy a régi eszközöket újszerű alkalmazásban hasznosítják. Így a *vitorla* ma már nem csupán arra szolgál, hogy hajókat a szél segítségével előre tolja, hanem éppen így bányik el a jég tükörén a szánkóval is. A svédek kezdtek meg a vitorlás szán használatát s ma már más országokban is követték ezt a példát.

Sőt a kerekos korcsolyázók is megpróbálkoztak a vitorlával anélkül, hogy eddig nevezetesebb eredményeket értek volna el.

Sokkal érdekesebb az a hír, hogy újabb vasutakon is alkalmazzák a vitorlát. Ez természetesen, csak ama vidékeken lehetséges, ahol rendszeren erős széláramra számíthatnak. Ez pedig a föld akárhány pontjáról ismeretes, ahol ugyanis a geológiai és éghajlati viszonyok folytán, vagy bizonyos hónapokban, vagy a nap bizonyos szakában rendszeren fúj a szél.

Ilyen légáramlat Calama környékén, Chileben észlelhető. Ott a vasut munkásai, az Antofagastától — a Csendes Oceán partján — a Bolivia államban fekvő Oruro városba vezető vonalon vitorlát használnak, hogy azokat a kis kocsiakat hajtsa, amiken végzett munka után a szomszédos pályaudvarra szoktak menni, hogy ne kelljen a saját faramt karjaikkal dolgozni.

A vágány szélessége csak egy méternyi s így a kocsi aránylag kicsinyek és könnyűk. Középen árbocot emeltek s erre erősítették azt az óriás vitorlát, melyet egészen a hajósok módjára kezelnek.

Cavour születésének századik évfordulójáról mi is megemlékeztünk. Ebből az alkalomból frissítik fel az olasz lapok a következő jellemző apróságokat:

A nagy államférfi nem rajongott a zenéért. Csak egy opera tett rá maradandó, mély benyomást s ez — a „Troubadour“. E vonalmát a műről az alkotójára is átvitte s Verdit rendkívül szerette. Ebben a rokonszenvényben annyira ment, hogy amikor a világhírű komponistáról azt hallotta, hogy republikánus, hallani sem akart az üldöztetéséről.

— Lehetetlen hadat üzennem a „Troubadour“ szerzőjének! — mondta határozottan.

1859-ben Cavour. Prati költővel, a dolgozószobájában üldögélt. Az osztrákok éppen akkoriban lépték át a Ticinot. A piemonti államférfi, a történelmi pillanatban szótlan, komor, ideges volt. Minden kívülről jövő neszre fölrezzent, mert azt hitte, hogy már hozzák az átkelést jelentő sürgönyt. De az idő mult és a sürgöny késett. Cavour magánki-vül volt: Itália jövője függött a hiraadástól.

Egyszerre az egyik titkár rohan a szobába, távirattal a kezében, Cavour lázas türelmetlenséggel bontja fel a sürgönyt s mohón olvasta tartalmát. Prati és a titkár izgatottan várják, hogy megszólaljon, de Cavour néma marad, csak kis szeméi villogtak a pápaszem alatt. Végre magához tér, feltárja az ablakot s hősteneri hangon pózba vágja magát, rágyújt „a „Troubadour“ strettájára.

— Di quilla pira!
Ez volt az egyetlen dallam, melyet Cavour könnyvélkül tudott, melyet képes volt élnékelni. Ezzel fejezte ki tuláradó örömet.

A párisi nőkocsisokat nagy dícséret érte. A lovakat védő liga, mely nemrégiben alakult, egy anktéből kifolyólag bizonyítványt állított ki, mely szerint a női-kocsisok nagyon jól bányik négyiábu védenzeikkel.

Egy ilyen női kocsisról külön emlékezett meg az a bizonyítvány, kiemelve róla, hogy egy rendkívül makrancos lovat gyöngéd hámásmódjával annyira megszelidített, hogy rövid idő múlva nagyon használható, engedelmes állat lett belőle. S ezzel bebizonyította, hogy a kocsisok durva, okatlan kegyetlenkedésükkel rontják el a lovaikat.

Ez okból a női kocsisokat a liga melegen

ajánlja ugy a hatóság, mint a nagyközönség figyelmébe. Talán ez a dícséret újabb vöazerövel lesz a nőkre a kocsispálya választására, mert sajnos, ez idő szerint nagyon csekély Párisban a női kocsisok száma. Mindössze tizenkilenczen vannak.

Annál nagyobb kedvük van a taxaméteres autók vezetésére. Ezek száma egyre szaporodik.

Az oroszországi kolera.

— Százával pusztítja az embereket. —

Budapest, augusztus 11.

Az oroszországi koleravész olyan megdöbbentő és óriási arányban tört, amiről a tiltott hírszolgáltatások miatt fogalmunk sem lehet. Eddig csak szórványosan érkeztek hírek a veszedelemtől, de most, hogy a járvány az osztrák, német és román határ felé közeledik, megriád tőle egész Európa, aminek különben meg van az a jó hatása, hogy a hatóságok kettözött szigorúsággal teszik meg az óvintézkedéseket a rémes vendég visszaszorítására. A kolera-veszedelem hatása első sorban a tőzsdéken nyilvánult meg. Az orosz értékek árfolyama ugyanis nagyot esett és ez általános áresést vont maga után.

Bukarestből jelentik: A félhivatalos „Independance Roumaine“ valószínűnek mondja, hogy a Bessarabiában dühöngő kolerajárványra való tekintettel a hadgyakorlatokat nem az Alsó-Duna mellett fogják megtartani. Háromszáz örségre felosztott 740 katona őrzi az orosz határt, hogy a kolera behurcolását megakadályozzák. Ugyanezt az őrszolgálatot a Purth mentén vonuló határon 2900 katona látja el.

Pétervárról jelentik: A hivatalos lap szomorú kimutatást közöl a koleraórol. Eszerint a járvány kitérése (juli 31.) óta egész Oroszország területén *ötvenhetezerhatszázhuszan* betegedtek meg és *húszötezerötszázötvennégyen* haltak meg kolera-ban. Legnagyobb a pusztítás a Don vidékén, Jekaterinoslav környékén, Chersonban és Kubában. A Rjasani kormányzóságban négy városban és 49 faluban lépet fel a járvány, 500-an betegedtek meg és 200-an haltak meg. Az Orenburg kormányzóságban 175 megbetegedés és 71 haláleset, a Jelisavetsa körzetben 600 megbetegedés, 300 haláleset, Wachmut körzetben 313 és 197, Novocserkask tartományban 341 és 148, Kostromában 104 és 55, Póltavában 1343 és 522 a megbetegedések, illetve halálesetek száma, Jekaterinoslavban 2044 megbetegedés, magában Szentpéterváriban pedig 1268 megbetegedés és 370 haláleset fordult elő. Még Carskoje-Seloban is, ahol pedig kitérő ivóvíz van, két koleraesetet konstataáltak és pedig egyiket a milliomos *Semenov* villájában, ahol a tulajdonosnak a fia betegedett meg. A nép babonás. Pavlovskban egy *Vlasenko* nevezetű parasztot félholtra vertek, mert azzal gyanusították, hogy megrontotta az ivóvizet; csak a rendőrség fegyveres közbelépése mentette meg a nép gyilkos dühétől. Lusnikov faluban az egészségügyi kirendeltséget szidalmazták és kövel dobálták; *Rybina* orvost pedig, aki kíséret nélkül merészkedett ki az utcára, valóságos kőzáporral fogadták s egy kő oly erősen találta a fején, hogy eszméletlenül terült el a földön. Mikor visszanyerte eszméletét, a tömegből senki sem ment segítségére, ugy kellett a kirendeltség állomásáig elvászorognia. A kolera immár nemcsak az alsóbb néposztályok között pusztít, hanem az előkelő körökből is szed áldozatokat. Tegnapelőtt Pétervárott *Zuccato* Erzsébet grófnő halt meg kolera-ban, tegnap pedig *Salisov* alezredes kapta meg a betegséget. A hatóság óvintézkedései daczára, nagyon elégtelenek.

Pétervárról táviratozzák, hogy a Denec völgyében a kolera ijesztően terjed és a halálozások száma 50 százalék. A minisztertanács elhatározta, hogy a Vöröskereszt Egyesülettől külön egészségügyi csapat kiküldését fogja kérni és kész minden költséget viselni. A pétervári lapok azt írják, hogy a veszedelem bizonyára sokkal nagyobb, semmint a hivatalos jelentések beismerik.

Pisztoly és kard.

— Véres párbaj a huszárlaktanyában. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 11.

Lapunk keddi számában megírtuk, milyen tragikomikus módon találkozott össze gróf Csekonics Gyula és Aczél István, várakozási illetménynyel szabadságolt huszárhadnagy.

A gróf és a hadnagy hétfőről kedde virradó éjszaka találkozott össze a városligeti Tabarin-Bal-Mabilleben. A forró levegőjű terem színpadán csinos táncosnők ingerlő mutatványai szórakoztatták a közönséget, amelynek javarésze a főváros mulatni-vagyó fiatalságából telik ki. Éjfél már jóval elmúlt. A terem oldalán a páholyok egyikébe arisztokrata társaság nézte a táncot. Egy feltűnő szépségű hölgy is ült ott. Vigan voltak. Egyszerre csak belépett egy fiatal ember s odakönyökölt a páholy karfájára. A bennülők ilyenformán nem láthatták a színpadra, de ennél még jobban zavarta őket az, hogy a fiatal ember gyakran benézegtetett a páholyba, látszólag az ott ülő hölgy érdekelte. A főrangú társaság először rászólt, hogy távozzék, majd a páholy függönyét akarta behuzni, így azonban nem láthattak volna a színpadra. A baj aztán néhány pillanat alatt megtörtént. A fiatal ember nem mutatott hajlandóságot a távozásra, mire a társaság egyik tagja, gróf Csekonics Gyula fölkel, kezébe vette az asztalon levő szódaivizes üveget s egészen közel lépve a fiatal emberhez, megnyomta az üveg csapját és a szódaivizet az arcába fecskengette.

A jelenetnek sok tanuja volt, akik harsogó kacagásban törtek ki mindezek láttára. A lespriczelt fiatal ember megőrizte nyugalmát, letörölte magáról a gyöngyöző vizet, aztán tárczájából kivéve névjegyét, átnyújtotta annak az urnak, aki lefecskengette. A névjegyen ez a név állt: Aczél István honvédhúsárhadnagy. Egy percz múlva már megkapta a hadnagy cserébe a másik névjegyet s így tudta meg, hogy gróf Csekonics Gyula fecskengette le szódaivizet.

A katonatiszt tegnap délután két bajtársával provokáltatta a grófot, aki gróf Batthyány Elemért és Losonczy Gyulát nevezte meg segítéinek. A megbízottak tegnap este tárgyaltak a Nemzeti Kaszinóban s abban állapodtak meg, hogy az ügyet fegyveresen kell elintézni.

Mély titokban tartották a lovagias ügy összes részleteit és mindössze annyi derült ki, hogy a párbaj terminusa esütörtök délután 2 óra és hogy a Ferencz József-huszárlaktanya a párbaj színhelye.

A külső-kerepesi-uti nagy épület környékén meglátászt, hogy ott valami készül. Az inspekciós hadnagy a kaszárnya kapujában állott, nehogy illetéktelen emberek bejussanak a kaszárnyába. Elefánthy-Tarnay Gyula nyolczadik huszárezredbeli főhadnagy már félkettőkor megjelent, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye. Egy közhuszár a kardokat és egyéb fegyvereket vitte a hadnagy után. Félkettőkor érkezett Aczél István hadnagy egyedül egy fiákkeren és a tisztí étkezőbe hajtattott. Tíz perczel kettő előtt hajtattott a kaszárnya elé gróf Csekonics Gyula gróf Batthyány Elemérrel egy fiákkeren. Az inspekciós hadnagy a kaszárnya kapujában fogadta a grófokat, bemutatkozott nekik és elkísérte őket a lovagló-iskoláig.

Rendkívül súlyosak voltak a párbaj feltételei. Az ellenfelek előbb pisztolypárbajra mentek a lovaglóiskolában. Ennek feltételei: egyszeri golyóváltás harmincz lépésről, tíz másodpercznyi célzási idővel. Amennyiben sebesülés nem történt a párbajt karddal folytatják. A kardpárbaj feltételei: lovassági kardok, szurás megengedve, bandázs nélkül (csak nyakbandázs), végkimerülésig. Így állapították meg a párbaj feltételeit tegnap este a Nemzeti Kaszinóban a két fél segítéi. Aczél hadnagy megbízottai: Elefánthy-Tarnay Gyula és Strasser Agost főhadnagyk, gróf Csekonicsé: Losonczy Gyula miniszteri tanácsos, az ismert sportsman és gróf Batthyány Elemér. Gróf Csekonics orvosa: dr. Farkas László. Aczél hadnagyé egy katonar orvos.

Pontban két órakor kezdődött a párbaj. A lovaglóiskolában volt először a pisztolypárbaj, amely sebesülés nélkül végződött. Félháromkor a vívóteremben folyt le a kardpárbaj, amelyben több heves összecsapás után Aczél István hadnagy a fején, gróf Csekonics Gyula pedig a mellén szenvedett könnyebb sebesülést. A párbajt erre beszüntették. A sebesült feleket félnégykor a mentők szállították a lakásukra.

Utítársak.

— Horvát kalandok a vonaton. —

I.

Történik a Fiume felé robogó gyorsvonaton. Egy félülkében, ami ritkaság, egy ur ül egyedül és lapot olvas. Zágráb előtt beszáll egy másik ur, mire az első ur ijedten elrejt az újságját. A másik elhelyezkedik. A vonat robog tovább. Az utítársak kinéznek, benéznek, szivaroznak, köhécselenek. Közben gyilkos tekintetekkel kémlelik egymást. Egyik se érzi jól magát és bizonyosat szeretne tudni a másiktól.

Első ur (kidüllesztett szemekkel nézi és magában beszélget): Milyen vad tekintete van. Feltűnően horvát ember.

Második ur (összeszorított fogakkal mormog magában): Valami rettenetes magyarfaló tűz ég a szemében. S milyen diühös volt, amikor beszálltam hozzá.

Első ur (magában): Jobb lesz, ha ismerkedni kezdek vele. Legalább nem köt belém. (Fennhangon roppant barátságos arcot vág, mintha bemutatkoznék.) Ne Rabi!

Második ur: (Örül, mint Vak Laci a szemének. Elkapja első ur kezét és melegen megrázza. Aztán megjed. Mit feleljen, hogy el ne árulja magát. — Hangosan) Zahoda!

Első ur: (Abban a hitben, hogy az utítárs csufolja, nem meri folytatni a társalgást. Majd vérszemét kap. És szemtelenül beszél horvátul.) Hova utazik?

Második ur: (Kezdi érteni és felel.) Fmbel!

Első ur: N Abbzba megyk. Rettnts ualms zut.

Második ur: Csaldm vlt Abbzba. N uzlt ügybn utzm.

Első ur: (Észbe kap.) Hát maga is magyar?

Második ur: Ön is? Mért nem szolt?

Első ur: Mrt nm krzdte!

És vidáman utaznak tovább.

II.

Az első ur tíz nap múlva ugyanezen a vonalon visszautazik. Ismét egyedül ül egy kupében, amikor beszáll hozzá egy harmadik ur. Méregetik egymást. Végre megszólal a:

Harmadik ur: Kuda putujeta?

Első ur (magában): Engem ugyan nem ugatsz; te is olyan magyar vagy, mint én. (Fennhangon vicezljn!)

Harmadik ur: Stago govori?

Első ur (nevet): Nekem motyoghat kis hamis. Ugrtni akr?

Harmadik ur: Ja miszliur dasze vi szamnon rugata? (Ez már igazán horvátul van s azt jelenti, úgy látszik maga trófal velem.)

Első ur: Micsoda rugata? Majd én magát. Fgja be szjt! Dsznó!

Harmadik ur: Dszno!? Ah! Szvina? (Neki megy, megpofozza.) Idi umore! (Eredj a pokolba kiáltással kidobja a robogó vonatból.)

Első ur: Kmsz frtr! — Ez csakugyan horvát volt!

Megtörtént.

Fakir.

Az „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van,

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Egy pénzeslevél.

— Kelepezébe esalt szélhámos. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 11.

Ma délelőtt tíz óra tájban dr. Baján Ferencz ügyvéd Rákóczi-ut 20. szám alatti irodájában egy elegánsan öltözött fiatal ember jelent meg. Az illető aziránt érdeklődött, nem érkezett-e Perlakról levél az ügyvéd számára. Az iroda alkalmazottai felvilágosították, hogy a kért levél nem érkezett meg. A nyert felvilágosítás után az ismeretlen fiatalember távozott.

A déli órákban hazajött az ügyvéd, akinek segítéje elmondta a délelőtti látogatás történetét. Éppen erről a dologról beszélgettek, amikor bejött a portás és egy Perlakról érkezett expressz-ajánlott levelet kézbesített dr. Baján Ferencznek. Az ügyvéd kíváncsian bontotta fel a levelet. A levél dr. Reményi Zoltán ügyvédi irodájából jött és annak aláírását viselte magán. A levél így szólt:

Nagvságos

Dr. Baján Ferencz
ügyvéd urnak

Budapest.

Igen tisztelt Kolléga ur!

Ügyfelem táviratilag értesített, hogy ismeretlen tettes pénztárczáját kilopta s egyszermind 350 koronát kért sürgönyileg. Táviratát későn kaptam és ezért a postahivatal a pénzt ugyan felvette, de nem továbbította.

Ezen oknál fogva a kért összeget 20 azaz husz koronával megtoldva az ön becses címőre küldöttem, melyről a feladó-vevényt mellékelem.

Kérem sziveskedjék ezen összeget Jávors János József urnak, aki az Aranysas-szállóban lakik, azonnal, ezen levél vétele után átadni, mivel a postahivatal pénzeslevelemet csak holnap, azaz 11-én továbbítja.

A husz korona többletet kedves kartárs urnak ajánlom fel tiszteletdíj fejében. A nyugtát kérem „privát” jelzéssel czimemre elküldeni.

Kollegiális tisztelettel

Dr. Reményi Zoltán
ügyvéd.

Dr. Bajánnak sehogy sem tetszett ez a dolog. A levél stílusa is bizalmatlanságot keltett. Azután a pénzeslevél dolga; a husz korona többlet, melyet tiszteletdíj gyanánt ajánlott fel, mind gyanut keltettek benne. Reményi kartársát nem is ismerte, nem értette tehát: miért fordul a kolléga éppen ő hozzá?

Egy óra után megszólalt a telefon. Az ügyvéd kézhez vette a kagylót.

— Halló? Ki beszél?

— Dr. Baján ügyvédi irodája? — kérdezte a telefonáló egyén.

— Igen. Ott ki beszél?

— Itt Jávors János beszél. Ugyan kérem, nem érkezett egy expresszlevél Perlakról? Már délelőtt bátorkodtam érdeklődni.

— Igenis. Az expresszlevél megérkezett. Tesék délután három órakor befáradni. Akkor elintézzük a dolgot az irodában.

E telefonbeszélgetés még inkább megerősítette dr. Baján gyanúját. Telefonált a rendőrségre és fél 3 órára detektiveket kéretett magához. A detektivek meg is jelentek és elrejtöztek. Az ügyvéd elfoglalta helyét az íróasztalnál és várták u három órát.

A jelzett időben pontosan beállított a jól öltözött fiatalember, aki már délelőtt is ott járt az irodában. Az ügyvéd igen előzékenyen bánt vele. Örömeinek adott kifejezést, hogy szolgálatára lehet Jávors urnak. Amint a háromszáz koronát leszámolta elébe az ügyvéd, roppant izgatottan viselkedett.

Éppen fel akarta venni a pénzt, amikor előléptek rejtékhelyükből a detektivek és felszólították a gyanus viselkedésű Jávort, hogy igazolja magát. Jávors zavarba jött, stólt-hatolt és végül beismerte, hogy a dr. Reményi nevében küldött levelet ő írta, hogy ilyen módon 350 koronát csalhasson ki Bajántól.

A postai feladóvényt úgy szerezte, hogy tényleg feladott egy 370 korona értékűnek jelzett pénzes levelet. Azonban pénz helyett papírdarabokkal tömte tele a pénzeslevélborítékot.

Kiderült aztán, hogy a család Jávör János József 24 éves állás nélküli könyvelő, aki Perlakon lakik. A csaláshoz felhasznált ügyvédi levélpapírokat dr. Reményi perlaki irodájából lopta.

A furfangos csalót bevették a főkapitányságra, ahol beismerő vallomása után letartóztatták.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal és San Giuliano találkozása.

Bécs, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) San Giuliano olasz külügyminiszter szeptember 29-én Salzburgban találkozni fog Aehrenthal gróffal.

A német császár üdvözlése.

Berlin, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A császár táviratban üdvözölte Henckel-Donnersmarck herceget nyolczvanadik születésnapjára. Az üdvözlő táviratban a császár a herceget mint a németországi gyarmattügyi lelkes előharcosát és minden német mintaképét magasztalja.

A szultán küldöttsége Montenegróban.

Konstantinápoly, augusztus 11. Az a török küldöttség, amelyik Nikita fejedelmet jubileum alkalmából a szultán nevében üdvözölni fogja, Husszein Hilmi oasa vezetése alatt a „Hamiduli” cirkálókahajón elutazott Antivariba.

Izvolzki szabadságon.

Pétervár, augusztus 11. Izvolzki külügyminiszter ma kezdi meg a szabadságát s mint minden esztendőben, mindenekelőtt Tégernseeben lakó rokonainak látogatására utazik.

A perzsa forrongás.

Teherán, augusztus 11. A perzsa kormány kijelentette, hogy az összes károkat meg fogja téríteni, amelyeket az orosz alattvalók a múlt vasárnap a bachtárok rablásai következtében szenvedtek.

A Spitzbergák ügye.

Krisztíánna, augusztus 11. A Spitzbergák ügyében folytatott tárgyalások, amelyek július 19-ike óta a norvég, svéd és az orosz kormány delegátusai között folynak, ma befejeződtek. A delegátusok egy konvenczió javaslatában meg egyezésre jutottak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		aug. 11.	aug. 10.	aug. 9.
Buza	helyben	109 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{3}{4}$	107 $\frac{3}{4}$
	szeptemberre	108 $\frac{3}{8}$	107 $\frac{1}{8}$	107 $\frac{3}{4}$
	decemberre	112	110 $\frac{1}{4}$	110 $\frac{3}{8}$
Tengeri	szeptemberre	72 $\frac{3}{4}$	71 $\frac{3}{4}$	71
Chicago.				
Buza	szeptemberre	102 $\frac{3}{8}$	101 $\frac{1}{8}$	101 $\frac{1}{4}$
	decemberre	106	104 $\frac{3}{8}$	104 $\frac{1}{2}$
Tengeri	szeptemberre	64 $\frac{3}{8}$	63 $\frac{3}{8}$	63 $\frac{3}{4}$

Newyork, augusztus 11. Gyapot Newyorkban, helyben 15.70 (15.95). Gyapot szeptemberre 14.40 (14.70). Gyapot novemberre 13.58 (13.79). Gyapot New-Orleansban, helyben 15 $\frac{1}{4}$ (15 $\frac{1}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.65 (7.95). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancés at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.— (11.85). Zsir Rohe és Brothers 12.40 (12.30).

Chicago, augusztus 11. Zsir decemberre 11.70 (11.55). Zsir októberre 11.60 (11.47). Szalonna short clear 11.87 (11.87). Sertéshus októberre 20.77 (20.50).

UJDONSÁGOK.

Jutalmazandó-e a becsület?

* * *

Szegény embernek szegény a szerencséseje! Régi mondás ez. De akármilyen régi is, vagy talán minél régebb, annál igazabb marad.

Ritka szerencse ügyebár, ha valamely szegény ember félmillió koronát talál valahol? Pedig ennyit talált (mi is megirtuk mi nap) egy szegény villamos alkalmazott egy villamos kocsiában. Ott hevert gazdátlanul a nagy pénz, a hatalmas pénz, mely szegény embernek, aki nehezen keresi a kenyerét, örökös megváltást jelent. Félmillióval mekkora változás történik a sorsában. Senki szeszélyét elviselnie nem kell; semmiféle jóindulatra többé rá nem szorul; senki rosszindulatától nem kell tartania. Elhet jó módban, drága, szép lakásban. Járhat finom ruhákban. A gyermekeit pompásan és gond nélkül nevelheti. Megengedhet magának olyan dolgokat, amilyenekről azelőtt álmodni sem mert volna. A jövőtől, a munkátlanágtól, vagy a munkaképtelenségtől való aggodalom nem szorítja a szívét többé. Keserű munkájára vonatkozó emlék csak régi rossz álmoknak fog felütni előtte. A régi, sötét mult elsüllyed emlékében s csak a fényes jelen és a csábító jövő világít előtte.

Ekkora hatalma van a pénznek. Képzéjük el most már, mekkora csábítás foglaltatik ilyen gazdátlanul hoverő pénzesomagban! Hogyan hívja, esalogatja az ilyen nagy pénz, mely gazdátlanul hever előtte, a bünre! Bün, bün! — kiáltja valami a lelkében. — Igaz, hogy bünnel terheli a lelkét, minthogy az a nagy összeg legalisan nem az övé, hanem másé, de milyen eszközt kap cserébe érte, amelyvel lelkiismeretének háborgását lecsillapítja? ...

Mindegy! Abban az esetben a becsület kerekedett fölül benne. Nagyobb kincsnek tartotta a becsületet a félmilliónál. És visszaadta a pénzt. És kapott érte jutalom fejében, hogy olyan becsületes volt, negyven koronát.

Az ugyanis, aki elvesztette és megint megkapta a félmillióját, ugy okoskodott, hogy a becsület nem olyan valami, amit jutalmazni kell. A becsület nem fizethető meg. Ez igen kényelmes és olesó álláspont. Ha az ember becsületes lett volna, félmilliójába került volna neki. A becsületeséget nem taksálta többre negyven koronánál. A becsületeség sokba kerülhet. A becsület semmit sem ér.

Érdeklődtem, hogy a rendőrségen hány ember jelentkezik, aki idegen tárgyat odavisz, amit az utczán, vagy máshol talált, hogy jogos tulajdonosának kezébe visszajuttassa? Azt a felvilágosítást kaptam, hogy nem mulik el nap anélkül, hogy ilyen becsületes megtalálók ne jelentkeznének, akik kisebb-nagyobb értékű tárgyakat át ne adnának pusztán tisztességérzetből. Sokszor, igen sokszor tekintélyes értéket képvisel az ilyen talált és visszavitt tárgy.

Ebből az a vigasztaló eredmény szűrődik le, hogy nálunk még (hála a gondviselésnek) elég nagy számban akadnak becsületes emberek, akik irtóznak attól, hogy a lelküket bünnel, vagy vétkekkel terheljék meg. De egyszerűs mind az a sivár tudat is kialakul a dologból, hogy a tisztességet igen kevésre értékelik. Azok, akik az emberek tisztességérzékéből hasznot húznak, nem becsülik a tisztességet semmire, vagy csak megszegyenítően kevésre.

Igaz: nagy morális elv van abban a gondolatban, hogy a becsület és tisztesség természetes dolog lehet, melyet minden embertől el lehet várni. Ha a megélhetési viszonyok normálisak volnának, ha az egzisztencia nem volna olyan kutya nehéz, akkor ujjongva kellene tudomásul venni, hogy az ugynevezett nagy tisztességet nem is kell jutalmazni semmivel. A mi törvényeink azonban csak ugy vannak berendezve, szerkesztve és alkotva, hogy csak büntetni tudnak. Csak büntetés mindenhol. Jutalmazás, vagy kárpótlás sehol.

Nincs kárpótlás azért sem, ha valaki ártatlanul szinylődik a börtönben akármily hosszú ideig is. A törvény nem ismer más intencziót, csak azt, hogy büntessen és mindenki, aki letépi magát a törvény kebléről, szembeállkozik a törvény sújtó kezével.

Am legyen: ne fogadjuk el morálnak azt, hogy a becsületeséget jutalmazni kell. Ellenben fogadjuk el egyelőre elv gyanánt, hogy azok, akik egyesek nagy tisztességéből óriási hasznot húznak, adóztassanak meg. Ne legyen módja és alkalma senkinek ostobának tartani azt, aki nagyszerűen becsületes cselekedetet követ el. Külföldön már régen törvénynyé vált az ilyen nagystilű dolog jutalmazása. Ne legyünk mi sem, saját kárunkra, morálisabbak, mint a nagy kulturállamok.

Mert az ilyen morál, nem egyéb hipokrizisnél és biztatja egyszersmind az egyeseket a becsületeségre. (1.)

NAPIREND. Naptár: péntek, augusztus 12. — Róm. kath.: Klára sz. — Prot.: Klára. — Görög-orosz: július 30. Szila. — Zsidó: Ab 7. — A nap két reggel 4 óra 50 perczkor, nyugszik este 7 óra 17 perczkor. — A hold két déli 12 órakor, nyugszik este 10 óra 19 perczkor. — A kereskedelemügyi államtitár fogad déli 12—2 óráig.

Petőfi-ház (erekllyamuseum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítás. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására. (Váci-utca 9. sz.) Nyitva 10—1 óráig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincsen. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — A Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régiségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 1-ig. — A Közlekedési Múzeum 2—6-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig.

— **Személyi hir.** Dárday Sándor, az állami számvevőszék alelnöke, folyó augusztus hó 6-án megkezdte szabadságát, melyet a Svájcban tölt el.

— **A király látogatói.** Bécsből jelentik, hogy Mária Valéria királyi hercegnő gyermekeivel ma reggel négy órakor Ischlbe érkezett. A királyi hercegi család reggel hat óráig a hálókocsiban maradt, azután a királyhoz ment. Lónyay grófné, Stefánia királyi hercegnő augusztus 15-én Ischlbe érkezik, hogy a királyt születésnapja alkalmából üdvözölje. Lónyay grófné és udvarhölgye, Gager baróné számára a szállóban béreltek lakást.

— **Királyi tanácsosság.** A király Szlavik Gyulának, a Dunagőzhajózási Társaság nyugalmazott hajófélfelügyelőjének, a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Főherceg a harczerű ezéllövészetben.** Bécsből jelentik: Ferenc Szalvator főherceg ma reggel háromszáz tiszti kíséretében különvonaton Altkirten-Wörthbe utazott, hogy ott a harczerű ezéllövésben résztvegyen. A ezéllövés negyed tíz és egy órakor kezdődött.

— **A német trónörökös egy japáni bucsun.** Megirtuk, hogy Frigyes Vilmos német trónörökös nemsokára Japánba utazik és két hétig vendéges lesz a mikádónak, aki megismerteti vele a kelet-ázsiai kulturát. Azonkívül nagy ünnepegekre fognak rendezni a számára. Giotta-ban és Nikko-ban, ahová a híres bucsukat megőzni meg a trónörökös.

— **Bedford herceg és az államkincstár.** Londonból érdekes hírt jelentenek Bedford hercegről, ki az angol arisztokrácia egyik leggazdagabb tagja. Évi jövedelmét csupán földbirtokai után három millióra becsülik. És a herceg tizenöt shillinget akart megtakarítani az államkincstár kárán. Az egyik komornyikját nem jelentette be az adóbevalláson. Hogy nem tévedés és feledékenység volt részéről, annak bizonyosága az, hogy már harmadszor eltitkolta ezt a szolgálját. A törvényszék elé került a dolog és Bedford herceget elítélték, husz shilling pénzbírságra.

Király S...
ülük me...
kesítőv...
végigjár...
karodóv...
nalban...
ezuttal...
gasló ré...
a Budap...
lét tart...
paranesi...
diszben...
mán a...
ünnepies...
berendez...
amelyet...
A tábor...
családjá...
vári kor...
los hálal...
jait, az...
és katon...
elnökség...
mában r...
kor ünne...
az udvar...
túleltel...
Khuon-Li...
György-t...
ebédet a...
hívókat...
a táborn...
testparan...
nepel, he...
det és b...
De...
veszi rés...
nek ünne...
totta Cs...
vüli köz...
ségét 80...
üdvözlik...
ő felsége...
becsereke...
let után...
ünnepi b...
meghatár...
tandó ün...
estéjén a...
előtt iste...
amelyen...
orsz. kép...
A ki...
80-ik szü...
plakettek...
tagjait, a...
ságot kiv...
készül, a...
nagygye...
tagjainak...
e szavak...
plakettek...

— **F...
radikális...
Carlos he...
udvarme...
hogy távi...
foglat Ca...
a herceg...
a madrid...
iratra, A...
udvarme...
mert a p...
Cenalejas...
kaucul ra...
egy lapba...
hogy any...
téhát oly...
Róma és...
cegnő k...
hanem m...
táviratot...
elfogadott...
nőknek a...
ügyekbe...
nem utaz...
rálányával...**

— **Berlini ré...
vidzárlat...
észrevett...
ták a tüze...
— **No...
Vinceze m...
14-én feje...
tának ne...
tisztviselő...
fogják.****

— A király nyolczvanadik születésnapja. A király 80-ik születése napját nagy ünnepséggel ülik meg az egész országban, de különösen a székesfővárosban. Augusztus 17-én este a katonaság végigjárja az egész főváros főbb utcáit és disztakaróval emlékeztet e nevezetes napra. 18-án hajnalban megismétlődik ez a felvonulás s a katonák ezuttal már riadót fujnak. Az ünnepség kimagasló része délelőtt 9 órakor lesz a Vérmezőn, ahol a Budapesten állomásozó csapatok fölött diszszemlét tart *Schreiber* Viktor tábornagyt, hadtestparancsnok. Erre a szemlére a katonaság teljes díszben vonul ki. A szemle alatt a citadella ormán a katonaság ágyulövésekkel ad dísztüzet. Az ünnepes díszszemle a Vérmezőn erre a célra berendezett díszsátorban tábori misével kezdődik, amelyet *Várdi Géza* apát, tábori főpap czelebrál. A tábori misén valószínűleg *József* főherceg és családja is részt vesz. Délelőtt 10 órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban lesz a hivatalos hálaadó istentisztelet, amelyre a kormány tagjait, az országgyűlés mindkét házát és a polgári és katonai hatóságok fejeit hívta meg a miniszterelnökség. A királyi palota Szent István-templomában reggel 8 órakor csendes mise lesz, 11 órakor ünnepes zenés nagymisé mondának, amelyre az udvari személyzet és az udvarnagyi hivatal testületileg jelenik meg. Délután 3 órakor gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök a Szent György-téren lévő miniszterelnöki palotában díszebédet ad, amelyre a napokban küldik szét a meghívókat. Díszebédet ad ezenkívül délután 3 órakor a tábornoki kar tiszteletére *Schreiber* Viktor hadtestparancsnok is. Az egész katonaság azzal ünnepel, hogy szabadnapot és a szokottnál jobb ebédet és bort kap.

De nemcsak a főváros, hanem a vidék is kiveszi részét a király nyolczvanadik születési évének ünnepélyességéből. *Szatmár* vármegye ma tartotta Csaba Adorján főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést, amelyen elhatározták, hogy ő felségét 80-ik születésnapja alkalmából táviratilag üdvözlik. *Torontálmege* is fényesen ünnepli meg ő felsége 80-ik születése napját. Az előestén Nagybácskerekét kivilágítják. 18-án ünnepi istentisztelet után a vármegye díszközgyűlést tart, amelyen ünnepi beszédet mondanak. *Nagyváradon* is már meghatározták a király 80-ik születésnapján tartandó ünnepségek programját. Az ünnepség előestéjén a várost kivilágítják és fellobogózzák. Délelőtt istentisztelet lesz. A város díszközgyűlést tart, amelyen az ünnepi szónok tisztét *Hoványi Géza* orsz. képviselő látja el.

A király megbizta *Marschall* tanárt, hogy 80-ik születésnapja alkalmából mellképével ellátott plaketteket készítsen, amelyekkel az uralkodóház tagjait, azonkívül számos udvari és állami főméltóságot kíván megajándékozni. A plakett bronzból készül, aranyozott és profilban ábrázolja a tábornagyi egyenruhát viselő uralkodót. Az uralkodóház tagjainak szánt plaketteken a király kezírásával e szavak állanak: „Hívő és jóakarattal.” A többi plaketteken latin ajánlás van.

— Főudvarmesternő és a Vatikán. A madridi radikális lapok keményen támadják most de *San Carlos* hercegnőt, *Viktória* spanyol királyné főudvarmesternőjét. Az a bűne a hercegnőnek, hogy táviratot küldött a pápának, amelyben állást foglal *Canalejas* politikája ellen. Egy lap léközli a hercegnő táviratát és hozzáteszi, hogy a pápa a madridi nunciust utján válaszolt a hódoló táviratra. A radikális lapok azt mondják, hogy a főudvarmesternő távirata élesítette ki a konfliktust, mert a pápa azt következtette a levélből, hogy *Canalejas* állása meggyengült és a Vatikán mákacsul ragaszkodott feltételeihez. A hercegnő fia egy lapban védelmére kel anyjának. Megállapítja, hogy anyja a telegramot június 28-án írta, tehát olyan időben, amikor még szó sem volt a Róma és Madrid közt beállott szakadásról. A hercegnő különben is nem mint főudvarmesternő, hanem mint a vallástársaság elnöke küldte el a táviratot, mely nem más, mint a társaság gyűlésén elfogadott rezolúció, amelyet természetesen az elnöknek alá kell írnia. — A hercegnő politikai ügyekbe sohasem avatkozott. Mert ha úgy volna, nem utazna ma együtt a protestáns születési királynéval.

— A berlini királyi könyvtár veszedelme. A berlini régi királyi könyvtár aulájában az éjjel rövidzárlat következtében tűz ütött ki. A szolgák észrevették a lángokat és még idejekorán eloltották a tüzet.

— Negyvenévi szolgálat a postán. Karácsonyi Vincez magy. kir. posta- és táviratfelügyelő e hó 14-én fejezi be a postánál eltöltött állami szolgálatának negyvenedik évét. A közszolgálatnak örvendő tisztviselőt felebbvalói és kartársai ünnepelni fogják.

— **Vaughan báróné férjhez ment.** Lipót király morganatikus feleségéről, a hírhedt *Vaughan* bárónőről Párisból újabb szenzációt jelentenek. Ugyanis az arronvillei polgármesteri hivatal, amelyhez *Balincourt* tartozik, vasárnap a következő hirdetést függesztette ki:

„Én, *Arronville* mairje, közhírré teszem, hogy vasárnap, augusztus 7-én házasságot kötnek *Durieux* Emánuel tőkepánzes *Neuillyben* és *Blanche* *Celia* *Josephine* *De la Croix*.”

Az esküvő vasárnap a legnagyobb csendben megtörtént. A menyasszony *Vaughan* báróné, az elhunyt Lipót király özvegye, a vőlegényről pedig csak annyit lehetett megtudni, hogy mint altiszt szolgált a francia hadseregben. Ennek az érdekes házassági frigy kapcsán nem érdektelen beletekinteni az „új menyecske” multjának gazdag krónikájába, amelybe egy király után egy altisztból lett tőkepánzes írta be a nevét. *Vaughan* bárónének az atyja *Jules* *de la Croix* *Belgiumban* született. Mérénök volt, de pályáján balsors üldözte. 1879-ben családjával *Bukarestbe* költözött. 1901-ben visszatért Párisba, ahol végül egy menhelyen halt meg a legnagyobb nyomorban. Tizenhárom gyermeke közül hat maradt életben és a család kedvence *Blanche* *Celia*, a jelenlegi *Vaughan* báróné volt. Egyik testvére *Lout*, állítólag még ma is kofa egy párisi vásárcsarnokban. Legidősebb nővére *Angele*, aki gazdag emberhez ment feleségül, akitől azonban elvált, mindig arra törekedett, hogy *Blanche* kitünő nevelésben részesüljön és több kitünő párisi iskolába járatta. Ennek tulajdonítható a báróné kifogástalan és előkelő fellépése és ez teszi érthetővé, hogy olyan nagyműveltségű ember, mint aminő Lipót király volt, kellemesen érezte magát a társaságában. Tanulmányainak végeztével a *Place* *de l'Operan* lakott. Lipót királylyal 1900-ban ismerkedett meg és ettől kezdve állandóan a király kíséretében volt. Nemsokára megszerezte a király a „*Chateau de Lormoy-t*” *Saint Michelben*, amely *Broglie* herceg tulajdona volt, ahol *Vaughan* bárónéval hat hónapig élt. Ebben a kastélyban született *Lucien* *Fülöp*, az első fiu, aki most hét éves. Amikor a belga államminiszter vonakodott ennek a fiúnak a „*Comte de Tervueren*” régi belga címet megadni, Lipót király, mint a *Kongó* állam szuverén fejedelme, megadta neki a címet. Ugyancsak ily módon adta a „*Vaughan* báróné” címet *Blanche* *de la Croix*-nak is. Még máig sem czáfolta meg senki, hogy *Blanche* buffelány volt, amikor Lipót királylyal megismerkedett. Amikor Lipót morganatikus házasságot kötött vele, akkor a belgák bohém uralkodója már halálos beteg volt. Az esküvő nagy titokban csak egyházilag kötötték meg, polgári esketéshez ez a királyi regény nem talált fórumot. *Vaughan* bárónőről akkor beszéltek utóljára, amikor nagy harcztot vívott Lipót király ravatala körül a királyi hercegnőkkel és amikor fejedelmi vagyonnal megrakodva elvonult arról a helyről, ahol egy királyi kedvencévé emelkedett. Nem telt bele nyolcz hónap és az özvegyi fiát volt, amelybe egy királyi monogramját hímizte bele a sors, eldobta a hajdani buffelány, hogy tovább szüretelje az élet örömeit egy szürke pénzszák mellett.

— **Repülőgépek a hadgyakorlatokon.** Párisból jelentik, hogy a piccardiai hadgyakorlatokon két léghajóval és repülőgépekkel kísérleteznek. A „*Liberté*” és „*Colonel* *Lenard*” kormányozható léghajókat a hadgyakorlatok vezetőségéhez osztották be s minden léghajó mellé több repülőgépet alkalmaznak a terep felkutatására. Összesen nyolcz repülőgépet próbál ki a két ellenséges hadoszlop.

— **A vurstlipráter népe és a király.** A bécsi *Práterben* lévő *mulatányos bódék* tulajdonosai hosszabb táviratot küldtek a kabinetirodának, amelyben arra kérik a királyt, hogy ne engedje meg a *Luna-park* szerződésének még egy esztendőre való meghosszabbítását, minthogy a külföldi kézben lévő vállalat sok bécsi polgárt megkárosít.

— **Német diákok Londonban.** *Brémán* és *Southampton-on* át a németországi egyetemek hetven hallgatója érkezett Londonba tanulmányuttra. Angolország szociálpolitikai és gazdasági intézményeit fogják tanulmányozni, de a látogatás programjából a politika teljesen ki van zárva.

— **Prágai csehek kirándulása Bécsbe.** Vasárnap nevezetes napjuk lesz a bécsi németeknek. Űsmeretes a német-cseh gyűlölködő viszony, tehát érdekes az a kirándulás, melyet a csehek rendeznek Bécsbe, amelyben körülbelül ezer ember vesz részt. Mint Prágából jelentik, a kirándulás rendezői figyelmeztették a résztvevőket, hogy a bécsi rendőrség a nemzeti jelvényeknek az utcán való viselését megtiltotta; éppen úgy tilos a nemzeti dalok éneklése, a tüntető, hangos üdvözles, szóval minden, ami provokálásszámba mehetne. A prágai rendezőbizottságnál már többen visszavonták jelentkezésüket attól való féltükben, hogy Bécsben bántalmazni fogják őket. Ezért most a mérsékelt cseh sajtó fölhívja a figyelmet arra, hogy a bécsi nép legnagyobb része vendégszerető és távol tartja magát a nemzeti sovinizmus kiövéseitől. Ugy, hogy azok az elemek, amelyek a csehek bécsi kirándulásának alkalmát Bécs város német jellegének demonstrálására akarják feihasználni, nem számíthatnak a bécsi lakosság szimpátiájára, vagy pláne támogatására. A *Ferencz József-pályaudvaron* érkező kirándulókat a bécsi cseh egyesületek képviselői fogadják, beszédeket azonban nem tartanak. A rendőrség a „*Korr. Wilhelm*” révén felhívja a bécsi közönség figyelmét arra, hogy a cseh kirándulók csupán a vadászati kiállítás megtekintésére érkeznek Bécsbe s úgy a kiállítást, mint a város, kisebb csoportokra oszolva tekintik meg. Ugyanez a társaság hasonló kirándulásokat már tavaly s az azelőtti években is rendezett Bécsbe, anélkül, hogy azokból zavarok támadtak volna. Most is egy egészen ártatlan kirándulóról van szó, amelynek sem politikai, sem nemzetiségi háttere nincs.

— **II. Rákóczi Ferenc emléktárgyai Kassán.** II. Rákóczi Ferencnek a Nemzeti Múzeum régiégtári osztályában ideiglenesen letétbe helyezték emléktárgyait: *Rákóczi* karosszékét, miseruháját, gyertyatartóit és egyéb ereklyéit a napokban szállították el véglegesen megőrzési helyükre, a kassai Rákóczi-muzeumba. Az átszállításnál a két múzeum tisztviselői működtek közre.

— **A „Matin” repülőversenye.** Franciaországban folytatják a nagy repülő körversenyt. Franciaország aviatikai nagy eseményének, a párisi repülő körversenynek harmadik etappe-jára tegnapi pihenőnap után, ma került a sor. Ez az etappe a *Nancy-Mezières* közötti utrészetet foglalja magában. *Nancyból* indultak ma reggel a versenyzők, köztük a vezető *Leblanc* és *Aubrun* s utjuk mai célja a *százhatvan kilométerre fekvő Mezières*. Ezt a feladatot elsőnek ismét *Leblanc* oldotta meg, aki eszerint összesen már 445 kilométert tett meg, mindig a legrövidebb idő alatt s így az utnak több mint felerészén túl van. Mint *Nancyból* jelentik: *Leblanc* ma reggel 5 óra 32 perczkor indult *Mezières* felé. Utána *Aubrun* szállott fel 5 óra 40 perczkor és *Lindpaintner* 5 óra 50 perczkor. *Legagneux* motorhiba miatt nem szállhatott fel. — *Mary* kapitány és *Fequant* hadnagy 5 óra 27 perczkor *Verdun* felé repült. — *Mezières-ből* jelentik: *Leblanc* aviatikus 7 óra 40 perczkor repülőgépen ideérkezett. — *Mezièresből* jelentik: *Aubrun*, aki *Chalonban* fölszállt, 9 óra 25 perczkor reggel ideérkezett, ugyszintén *Cameran* és *Vuillenne* hadnagyk, akik *Nancyban* biplánon szállottak föl. Utjukat *St. Michelben* rövid időre megszakították.

— **Szoborleleplezés Hajdusoboszlón.** *Gönczy* Pálnak, a közoktatásügyi minisztérium néhai nagynevi államtitkárának emlékszobrot állítottak szülővárosában, *Hajdu-Szoboszlón*. A szobor leleplezése szeptember 4-én, vasárnap lesz. A magyar tanítószög, amelynek érdekében *Gönczy* évtizedeken át szünte apostoli munkásságot fejtett ki, improzálás módra vesz részt az ünnepségen. A város a leleplezési ünnepre külön hívta meg *Gönczy* Pál családját, amelynek részéről ott lesz a néhai államtitkár leánya, *Gönczy* Etelka, néhai dr. *Csiky* Kálmán udvari tanácsos, egyetemi tanár özvegye fiával, dr. *Csiky* Kálmán sárospataki jogakadémiai tanárral és leányaival együtt.

— **Felfüggesztett jegyző.** *Makóról* jelentik: *Kövér* Béla, a mezőkovácsházi járás főszolgabírája ma felfüggesztette állásától *Harsányi* Gyula mezőkovácsházi jegyzőt és ellene rögtön fegyelmi eljárást indított. *Harsányi* ellen az utóbbi időben számos följelentés érkezett. Okirathamisítással és azzal van vádolva, hogy az amerikai kivándorlási társaságokkal összeköttetésben állott.

— **Gróf Esterházy Ferencz halála.** Pozsonybeli táviratozzák: gróf Esterházy Ferencz, titkos tanácsos, a főrendiház kinevezett tagja, tegnap éjjel 87 éves korában Cseklészen meghalt. Halálával az Esterházy-féle cseklési és szemőli hitbizományok maradtak gozdátlanul, melynek várományosi jogát az Esterházyak tatai ága elvitatta a pozsony megyei Szent Ábrahámban lakó Esterházy Károly gróftól. A pör folyamatban lévén, a tatai grófnak ügyvédje ma kurátor kirendelését kérte a pozsonyi törvényszéktől a hitbizomány kezelésére. Az elhunyt gróftot szombaton a cseklési kastélyban beszentelik és onnan a családi sírboltba szállítják.

— **A budapesti királyi magyar tudományegyletem** orvoskari dékán hivatala figyelmezteti minazokat az orvostanhallgatókat, kik az első orvosi szigorlatra, mindazokat a szigorló orvosokat, kik a második és harmadik orvosi szigorlatra, nemkülönben a gyógyszerészeket, kik az első és második gyógyszerési szigorlatra akarnak jelentkezni, hogy a szigorlati díjat (és pedig I. orvosi 80 korona, II. orvosi 85 korona, III. orvosi 130 korona, I. gyógyszerési 40 korona, II. gyógyszerési 50 korona.) a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fiókjában, József-körút 53. szám, augusztus 15-től kezdve befizethetik. A befizetés után a szokásos módon a dékán irodában hétköznap reggel 8 órától délután 2 óráig jelentkezhetnek a szigorlatokhoz; még pedig az I. szigorlatra augusztus 25—29-ig, a többi szigorlatra augusztus 29-től szeptember 5-ig. Az első szigorlat szeptember 1-én kezdődik.

— **Napkeleti herceggasszony Marienbadban.** A napokban érdekes vendég érkezett Marienbadba, Maharani Baroda hindu hercegnő, Gaekwar barodai maharadza felesége. A hercegnő minden nap kimegy a fürdősétányra leányai, két fia és angol udvarhölgye kíséretében, hindu viseletben. A herceggasszony a homlokán piros kölemezt visel, ami azt jelképezi, hogy a hercegnő férjes asszony. A fürdőző közönség körében a hercegnő nagy feltűnést keltett. Különösen a herceggasszony ruháit bámulja mindenki, mert az nagyon érdekes és drága díszítésekkel van megrakva.

— **Gutmann Emma temetése.** Özv. Pollák Lajosné, született Gutmán Emmát, aki, mint megirtuk, Olaszországban, Castelfrancóban egy végzetes autómobilszerencsétlenség áldozata lett, e hónap 10-én temették el Nagykanizsán a báró Gutmann-féle családi sírboltba. A temetés nagy pompával ment végbe, a bucsuzató rabbi a jótékony és nemeslelkűség ideáljának említtette a tragikus véget ért uriaszonyt.

— **A talmi „fekete kéz”.** Bécsben, az osztrák császárvárosban nagy utánzó akadtak az amerikai és olasz „Fekete Kéz” titkos szövetségének. Hírhammer alpolgármester a napokban névtelen fenyegető levelet kapott, hogy ha a fogadalmi templom kertjében egy megjelölt pad alatt nem tesz borítékba ötszáz koronát, rémséges halállal fog elpusztulni. Az alpolgármester jót nevető a „Fekete Kéz” levelén és megmutatta Porzer alpolgármesternek, aki sietett a dolgot bejelenteni a rendőrségen. Gorup rendőrségi alelnök egy detektív városi szolgának öltöztetett fel és borítékkal elküldte a megjelölt helyre. A detektív észrevette, hogy két fiatal ember éládkodik a parkban s mikor meglátták őt, az egyik megasztította a másikat. A detektív menten megismerte a szarolókat. A fogadalmi templom harangozója és fivére volt, a Sipper testvérek. Mind a ketőt letartóztatták. Már másnap hasonló fenyegető levél jött a főpostára egy magasrangú postabest címére. Ebben a levélben is ötszáz koronát kért a „Fekete Kéz” ugyancsak a fogadalmi templom parkjába, de ez az irás nem egyezett meg az előbbi fenyegető levél irásával. Ugy látszik, a Sipper testvéreknek ezinkosáik vannak.

— **A váradi halálmars.** Példátlan eset tartja izgulomban Nagyvárad helyőrségét. A 4. honvédszázados legénysége pénteken huszonnégy óra alatt tizenkilenc és fél órát menetelt és halvánót kilométer utat tettek meg a szegény bakák a legelőtől forrásig. A marsnak megdöbbentő következményei vannak. Az irtózatos menetelésben nyolcvanhat katona a hőstől és a fáradságtól kidült a sorból és eszméletlenül maradt az uton. Szekereken szállították őket vissza a váradi honvédkaszármáyba, ahol hetven baka súlyos betegen fekszik a kórházban. Szigorú vizsgálat indult meg a váradi halálmars dolgában.

— **A krakói gyilkosság.** A krakói politikai gyilkosság ügyében újabb letartóztatás történt. Tegnap a Ribak meggyilkolásában való részesség gyanúja miatt letartóztatták Mieczislaus W. építész, aki Varsóból érkezett Krakóba. Az építész, aki szintén a forradalmi párthoz tartozik, Krakóban többször érintkezett Trudnovszkival, Pár órával a gyilkosság előtt is egy vendéglőben volt együtt a gyilkossal. Amikor a mérnök eltávozott, akkor találkozott Trudnovszki Sadovszkival, W. a gyilkosság elkövetésének idején kétségtelen alibit tud bizonyítani. Lakásán házkutatást foganatosítottak, de minden eredmény nélkül, miért is szabadlábban hagyták, de a vizsgáló hatóságnak bármikor rendelkezésére kell állania. — A letartóztatott Sadovszki és az építész egybehangozva azt vallották, hogy egy és ugyanazon időben Varsóban mind a ketten fogságban ültek. Fogolytársaitól hallották, hogy Ribak kém és áruló. — A rendőrség tegnap és tegnapelőtt számtalan házkutatást tartott, különösen olyan fiatal emberek lakásán, akik Orosz-Lengyelországból valók. A házkutatások alkalmával sok példányban találtak olyan nyomtatványokat, amelyek Ribak halálos ítéletét tartalmazzák. Az ítéletek a nemzeti munkásegyesület nevében vannak kibocsátva. Arra vonatkozólag, hogy milyen viszonyban volt Ribak az „Ochraná”-val, a következőket jelentik: Ribak a „Polska” és a „Myslvechpolska” című folyóiratoknak is kiadója volt s ezeknek a terjesztését Orosz-Lengyelországban ő szervezte. Feltűnő, hogy miután a kolportázás ő bevezette, Orosz-Lengyelországban a lapok összes kolportőröit letartóztatták. Ezt úgy tekintették, mint legkiáltóbb bizonyítékát annak, hogy Ribak az „Ochraná” szolgálatában a denunziáns szerepét töltötte be. Ribak holtteste még most is a belgyógyászati intézetben van, mert a meggyilkolt özvegye táviratban azt kérte, hogy a temetést halasztsák el, mert a temetésnél ő, az anyja és a gyermeke is jelen akarnak lenni. Mihelyt a család megérkezik, a temető halottasházában felravatalozzák a halottat és onnan fogják eltemetni.

A krakói merényletben bünrészeséssel vádolt Sadovszkit és Mieczislaus varsói építész beszéltették a krakói törvényszék fogházába. Érdekes, hogy Trudnovszki barátai kikürtölték a meggyilkolt Ribak árulásának egy kétségtelen bizonyítékát. Egy levélhez, amelyet Ribak a varsói Ochranához írázott és amelyben feljelentette lázító röpiratoknak terjesztőit, holott a kérdéses lázító röpiratokat ő maga csempészte Orosz-Lengyelországba.

Krakóban ma délután 5 órakor temették el a meggyilkolt Ribakot. Családja gyászjelentést adott ki, amelyben védi az áldozatot a kénkedés vádjá ellen. A temetésen jelen volt Ribak felesége, gyermeke, családjának több tagja és néhány barátja. Mikor a koporsót elföldelték, az asszony leborult a sírra, keservesen zokogott és azt kiáltozta, hogy férje ártatlan volt. Az a halálos ítélet, amelyet Trudnovszki szállását a házkutatáskor találtak, Kaprinszki János állítólagos orosz-lengyelországi kém ellen szól és április 20-án kelt. Az aláírás ez: Az 5-ös bizottság.

— **Ügyvéd és ügyvédjelölt párhaja.** Czellömölkön, dr. Szekeres Pál ügyvéd, a minap éles szóváltásba elegyedett dr. Hubert János ügyvédjelölttel, aki provokáltatta az ügyvédet. A segédet igen súlyos feltételű kártpárhajban állapodtak meg, amely reggel folyt le. A második összecsapásnál dr. Szekeres a karján egy csontig ható súlyos vágást kapott ellenfelétől. Dr. Hubert sértetlen maradt. A felek nem békültek ki.

— **Pusztító jégves.** Nagyváradról jelentik: Érmihályfalván, Érmindszenten és Diószegen a jégverés a szőlőtermésben nagy károkat okozott.

— **Magyar tüzoltók Brüsszelben.** A brüsszeli nemzetközi tüzoltó-kongresszuson, amely a napokban fejezte be tanácskozásait, a magyar kormány részéről Feszt Lajos belügyminiszeri titkár és Vermes Béla volt országgyűlési képviselő, tüzoltó főparancsnok, a székesfővárosi tüzoltóság részéről Sezerbovszky Szaniszló tüzoltó főparancsnok és az Országos Tüzoltó Szövetség képviselőjében Breuer Szilárd szövetségi titkár vett részt. A magyar tüzoltókat a belga szaktársuk kitüntető figyelembe részesítették. A kiküldöttek már visszaérkeztek a fővárosba és közülök Sezerbovszky főparancsnok három heti furdózásra Radegundba utazott.

— **Mi kell a lakhatáshoz.** Éppen lapunk mai számában figuráltuk ki, mi minden szükséges, hányféle irás, hogy valaki Budapesten drága pénzért lakást kaphasson. Igen érdekes eset történt egy előkelő fővárosi leánynyal, aki Budán keresett lakást a családjának. Buda mégis csak más, mint Pest. Tisztább, csendesebb, féreg- és házibéruzsoramentesebb. Egy csinos bérházba kopogtatott be, ahol megfelelő lakás volt kiírva a kapu alá. A ház tulajdonosnője végigmérte a kisasszonyt és mielőtt egyáltalában szó lett volna a lakásról, kijelentette, hogy ilyen fiatal és csinos leányt nem enged lakni a házában.

— Ha házassági levelet és erkölcsi bizonyítványt hoz, úgy tovább cseveghetünk, de addig — alászolgája.

Most már nemcsak a lakó zsebére, börtére, egzisztenciájára és egészségére megy a dolog, hanem erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet és házassági bizonylatot is követelnek. Maholnap csak az kap lakást, aki magával viszi a halletti bizonyítványt.

A minapában irtunk már a háziurak szövetségének a lakók elleni merényletéről. Ugyanis a végrehajtási novella kivonja a legszükségesebb butordarabokat a végrehajtás alól s azokat még házbér fejében sem szabad visszatartani. Nagyon fáj ez a háziurak egy részének s megpróbálják a törvényt kijátszani. Bár ez éppen a legszegényebb néposztályt sújtja, akiknek visszatartott butordarabjai a legtöbb esetben nem érnek meg többet, mint amennyibe a hivatalos eljárás kerül s a háziurnak alig van haszna abból, hogy a butordarabokat visszatartja, ellenben a lakót tönkre teszi. A háziurak szövetsége ennek dacára ki akarja játszani a törvényt s szerződés mintákat készítette, amelyet a szövetség tagjai most aláíratnak a lakókkal s amely a lakókat teljesen kiszolgáltatná a háziuraknak s megfosztaná őket attól a jótéteménytől, amelyet a végrehajtási novella nyújt. A szövetség által kidolgozott szerződés minta negyedik pontja szóról szóra így hangzik:

„Amennyiben a lakásban bármely okból való kiköltözködés idején, akár bérhátralék, akár a bérleti viszonyból kifolyó más természetű tartozás állana fenn (1. 3. 7. pont.) feljogosítom önt, hogy ingóságaimat nemcsak törvényes zálogjoga alapján, hanem jelen megállapodásunk erejénél fogva is mint kézi zálogot, mely a házba való bevétel által átadottnak tekintendő, követelése fedezésére visszatartsa és azokat, amennyiben tartozásomat nyolcz nap alatt ki nem egyenlitem, bírói beavatkozás mellőzésével és megkérdőztetésem nélkül szabadkézben saját belátása szerint magánúton eladhassa, illetve értékesíthesse és a befolyt összeget tartozásom kiegyenlítésére, illetve csökkentésére fordíthatja.”

Ez egyenesen gyalázatos eljárás és megkerülése a fővárosi lakbér szabályzatnak, kijátszása a végrehajtási novellának. A hetedik kerületi pártszervezet tegnap esti ülésén számos lakó terjesztett elő ily nyilatkozatot, amelyet háziura alá akar vele iratni. Ez azt mutatja, hogy itt a háziurak egyöntetű akciójáról van szó a lakókkal szemben. Az értekezleten nagy felháborodással határozták el, hogy a nyilatkozatot aláírni nem szabad s legközelebb tanácskoznak, milyen lépéseket tegyenek a háziurak merénylete ellen.

— **Elnyelte az ügyvédi díjgyéket.** Egy pécsi ügyvédhez, dr. Müller Jánoshoz beállított tegnap Sós Mihály, aki régi kliense. Kifizetett egy részt a tartozásából, a többitől pedig adólevelet adott. A díjgyék, amelyre Sós összes tartozása rá volt vezetve, ott feküdt az ügyvéd asztalán. Sós elkérte a jegyzéket, aztán hirtelen kirohant a szobából és lenyelte a papírost. Így akart megszabadulni a további terhektől a ravasz Sós Mihály.

— **Repülőversenyek Karinthiában.** A Dráva melletti Spitalban — mint onnan táviratozzák — a karintiai aero-klub repülőversenyt rendez. A verseny, mely a millstaedti tó mellett lesz, augusztus 21-től 28-ig fog tartani.

— **A kőpataki menház.** Iglórol jelentik: A kőpataki tó mellett a Kárpátgyesület turistamenházat épít, amelynek tervei most készültek el. A menházat vasbetonból építik és költsége körülbelül 22.000 koronát tesznek ki.

— **Elfogták a főispán parancsára.** Szabadkáról írják, hogy szerdán délelőtt két kishegyese csendőr egy előkelő külsejű, borotvált arcú embert kísért be Szabadkára. *Tilokban.* Kiderült, hogy a lecsukott ember *Burnázy Pál* harmincznyolcz esztendő uradalmi tisztviselő, ifj. *Szemző Gyula* bajai főispán volt gazdasági intézője, akit azért tartóztattak le, mert *állítólag* meg akarta zsarolni a főispánt ezer koronával, hogyha nem kap pénzt, nyilvánosságra hozza azokat a leveleket, amiket a főispán írt neki a *bajai választásra való életés-ítatás dolgában.* *Szemző* főispán egész azon a módon, ahogyan annak idején *Jekelfalussy* csinálta a elbocsátott ispánjával, hivatalos parancsával két csendőrt bujtatott el, aláíratta *Burnázy*-val a nyugtát és letartóztatta a volt ispánt. Ez még rendben lett volna, de a letartóztatott embert bevittették Szabadkára, ahol az ügyészség *feljelentés és ténnyázlat hiányában nem vette át a bekísért fiatalembert.* Erre az történt, hogy *Janiga János* szabadkai kormánypárti képviselő megjelent az ügyészségen és a főispán személyes garanciájára kérte letartóztatni *Burnázyt.* Az ügyészség most sem sikerült a dolog, de a rendőség az előkelő közbelépésre lezárta a főispán ispánját. — *László Imre* szabadkai rendőrkapitány, egy újságíró előtt következőket mondta el a hivatalos tényállásról:

— Ifju *Szemző Gyula* bajai főispán följelentést tett a kishegyesei csendőrségen *Burnázy Pál* nevű volt ispánja ellen *zsarolás miatt.* A kishegyesei csendőrség vezetője letartóztatta *Burnázyt* és két csendőrral bekísértette a szabadkai királyi ügyészségre. Az ügyészség azonban nem vette át *Burnázyt,* mert a *ténnyázlat nem volt elkészítve.* A csendőrök tovább nyomoztak és házkutatás is vált szükségessé és mert a nyomozás sikere érdekében szükség volt *Burnázy* fogvatartására, áthozták hozzá a rendőrségre, hogy zárjuk el. Ez tegnap délelőtt történt. *En Burnázyt átvettem* és amíg a csendőrök *Topolyán* a házkutatást megéjtették. *Burnázy nálunk maradt.* Tegnap este a csendőrök átkísérték *Burnázyt* az ügyészségre és miután a tényvázlat ekkorra elkészült, az ügyészség a feljelentett embert átvette, letartóztatta. *Burnázy* most az ügyészség foglya.

Burnázy védője, dr. *Mukics Simon* ügyvéd a csendőrök ellen a bajai csendőrhadnagyánál feljelentést adott be a törvénytelen letartóztatás miatt és azt is kijelentette *Mukics,* hogy a *zsarolási vádból egy szó sem igaz.*

— Ez csak ürügy, — mondotta az ügyvéd — egész más volt az oka az erőszakosságnak. Mondhatom, *nagyon pikáns háttér van az ügynek,* de egyelőre felem érdekében nem árulhatom el. — Más forrásból azt jelentik még: Annyi bizonyos, hogy *Burnázy*nak, a szolgálatából megvált gazdaságnak követelése volt a gazdáján és ezt a követelést *peres uton* akarta behajtani. *Rajk* Aladár bajai ügyvéd két napja levelet kapott *Burnázytól,* amelyben ez arra kéri, hogy követelése behajtására perelje be *Szemző* főispánt. Már ebben a levélben is *céltás volt a választásokra.* *Rajk* nem vállalta a pört, nem is válaszolt a levélre, ellenben csendőrök jelentek meg *Topolyán* és *Burnázyt* bekísérték a szabadkai rendőrségi fogházba.

— **A szerelmes grófnő és az orvosa.** Bécsből jelentik: *Veith* Mária Róza grófnő, aki tegnap délután egy bécsi orvos rendelésében magára lőtt, nagynénje a hírhedt *Veith „Mici” komtesz*-nak, aki három évvel ezelőtt öngyilkos lett és akinek naplója annakidején feltűnést keltő botránypör tárgya lett. A naplóból kitűnt, hogy a szép *Mici;* a saját édesapja adta el és ezért az öreg római gróftól hosszabb börtönre is ítélték. *Veith* Mária Róza grófnő öngyilkossága szorin összefüggésben sincs azzal az esettel. A negyvenöt éves hisztérikus leány két hónap óta szauatóriumban kezelte magát, de közben folytonos szerelmi ajánlatokkal üldözte orvosát, aki nem akarta meghallgatni. Többször eltagadta magát előle, tegnap se akarta fogadni, mire a grófnő magára lőtt.

— **Önkéntelen fürdés.** *Rajcs* Milán magántisztviselő tegnap este az óbudai hajógyár mellett esónakázott a Dunán. A hullám azonban elkapta a könnyű kis alkotmányt és felborította. *Rajcs* pedig a Dunába esett. *Kovács* István gyári tűzoltó és *Offenbacher* Márton éjjeli őr utána ugrottak és nagy erőfeszítések árán meg tudták menteni a hullámokkal küzdő embert az önkéntelen fürdőből.

— **Crippen doktor és a rabkoszt.** A legújabb jelentés szerint *Crippen* doktor lassan megszokja a fogházi életet. Az a pár dollár, ami elfogatásakor nála volt, elfogyott, most nincs pénze s közönséges robkosztón él. Nála talált ékszerait elkobozták, mert az a gyanu, hogy megölt feleségétől valók. Le Neve kisasszony sokkal jobban érzi magát, mint *Crippen.* Jövő héten indítják őket utnak London felé.

Londonból jelentik nekünk: A napokban kiszivárgott, hogy *Crippen* ügyében szennázciós fordulat készült. Most kitűdött, hogy a legutóbbi orvosi vizsgálat alkalmával, amelyet *Petterson* belügyminiszeri orvosszakértő vezetett, kétségtelenül konstatálták a pinczében talált tetemmaradványokon, hogy olyan nőé a holttest, akin halála előtt orvosi műtétet hajtottak végre.

— **Még tart a hamburgi sztrájk.** Hamburgból jelentik: A hajógyárakban a munka csaknem teljesen szünetel s a dolgozó munkavezetők és inasok még a javítómunka elvégzésére is elégtelenek. A keresztényszocialista szervezetek, valamint a *Hirsch-Dunkel-féle* szervezetek valószínűleg szintén csatlakozni fognak a sztrájkolókhöz.

— **Végrehajtás a temetőben.** A nagyváradi törvényszék rendkívül érdekes aktát intézett el. Dr. *Szilágyi Géza* ügyvéd *Weisslovits* Adolf és fia temetkezési vállalat képviselőjében végrehajtást kért *Salamon* János örökösei ellen s a végrehajtási novella 3. szakasza alapján kérte, hogy a bíróság engedje meg a nagyváradi izraelita temetőben *Salamon* János sírkövének 3800 korona fejében való lefoglalását. Az örökösök ugyanis a márvány síremlék árát nem fizették meg s a novella 3. szakasza erre az esetre a sírok felszerelésének lefoglalását is kimondja. A bíróság helyt adott a kérelemnek.

— **Összeütközött motorvonatok.** Makóról jelentik: Az Aradról érkező motorvonat hibás váltóállítást következésként ráment arra a vágányra, amelyiken az Aradról Szegedre haladó motorvonat érkezett. Mind a két vezető fékezett, de már későn, mert az összeütközés nem volt kikerülhető. Az aradi motor összetört, 12 utas könnyen megsebesült. — Az arad-és-nádai vasut állomásán ma délután történt katasztrófa *Laboda* Mihály motorvezető gondatlansága okozta. A makói állomás szűk és a társaság éppen most tárgyal a pályaudvar kibővítéséről. Az állomás vágányai el voltak foglalva, ennél fogva *Koczka* Antal helyettes állomásfőnök tilosra jelezte. A jelzés dacára a motorvezető nekiment egy a vágányokon haladó tehermozdonynak. A katasztrófa előtt közvetlenül mindkét motorvezető észrevette a bajt, fékezett is, de már későn. A motorkocsi teljesen összezúzódott. Az utasok között roppant nagy pánik tört ki. *Tizenhárom kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek.* A sebesülteket a helyszínen megjelent orvosok segélyben részesítették és lakásukra szállították. A többi utas egy másik vonattal nagy késéssel folytatta útját. A motorvezetőt előzetes letartóztatásba helyezték, mert kétséget kizáró módon behizonyosított bűnössége. A roncsokat eltakarították. A társaság kára egy motorkocsi, amely teljesen használhatatlanná vált. A vizsgálat folyik.

— **A világ legnagyobb parkjának pusztulása.** A világ legnagyobb parkját, az amerikai *Yellowston-park* nagy részét tűz pusztította el. Az Egyesült-Államok nemzeti parkjának egész déli része egészen a *Yellowston-tóig* elpusztult. A kiküldött katonaságnak sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni, de azért több mint *nyolczvanezer hektár területen a faállomány elpusztult.* A tűz végleges eloltására újabb csapatokat küldtek ki.

— **Sziklatömb a vonat előtt.** *Vicenzából* jelentik: *Campo San-Marina* közelében ismeretlen tettesek merényletet követtek el a *Valsugana*-vasut egy vonata ellen, miközben az a szűk *Brenta-völgyön* haladt keresztül. A merénylők a sziklafalról dinamittal egy óriási sziklatömböt szakítottak le, amely a sínekre zuhant; a pályasínek egy méternyire a veszélyes helytől tudták csak megállítani a vonatot; ha ez nem sikerül, a vonat menthetetlenül lezuhan a folyóba. A merényletet azért követték el, mert a kis *Campo San-Marina* községnek nem adták meg a vasuti állomást.

— **Rablógyilkosság a pusztán.** *Egerből* jelentik: A hevesmegyei *Siroki* pusztán *Lemberger* gazdálkodó juhászát két revolverrel fölfegyverkezett rabló lelőtte és a juhokat elhajította. A csendőrség nyomoz.

— **Betörések.** *Reich* Adolf czukorkereskedő, VII. Király-utca 101. sz. a. üzletébe e hó 9-én alkulesal hatoltak be s onnan elloptak egy halom csokoládét. — *Madarassy* Béla törvényszéki bíró I. Logódy-utca 6. I. em. 3. sz. a. lakásába alkulesal behatoltak s onnan távolléte alatt eddig még meg nem állapított holmikát loptak el.

— **Betiltott bucsujárás.** *Kassáról* írják, hogy néhány nappal ezelőtt a bártfai határrendőrség arról értesítette *Abaujtona* vármegye törvényhatóságát, miszerint *Krakóban* és környékén óriási mérvben lépett fel a tifusz és tekintettel a közelségre, a határrendőrség szigorú óvintézkedések megtételére kérte a vármegyét. Az alispán helyettesítésében *Ferdinándy Gyula* vármegyei főjegyző nyomban távirati jelentést küldött a belügyminiszternek; intézkedett aziránt, hogy a megyéből készülő levek a bucsujárástól visszatarassanak, amely czélból a főjegyző megkeresést intézett úgy a Máv., mint a Ksod. vezetőségéhez, hogy a koronári zárandokutrá kért különvonalakat rendelkezésre ne bocsássák. Hogy mennyire szükséges volt a vármegye főjegyzőjének sürgős intézkedése, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy reggel *Mislye,* *Tihany,* *Kassaujfalú* és *Bárczáról,* valamint a vármegye több községéből hatszáz ember gyűlt egybe a pályaudvaron, hogy a zárandokutrá induljanak, itt azonban tudomásukra adták, hogy a különvonalat nem indul és hogy óvakodjanak a zárandokut megtételétől. Így tehát a bucsusok visszatértek falvaikba, *Ferdinándy Gyula* vármegyei főjegyző pedig megkereste *Kassa* szab. kir. városát is, hogy a *Krakó* és környékén dühöngő járványok beharcolása ellen a szükséges óvintézkedéseket megtegyék.

— **Orosz rablók garázdálkodása.** *Péteryárról* táviratozzák, hogy *Stepan* vasútállomás közelében a *vladikaukazi* vasutvonal mentén fegyveres rablók törtek be *Tarabonow* nagybirtokos kastélyába. A rablók bombát vetettek a kastélyba és a nagy zűrzavarban ártalmatlanná tették a cselédséget, a földbirtokost magát pedig, aki ellenszegülni mert, súlyosan megsebesítették. A rablók kifosztották az egész kastélyt. A banda három tagját sikerült kézrekeríteni s náluk sok zsákmányt találtak, a többi rabló elmenekült.

— **Nyilatkozat.** *Hartner Géza* országgyűlési képviselő a következő nyilatkozat közlését kérte: Okmányokkal igazolhatom, hogy négy napi államfogházra sző, tehát nem meggyalázó és régi keletű, sőt egy közügy keretében tett kijelentésem miatt reám mért ítéletem körül kizárólag ügyvédem intézkedései alapján jártam el s a mentelmi jog kérdését érinteni nem volt szándékom. Menti eljárásomat az is, miszerint pártom elnökét arra kértem, tegye lehetővé, hogy ez ügyben felszólalhatok. Ezek után nyugodtan várom elvárataim, pártom és a t. Ház igazságos határozatát e mesterségesen felfújt ügyben. *Hartner Géza,* orsz. képviselő.

— **Gyilkos apache.** Tegnap *Párisban* ismét egy rendőr életébe került az apacheok hajtóvadászata. Egy kávéházban két gyanus suhancz hamis pénzt akart felváltani, mire a kávéház tulajdonosa rendőrt hívott. Mialatt a rendőr az egyik apache-ot kihallgatta, a másik hátulról agyonlőtte őt és futásnak eredt. Sokan üldözték a gyilkost, jött egy másik rendőr is. A hajszában közel száz ember vett részt. Mikor már kijutottak a mezőre és a gyilkos látta, hogy nincs menekvés, visszafordult s czélbavette a rendőrt, a golyó azonban egy munkást terített le. Ekkor az apache föbelőtte magát.

— **Lopás a pályaudvaron.** *Mandl* Mátyásné (VII., Csengery-u. 57.) kárára a keleti pályaudvar III. oszt. váróterméből elloptak egy rózsaszínű selyem abroszba kötött málhát. — Ugyancsak a keleti pályaudvar III. oszt. váróterméből *Almády* Mária-tól elloptak egy papírdobozt tele ruhákkal.

— **Házaasság.** *Fried* Ferenc szikszói ezetgyáros eljegyezte *Adonyi* Irént, dr. *Adonyi* Gyula tolelsvai körorvos leányát.

Medek Ferenc Budapestben eljegyezte *Molnár* Antóniát.

Weltner Ignác középiskolai tanár e hónap 15-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja esküvőjét a *Dohány-utcai* templomban *Leher* Arankával.

Szinnyay József Pozsony, eljegyezte *Mihók* Henriettát Sopronból.

Nyáry István, az Aradi Polgári Takarékpénztár tisztviselője az aradi minorita templomban házasságot kötött *Morgenstern* Sacival, *Morgenstern* Gyula aradi fogorvos leányával.

Gottlieb Miksa szabadkai mészáros eljegyezte *Weiss* Idát Vinkovezéről.

— **Ismeretlen halott.** Tegnap délelőtt 9 órakor a *Lipót-körut* 18. számú ház előtt hirtelen elhalt egy 60—65 év körüli, középosztályhoz tartható, ismeretlen férfi. Nála a wieni I., *Operagasse* 6. sz. alatti „*Courier*” nemzetközi menetjegyiroda (*Nagel* és *Wardmann*) által *Bohm* Hermann névre kiállított körutazási jegy volt. Egyéb iratot nem találtak nála, amelyből kilétére következtetni lehetne. Az illető valószínűleg idegen, wieni útutazó volt. A rendőrség nyomozza a halott kilétét.

— **Letartóztatott gyilkos.** Még 1908 október 30-áról november elsejére virradó éjjel történt, hogy a soroksári-ut 108. szám alatti Fekete István-féle vendéglő előtt mulató kocsisok és hentesek összeverekedtek. A verekedés hevében Tompa Sándor és Nagy János kocsisokat életveszélyesen megszurkák. A mentők a Szent István-kórházba vitték őket. Tompa a kapott sérülés folytán még az év novemberében meghalt. Nagy János hosszas kezelés után felgyógyult. A rendőrség nyomozást indított, sok embert kihallgattak, de eredményre nem vezettek. A vizsgálatot folytatták. A szálak Kőbányára vezettek, ahol egy Pista nevű hentessegéd után nyomozták a detektívök. Hosszas keresés után megtudták a detektívök, hogy *Károlyi József* sértés-nagyvágónál szolgál egy *Bettyin* István nevű zombori születésű 23 éves henteslegény. A detektívök vallatásra fogták Bettyint. Miután sarokba szorították, beismerte Bettyin, hogy több társával részt vett a verekedésben, kést is használt és egy embert megszurk. Hogy ki volt az, nem tudja. Azt sem tudja, hogy Tompa meghalt volna és így tudomás sem volt róla, hogy ő gyilkosságot követett volna el. Bettyint behozták a főkapitányságra, ahol halált okozó súlyos testi sértés címén letartóztatták.

— **A bécsi hajléktalanok sorsa.** A bécsi magisztrátus évek óta tervezi egy nagyszabású azilum felépítését, mert a mostaniakba alig fér be egy kis része a hajléktalanoknak. A dolog folyton elodázódott és most végső szükségben kénytelen volt ideiglenes menhelyet berendezni. A hajléktalanok városi rendeletre a Stadtbahn viaduktjaiban fognak tanyázni éjjelente. Ami korántsem emeli Bécs esztétikai és közbiztonsági szempontból.

— **A tanító tragédiája.** Szeged tanügyi körében érdekes és szomorú esetről beszélnek. Egy érdemes férfi tragédiájáról szól a történet. *Zsák* Lajos szegedi tanítót 36 esztendői szolgálat után a közoktatásügyi miniszter igazgató-tanítóvá léptette elő. Amikor *Zsák*nak hírül adták a kinevezést, amely számára váratlan volt, örömben énekelni és táncolni kezdett. Eleinte a váratlan örömmel tulajdonították ezt, de csak később konstataáltak, hogy *Zsák* Lajos súlyos agybetegség tört ki. Eppen ezért szerdán felszállították egy budapesti ideggyógyintézetbe.

— **Rossz a kaszárnyaanyag.** Az idei sorozásról elmondhatni, hogy „maradt itthon kettő-három nyomorult”, mert az ország sok részéből azt jelentik, hogy az erdő, a jól megtermett, munkabíró legények százával tűntek el az országból. Elszököttek Amerikába, külső országokba s katonák, igen sok helyen alig-alig találtak a sorozásra előállított legények közül megfelelőt, mert aki itt maradt, az is — *csónka*. A szatmári járásban kétszázharminckilenc legény között csak *nagyvenyeg* alkalmasat találtak, még szomorubbán áll az ügy Szentgotthárdon, ahol háromszázharminczhat hadköteles közül mindössze *ötvenöt* vált be. A többi alkalmatlan, beteg, nyomorék. Rossz az anyag.

— **A bécsi négeresküvő.** Nagy ünnepre készülnek a bécsi vadászati kiállításon. Esküvőre, még pedig néger esküvőre. A kiállítás két legnépszerűbb feketéje szerelmes lett egymásba és elhatározták, hogy esküvőjüket a vadászati kiállítás területén fogják megtartani igazi keleti pompával. *Abdular Mohamed*-nek hívják a vőlegényt. A darótok törzsből származik és a vadászati kiállítás néger csapatának legnépszerűbb tagja volt. A kiállítás közönsége napról-napra jobban megszerette a dalos néger és produkcióit zajos ünnepele. De megszerette a néger *Guedli Moumena* kisasszony is, aki szintén a vadászati kiállítás néger csoportjának a tagja. Az essahsok törzsből származik a szép néger kisasszony és szintén népszerű kedvence a bécsieknek. A szerelmes pár a minap eljegyezte magát és elhatározta, hogy díszes menyegzőt esap a vadászati kiállítás területén. Hozománya nem volt a néger kisasszonynak, de a jószívű bécsi közönség gyűjtést indított és hamarosan szép *nászajándékok gyűjtött össze a fekete párnak*. Az esküvő, amely a vadászati kiállítás legérdekesebb eseményének ígérkezik, augusztus végén lesz.

— **A budapest—newyorki levélzárlatok.** A kir. posta- és táviratvezérgazgatóság a kereskedelmi világ tájékoztatására a következőkben teszi közzé a Budapest—Newyorkba augusztus 11-től szeptember 10-ig indítandó közvetlen levélzárlatok jegyzékét: Augusztus 16, 17, 18, 23, 24, 25, szeptember 1, 6, 7, 8 délután 2 óra 5 percz Wien—Cöln—Ostende—London—Queenstown; augusztus 11, 15, 18, 19, 22, 29, 31, szeptember 2, 5, 8 este 10 óra 30 percz Wien—Avricourt—Paris—Cherbourg; augusztus 12, 13, 14, 20, 21, 26, 27, 28, szeptember 3, 4, 10 délután 2 óra 5 percz Wien—Oderberg—Breslau—Berlin—Bremerhaven; augusztus 15, 22, 29 és szeptember 5 délután 2 óra 5 percz Wien—Avricourt—Paris—Cherbourg; augusztus 25. és szeptember (este 10 óra 30 percz) Wien—Avricourt—Paris—Havre; a augusztus 30. este 10 óra 30 percz Wien—Teschen—Dresden—Cuxhaven.

— **Eltűnt leányok.** A kökény-utcai Newyork-szálloda kapusa bejelentette a főkapitányságon, hogy a szállodából még e hónap 5-én eltűntek *Kraicsovits* Mária tárnoki születésű 25 éves szakácsnő és *Molnár* Sári győri születésű 23 éves divatárúsnő, akik a szálloda II. emeletén az 5. számú szobában együtt laktak. A két leány pár nappal ezelőtt érkezett a szállodába Győről és 5-én kora reggel már nem találták őket szobájukban. Valószínű, hogy az éjszaka folyamán hagyták el a lakásukat — fizetés nélkül.

— **Gyilkosság játék közben.** Nagybecskerekéről jelentik: *Rudolfsgnadon* *Bices* Antal korcsmáros 16 éves fia *Fraubert*-fegyverrel játék közben agyonlőtte *Horvát* *Flórián* földmivest.

— **A Fővárosi Orfeum új évadja** remek műsorral holnap, szombaton esti 8 órakor kezdődik meg az újjáalakított variété-palotában. Jegyek elővételben már ma pénteken kaphatók. *Altaich*, *Baumann* és *Gyárfás* fellépnek a megnyitó előadáson.

— **Halálozás.** Id. Halykó Mihály, volt 48-as honvéd 89 éves korában Kassán meghalt.

Dr. Beck Gusztáv tiszti főorvos Sváczban, St. Moritzban 49 éves korában meghalt. Holttestét Sopronba szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

Hernádi Kornélak, a Záhriében éhunyt magyar festőművésznek holtteste kettős koporsóba zárva tegnap délután érkezett meg Budapestre. A pályaudvarról egyenesen a Képzőművészeti Társulat városligeti műcsarnokába szállították a koporsót és díszes ravatalra helyezték. Az előcsarnokot fekete drapériával vonták be és a ravatal köré elő pálmákat állítottak. A temetés holnap, pénteken délután fél 3 órakor lesz.

Bécsből jelentik, hogy *Reichenau*ban ma reggel négy órakor nyolcvanhat esztendősen meghalt *Hirtensiedl* *Herz* Gyula lovag, az Osztrák Hitelintézet felügyelőbizottságának tagja és a Magyar Hitelbank helyettes elnöke. *Herz* Gyula különösen az ausztriai és magyarországi vasutak építésében vett tevékeny részt. Így Ausztriában a legtöbb esztrómagi vasut, valamint a *Ferencz* *József*-vasut építésében volt része. Magyarországon az ő vezetésével épült az alföld-fiumei, pécsbarosi, budapest-pécsi és a Galicziába vivő vonal. *Herz* Gyula 1888-ig elnöke volt az északi vasutnak, de ettől az állástól megvált, mert az igazgatóság többségével konfliktusa támadt.

Sebestyén *Lajos* királyi tanácsos, ügyvéd, a nagykanizsai kerület néppárti elnöke, tegnap este 58 éves korában Nagykanizsán meghalt.

Lengyel *Lajos* főjegyző, tegnap este 63 éves korában Nagykanizsán elhunyt.

Borsy *Gyula* szegedi 46-ik gyalogezredbeli százados szerdán reggel meghalt.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.**

x **Akinek fájós foga van, vagy bármi okból fogorvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki. Egt. tanár, a műtőigazgató és műfogász szakorvosnak Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk.** A főváros ezen legelső intézete *Károly-körút* 3. sz. alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen a cölra átalakított, a legkittünb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v.-köz. okt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalomunk volt meggyőződni, a természetestől még nem különböztethető műfogpótlások eszközölteinek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rálni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.**

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Royal-Orfeum.** Szombat este negyedkilenc órakor kezd meg az új szezon első előadását is műsorának magas nívójáról; a szín. *László* *Béla*, *André* *Barde*, *Lucien* *Mayargne*, *Brammer* és *Grünwald*, *Szép* *Ernö*, *Bródy* *Miksa*, *Zerkovits* *Béla*, stb. stb. állítják már ki előzetesen is a legjobb bizonyítványt. A főszerepök *Szécsi* *Magda*, *Solti* *Hermán*, *Tóth* *Mariska*, *Palásthy* *Sándor*, *Sarkadi* *Vilmos*, *Tihanyi* *Géza*, *Bárony* *István* lesznek, akikkel élen bemutatkozik a teljes operett és bohózi ensemble. A népszerű *Czirkusz*-tréfa és néhány elsőrangú variété szám szerepel még a megnyitó esték pompás műsorán.

Kulcsár és Huppert

gyors, száraz vegytisztító- és műkelfestőgyár

Gyár és központ: Budapest Rózsa-u. 107.

Fiók: Andrássy-ut 87. Telefon 126—43.

Legszöbben, legpontosabban, gyorsan tisztítanak és festenek. A tárgyak elhozhatnak és a legrövidebb időn belül legkifogástalanabban haza szállíthatnak.

Vidéki megbízások pontosan teljesítenek.

KÖZIGAZGATÁS.

Az üldözött jegyző.

— **Közigazgatási kulturkép a XX. század elejéről.** —

III.

„Magukat ezért elgázolom.“

Mi hazajöttünk Budapestre és H. L. főszolgabíró, az alispán sógora, a közgyűlésbe vadállat módjára, feltett kalappal rohant be és ezen szavakkal támadott meg: „*Hogy mérészeltek maguk az alispán ellen panaszra menni, tudják meg, hogy magukat ezért elgázolom.*“ Erre az urberek felzudultak, de én közbevettem magamat, hogy ne az embert nézzék, de személyében ne sértsek meg a hivatali állást, amit képvisel, erre ezek elcsendesedtek. (Lásd 100/1903. bünf. számú írásoknál sajtóvalomását.)

De bepanaszolták eljárását a belügyminiszter és földmívelési miniszter urakhoz. A belügyminiszter ur tette valami intézkedést, nem tudom. A földmívelési miniszter ur 1902. évi márczius 14-éről 26.635/136. számú rendeletében elrendelte: „*hogy intézkedjék az alispán, hogy a H. L. járási főszolgabíró eljárása, viselkedése és fenyegetései tekintetében előterjesztett panasz előterjesztessék.*“

(Ma se vizsgálta meg senki; a nevezett főszolgabíró el is halt 1906. évben.)

Erre H. L. boszúból 1902. évi márczius 15-én 2012. szám alatt hozzám a következő rendeletét küldte: „*Szomoruan tapasztaltam, hogy jegyző ur rövid jegyzősködése ideje alatt három virágzó, nagyvagyonu községet a tönk szélére juttatott.*“

Láttam az orvtámadást! *Terhemre irt olyan le-sújtó vádat, mit én követek el évtizedeken keresztül; e vád miatt a belügyminiszter urat kérttem, hogy az én költségemre és veszélyemre küldjön le a miniszterium kebeléből egy vizsgáló biztost, ha ez azt állapítja meg, hogy a károkat én követtem el, azonnal leköszönök állásomról. A vizsgálat költségeire 1000 korona előleges költséget ajánlottam fel.*

A belügyminiszter e panaszomat véleményadás végett leküldte az alispánhoz 133.953/IV. 1902. sz. alatt. És az alispán, ahelyett, hogy követelte volna a bizonyítást, hogy kiderítsük, kik okozták óriási károkat a községnek, azt jelentette a belügyminiszteriumban, hogy egy idegen vizsgáló biztostra nincsen szükség.

A vizsgálat megindul.

És engemet 1902. évi június hó 2. és 3-án a pénzügyi titkárral elkezdett vizsgálni a főszolgabíró.

Én felemelt fővel állottam a vizsgálat elé, mert 5 év alatt óriási erővel, megfeszített munkát végeztem:

1. Mindhárom községben én vezettem a tkvi. helyesbítéseket;
2. mindhárom községemet kimentettem 1897. évtől 1902. évig a régi jobbgyi robot tulterhelés-től, a grófi uradalmakat beszorítottam a községi köztelherviseléshez;
3. az így eladósodott nép uzsoraterhét olcsó pénztintézeteknél konvertáltam;
4. új bevallattással, egészen ujrafelvétellel új katasztereket készítettem;
5. így megszüntettem az igazságtalan adózástásokat;
6. az adóhátralékokat leszámoaltam;
7. községházat építtettem;
8. községemet a legközelebbi köves uthalózátig kőutvonallal kötöttem össze, stb. számtalan téren segítettam a nép megélhetését;
9. iskolákat állítottam;
10. rutlánjuk népemben a hazaszeretetet odáig ápoltam, hogy az én községem kezdtek meg a Rákóczi hamvainak hazaszállítására, az ő éremléknek megörökítésére az adakozásokat; öt év alatt lelki örömmel hallgattam, hogy a ruthén dalok ki-maradtak, az utcák magyar daloktól lettek hangosak.

E nagy munka elvégzésére évi 1200 korona fizetésből aljegyzőnek élelmet, lakást, teljes ki-

szolgálatot adtam, hogy a nagy munkát, ami ő reá is zudul, szívesebben teljesítse, hogy így csekély 400 korona fizetése, 100 korona lakbéré föntartására tisztán maradjon. Sőt két irnokot is tartottam saját zsebemre, fizettem havi fizetésüket teljes ellátással (mert a főszolgabíró kisegítő munkaejét nem adott): Így rövid öt év alatt feleségem b—i szőlőjét, házat 6000 korona teherrel terheltem meg azon reményben, hogy ha rendbe jön a jegyzőség, vasszorgalommal letörlesztgetem. És a főszolgabíró kikérte a pénzügyigazgatóságnál a pénzügyi titkárt (ösmert régi ellenségemet) és ezzel az irodámban azzal kezdtek a vizsgálatot, „hogy hamis a pöntárnaplóm.”

E rettentő vádra elámultam, — és amikor már két év vizsgálati jegyzőkönyvben igazolták 20 hamis váddal, hogy a naplóm hamis — és a jegyzőkönyv aláírására hívtak fel, a naplót elvettem és igen értelmes aljegyzőmnek adtam által, hogy nézze át nyugodtan (mert engemet már megzavartak) vajjon igaz lehet rettentő vádjok, talán valami tévedés történt. Az aljegyző egy czéduával adta a kezembe vissza, hogy a naplókban egy fillér hiba nincs, a titkár és a főszolgabíró nagy tévedésben vannak. Erre én férfiasan, — mert az igazságnak nincs szüksége a sima szavakra, visszautasítottam vádjait és az aláírást megtagadtam. Ebből éles szóváltás keletkezett, újra számoltak, és a vége az lett, hogy szégyenzemre szétópták a vizsgálati jegyzőkönyvet.

A felfüggesztés.

Ekkor az összes adóügymenet átvizsgálásánál lényegtelen formahibákat keresgettek (mert jól tudták, hogy lényegest nem találhatnak) és nevésebbnél nevésebb adatokat soroltak fel. E pénzügyi vizsgálat csak lepel volt, amelylyel a főszolgabíró takarni igyekezett célját, hogy a budapesti utam miatt felfüggeszzenek. És 1902. évi június 17-én megjelent a főszolgabíró két csendőrral irodámban és állásomtól felfüggesztett, karhatalommal az irodából kitiltott és megtiltotta, hogy egyetlen bíró, vagy előljáró tag velem még szóba állni is merészeljen!

Felfüggesztő határozatát megfeleltettem, pontról-pontra kimutatva, hogy annak indoka alaptalan, dr. G. I. mint helyettes alispán felebezésem elutasította, (tehát a fentiek után nem találta magát érdekelt hivatalnoknak.)

E két egybehangozó határozat ellen felülvizsgálati kérelemmel ítem. Budapestre személyesen felmenvén: Széll Kálmán volt miniszterelnök urnak részletesen előadtam panaszomat, kértem egy vizsgáló biztost kiküldését, de az igazságos miniszter ur, hozzám fordulva kérdésével ezeket mondta, jegyző ur: *ha az országban minden jegyző feyyelmi ügyéhez egy vizsgáló-biztost kellene kiküldeni, hol venném ehez a miniszteri közvegeket? nyugodjon bele, hadd vizsgálják meg ügyét, ha sérelmes határozatot hoznak, felebbezze meg, majd itt a feltett kérdéstről látni fogjuk a tendenciát s ha egy szemernyit tapasztalunk, mi előttünk nincs alispán, nincs jegyző, mi az igazságot vezetjük győzelemre.* Én belenyugodtam e lelkes megnyugtató miniszteri kijelentésre.

Ugyanezt mondta szóról-szóra K. M. belügy-miniszteri tanácsos ur is.

„A jegyzői iroda reudben van.”

Én 1902. évi június hó 19-én körjegyzői irodámat B. F. volt helyettes jegyzőnek adtam által. A főszolgabíró ráparancsolt, hogy irodámat vizsgálja át s minden észlelt legkisebb szabálytalanságot jelentsen be. Egy évig minden két hétben sürgette, tegyen már jelentést. Egy év múlva, ez a becsületes, karakteres ember bejelentette a főszolgabíróhoz, hogy *ő irodámban semmi olyat nem íelt, ami nem felfüggesztésre, de még dorgálásra is érdemes lenne, est ki is adta bizonylatba.* A főszolgabíró látta, hogy e becsületes emberrel nem boldogul, őt a másik sógorához a sz-i főszolgabíróhoz tette át helyettes körjegyzőnek, ahol ma is jegyző.

És községembe mást keresett, alkalmasabb egyént, ezt megtalálta F. J. segédjegyző személyében.

Ez működését azzal kezdte, hogy községit

háznál-házra járatta fel, nincs-e valakinek ellenem panasza; mikor ezzel czélt nem ért, az elődjétől átvett 1901. évi számadásaimat, az én hirem és tudtom nélkül félretette és helyette 1903. évi augusztus havában újakat készített, azt aláírta, a számadásaimat megváltoztatta, annak czimeit meghamisította. Beigazolom e súlyos vádat az eredeti átadási leltárral, amely igazolja, hogy én az 1901. évi számadásaimat letárgyalva, elfogadva a képviselő testület által, adtam által. Beigazolom a *Belügyminiszter urnak 28207/IV.* a 1909. április 12-én *kelt véghatározatával. Hogy meghamisította a számadásaimat és az arra hozott képviselőtestületi határozatokat,* beigazolom Gy. D. volt jegyzőségje b—i lakos, továbbá D. F. és U. Z. földbirto-kosokkal.

Én beigazolom, hogy ezt jelenttem is dr. G. I. alispánnak és jelentéseimre egyetlen elintéztést nem nyertem.

Igy készítette elő a vizsgálatot F. J. helyettes körjegyző főszolgabírájával, elhalt H. L.-val.

És a vizsgálatra, dacára hogy én M. Z. főszolgabírórt kértem kiküldeni, a közigazgatási bizottság kiküldte B. M. főszolgabírórt, közeli sógorát az alispánnak!

Inségkölcson behajtása. Az élesdi és vaskohi járás örökös nyomorral küzdő lakossága évekkkel czelött, így 1904 és 1905-ben kukoricázást kapott a kormánytól segélyül, de ugy, hogy a segély-akció költségeit vissza kell majd fizetniök. A községek egy része mintegy 60,000 koronával még most is adósa az államnak. Most aztán — mint Nagyváradról írják — mert jó volt a termés, a földmivelségi miniszter ráírt a vármegyére, hogy hajtja be az inségeseknek nyújtott kölcsönt. Dr. Miskolczy Ferencz főispán az ügyben erélyes hangu felszólítást küldött az alispáni hivatalhoz, hogy az inségesek be nem fizetett, vagy behajthatatlanság czimén nem törölt hátralékainak s a megfelelő késedelmi kamatoknak sürgős kiegyenlítését az érdekelt kereseti viszonyainak figyelembe vétele mellett a jelen évi jó termésre tekintettel, a legerélyesebben szorgalmazza. Ez a rendelet most futott szét a községekbe s bizony kellemetlen meglepetést okoz. A behajtandó 60,000 koronához a legszűkebb falvaknak kell nagy összegekkel hozzájárulniök, összesen 68-nak. A behajtás rövidesen megtörténik; szeptember 1-ig kaptak határidőt a községek.

Államsegély közutak építésére. Beszterczéről jelentik: Besztercze-Naszód vármegye törvényhatósági bizottságának kérelmére, melyet még az előző kormányhoz terjesztett fel a vármegye, közel félmillió koronányi államsegély van kilátásba állami és törvényhatósági utak beruházásainak fedezésére. Az erről szóló miniszteri leiratot már a törvényhatóság megkapta és azt a napokban tárgyalta a közigazgatási bizottság. A bizottság Kemény Bertelár műszaki tanácsos javaslatára kimondta, hogy a kormány támogatásáért feliratilag fejjezi ki köszönetét a kereskedelmi miniszternek.

A munkásbalesetek kártalanítása. A nemzetközi jogi egyesület ezidei londoni konferenciáján többek közt dr. Baumgarten Nándor egyet. magántanár is tartott előadást a munkásbalesetek kártalanításáról. Ennek alapján a konferencia elfogadta azt az indítványt, hogy a kártérítés a külföldi munkásokat és hátramaradtait is megillessen. Ennek a határozatnak különösen az Amerikába kivándorolt magyar munkások érdekében van fontossága. kiknek ilyfajta kártérítési igényeit az ottani bíróságok vonakodtak elismerni. Kívánatos, hogy a konferencia ezen állásfoglalását egy ilyen értelemben megkötött nemzetközi szerződés emelje érvényre.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Budai Szinkör.** A Budai Nyári Színházban holnap, pénteken, *Donizetti* „Lammermoori Lucia” című operája kerül színre. A czimszerepet *Maleczky* Bianka énekli, *Enrico Szánthó*, *Edgardo Bejci*, *Arthur Ocskay*, *Rajmond Mátray*, *Normano Bálint* lesz. *Dióssy* Nusi, az aradi színház operett-primadonnája, a jövő hét két estéjén vendégzerepelné fog a budai szinkörben „A vig özvegy” és az „Aranyvirág” czimszerepében.

(*) **A „Muzsikuleány” főpróbája.** A Városligeti Színház új műsordarabjának a „Muzsikuleány”-nak főpróbáját kizárólag a sajtó képviselői számára pénteken délelőtt tizenegy órakor tartják meg. — Pénteken este Kornay Berta és Ferenczy Károly utolsóelőtti fellépte lesz a „Postásfiú és a huga” vig bohózatban. E vidám darab vasárnap délután ugyancsak Kornay Berta és Ferenczy Károlylyal — mérsékelt helyárrakkal — kerül színre.

(*) **A Kövesdy-pályadíj nyertesei.** Az 1910. évi debreczeni Kövesdy-pályázatra 16 pályamű érkezett. A bíráló-bizottság tagjai voltak *Mácsai* Sándor elnöke alatt: *P. Nagy* Zoltán tan. kép. int. zenetanár a főisk. gazdasági tanács, *Husz* Lajos polg. isk. igazgató a zenede részéről. Az *első díjat* (150 kor.) *Boksay* János karnagy, gör. kath. áldozár, a *másodikat* (100 kor.) *Varga* József nagy-körösi tan. kép. int. zenetanár, a *harmadikat* (50 kor.) *Zöld* Károly karnagy, f. v. polg. isk. énektanár nyerte el. A főiskolai háznagy-i hivatal a pályadíjat nem nyert, még bentlevő következő jelégjü műveket: „Népdal”, „Ugy szól a madár, amint a szája áll” és „Nótás legény” a feladó-vevény beküldése ellenében azonnal visszaküldi. A jövő évben (1911) hazafias, vagy lírikus szövegű férfikar következik.

(*) Az „Oedipus” Berlinben. Reinhardt Miksa színtársulata a berlini Deutsches Theaterben szeptember közepén színrehozza Sophokles „Oedipus” tragédiáját. A czimszerepet. Wegener Pál fogja játszani.

(*) **A színházak használati engedélye.** A főváros tanácsa az állandó színházvizsgáló-bizottság jelentése alapján a Királyszínház, a Magyar Színház és a Fővárosi Orfeum épületének használatára az engedélyt a szokásos kikötések mellett a jövő színiévadra megadta.

FŐVÁROS.

Pékdiktátorok.

— Adatok a drágasághoz. —

Budapest, augusztus 11.

Itt, ahol minden drága, a lélegzés éppen úgy, mint a gyaloglás, vagy, mint a hus, csak természetes, hogy a péksütemény is drága. Nem ma drága, nem is tegnap volt az, hanem évek óta, amióta divat, egyesek nagyuri kedvtelése lett a drágaság. Mert nagy tévedés azt hinni, hogy Budapestben csupán a gazdasági körülmények teremteték meg a drágaságot. Nem igaz. A gazdasági züllöttség itt is, mint másutt megette a magáét, de hatványozottan megtoldották azok, akiknek kapóra jött a hydra fejét mindenütt felütő drágaság, hogy még nagyobb drágaságot idézzenek elő. A sütemény például nemcsak azért drága, mert többek között drágább lett a liszt, hanem azért még drágább, drágább, mint bárhol a világon, mert a sütemény-szállítók úgy akarják. A közönség elkecsereződésében, mit is tehet? Szidja a közvetítő kereskedőket, mert hiszen ő közvetlenül attól veszi a süteményt és mert közvetlenül csak önála érzi meg a nyomasztó, eltűrhetetlen drágaságot.

Pedig a dolog nem úgy van. Egy egyszerű pékmester panaszaiból tudjuk meg, hogy ők a leghallatlanabb terror kényszere alatt kénytelenek szolgálatot tenni a drágaságnak, illetőleg a pékmestereknek. A pékmesterek mostanában hívtakozva a sütőiparosok és munkások békéjére, s ezzel kapcsolatban a sütőiparosok újabb megterhelésére, két koronáért nyolczvan darab süteményt szállítanak a viszontelárusítóknak, akitől azonban megkövetelik, hogy *husz fillérért legföljebb hét darabot szolgáljon ki a közönségnek.* És a viszontelárusítók kénytelenek engedelmesskedni a követelésnek, mert ha nem tennék, a pékmesterek egyszorúen beszüntetnék a szállítást. E mögött pedig ott lappang a titkos kártel, melyet kamatostul a közönségnek kell megfizetni. A viszontelárusító ugyanis szerződése szerint nem kap mástól süteményt és így kénytelen vevőinek azt és annyit adni, ahogyan azt a pékdiktátorok kiosztják. Az említett kereskedő panasza szerint van a Sütők Országos Szövetségének egy királyi biztosféléje is, egy teljhatalmu titkárja, detektívje és miegyebe, aki, jaj, ha véletlenül elcsip egy pékmestert, aki többet mer adni egy darabbal is. Ettől a szerencsétlen, becsületes embertől nyomban kiemelik a munkásait, megállítják üzemét és malom-bojkottal, teljes tönkrevetéssel fenyegetik meg, amíg meg nem adja magát. Ez azonban csak egy adat Budapest drágaság-statisztikájából.

Jön azután a munkabérjavítás. Ez is jó ürügy a nagymestereknek ahoz, hogy legalább némileg megokolják a megokolhatatlan drágaságot. Ez azonban sehogyan sem sikerül nekik, amit ez a kis

számfejtés is bizonyít: A munkások hetenként és személyenként 3 korona javítást kaptak. Ennek ellenében tartozik naponta egy munkás 1050 darab süteményt és egy fél zsák lisztből kenyert előállítani, de a kenyér átváltoztatható 300 darab süteményre. Egy munkás e szerint naponként 1350 darab süteményt termel. Eddig kaptunk, nagybani szállításhoz 1 koronáért 45 darabot — és most: 1 koronáért 40 darabot. A pékmester ilyenképen egy munkás napi termeléséért, miért eddig 30 koronát kapott, most 33 korona 75 fillért kap; a többlet tehát, héttel megszorozva, 26 korona 25 fillér. Az elárúsító és fogyasztó tehát csaknem huszonhét koronát fizet azért a három koronáért, amivel a pékmesterek a munkások heti bérét megjavították. Ha egy középfejű, nyolcz segéddel dolgozó pékséget veszünk alapul, mert ilyen van legtöbb, az eddigi fényes jövedelmen felül, a munkások bérjavítása czimén ilyen esimes kis heti jövedelem jut a pékmestereknek; heti bér-javítás: nyolcz segéd, egyenként 3 korona = 24 korona; béremelés: egy segéd 26.25 × 8 = 210 korona. Hogy a fővárosi közönség embernyuzását mennyire okoják meg ezek az adatok — ehhez igazán nem szükséges bővebb kommentár. Azok a petróleumos, meg karboles és jodiformos üvegesék azonban, melyek néha-néha berepülnek a vízont-clárusítók üzleteibe, ha nem is kézzelfoghatóbb, de legalább is érezhetőbb dokumentumokkal szolgálnak a nagy pékdiktátorok terror-cszközeihez és — méltányosságukhoz.

(Az Erzsébet-kilátótorny. A Jánoshegyen emelt Erzsébet-kilátótorny ugyszólván már teljesen elkészült. A tanács ma tartott ülésében intézkedett az iránt, hogy Erzsébet királynénak a kilátótorny előcsarnokában elhelyezendő márványszobrárt elkészítsék. Erre a czélra 4000 koronát engedélyezett a tanács, a szobor elkészítésével pedig Strobl Alajost bízta meg. Együttal elhatározta a tanács azt is, hogy a kilátótorny ünnepélyes felavatását ez év szeptember 8-án délelőtt tizenegy órakor tartja meg és erre az ünnepségre 5500 korona költséget engedélyezett. A felavatás-ünnepség országos jellegű lesz, amelyen képviselve lesz az egész nemzet és az egész hivatalos Magyarország. Az ünnepség sorrendje a következő: 1. Himnusz. 2. Az építési bizottság elnökének jelentése. 3. A polgármester ünnepi beszéde. 4. Az udvar képviselőjének válasza. 5. A zárókörmány aláírása és a zárókő elhelyezése. 6. Kalapácsütések. 7. A torony megtekintése. 8. Szózat. Az est beálltával a torony körvonalaít mécsesekkel és görögtüzzel megvilágítják és a budai hegyek kimagasló ormáin örömtüzet gyujtanak.

(A budai Várbaáz restaurálása. A budai Várhegynek egyik legfestőibb része a budai Várbaáz és a fölötte elhuzódó árkaóos építmény. A várkapitányság a király különös engedelmével a Várbaáz utcára nyíló tágas helyiségeit műtermekül engedte át magyar festőknek és szobrászoknak, akik közel két évtized óta dolgoznak a művésztelepen. A Várbaáz épülete azonban közvetlenül a hegyoldalba épült és a földből átszivárgó víz évek során át átmedvesítette és megrongálta a falakat, úgy, hogy azokat most ki kell javítani és lehetőleg betonréteggel elszigetelni a lejtős hegyoldaltól. A javítási munkálatokat már megkezdtek és részletenként fogják keresztülvinni. A közeljövőben restaurálni fogják a Várbaáz falfestményeit és mozaik képeit, amelyeket az átszivárgó víz és az időjárás szintén nagyon megviselt.

(Adókievés. Most, hogy megszűnt az ex-lex, a pénzügyigazgatóság előterjesztette az 1910. évre szóló javaslatokat. Az adójavaslatokat holnapról kezdve nyolcz napra közszemlére teszik ki. Az adókievető tárgyalásokat 22-én kezdik meg. A javaslatokat a következő helyiségekben teszik közszemlére:

Az I. kerületben a budai polgári kaszinó (Krisztina-tér 1.), a II. kerületben a budai Vigadó, a III. kerületben a Korona-vendéglő, a IV. kerületben az új városháza I. em. 15., az V. kerületben az Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör (Akadémia-utca 3. sz.), a VI. kerületben Andrássy-ut 25. félémelet, a VII. kerületben Akácfa-utca 32. sz. (Szegénygyermekkert Egyesület háza), a VIII. kerületben A) bizottság: Mária-utca 10. sz., B) bizottság elüljárósági épület, C) bizottság Práter-utca 24. sz., a IX. kerületben a Ferencvárosi Polgári Kör (Bakács-tér), a X. kerületben Liget-tér 4. sz. (Leyrer-féle vendéglő).

A III. osztályu kereseti adót abban a kerületben fogják megállapítani, amelyben az 1909. évi november és december hónapok folyamán végzett adóösszeírás alkalmával az üzlet, esetleg fő-üzlet volt. Az adózatokat a tárgyalásra külön nem

hívják meg. A tárgyalás a helyrajzi számok sorrendjében történik, amelyeknek jegyzékét naponként a tárgyaló helyiség kapuján kifüggesztik. Az adóösszeírás javaslatok ellen való észrevételek nyolcz napon belül az illetékes fővárosi kerületi királyi adófelügyelőségeknél írásban, utóbb pedig a kivető-bizottságoknál terjeszthetők elő. Az adókievető-bizottság határozatai ellen azok az adózók, akik a tárgyaláson jelen voltak, attól a naptól számitott nyolcz nap alatt, azok az adózók pedig, akik nem voltak jelen, 15 nap alatt a fölszólalmási bizottsághoz föllebbezhetnek. A föllebbezéseket az adókievető-bizottságnál írásban kell benyújtani.

(Utóépítés és csatornázás. A főváros tanácsa nyilvános árlejtést hirdet a következő utóépítési és csatornázási munkálatokra: az I. ker. Bíró-utca csatornázási, a VI. ker. Jász-utca és Tüzér-utca rendezési munkáira, a VII. ker. Bajza-utca kövező elölmunkáira, a VII. ker. Bajza-utca csatornázási munkáira, a X. ker. Százados-utca makadamszerű rendezésére, a X. ker. Százados-utca, külső Jászberényi- és Maglódi-ut csatornázási munkálataira. Az ajánlatokat e hó 23-án délelőtt tizenegy óráig kell beadni a tanács középítési ügyosztályába (IV. központi városház, II. em. 257).

(József nádor szobra. József főherceg — mint értesülünk — nagy érdeklődéssel fogadta a fővárosnak azt a tervét, hogy nagyatyjának, József nádornak a József-téren álló szobra alapos restaurálás után arcczal a Fürdő-utca felé fordíttassék. A főherceg helyesli a tervet, melynek megvalósítása érdekében személyesen fog beszélni Bárczy István polgármesterrel.

(Megszűnik a tandíj. Az 1908. évi LXXI. törvényezikk értelmében 1910. szeptember 1-től az összes elemi iskolákban megszűnik a tandíj. A tanács ennek alapján ma utasította az elemi iskolai igazgatókat, hogy szeptember 1-től tandíjat ne szedjenek. Miután a törvény értelmében a fővárosnak joga van ahoz, hogy az elmaradó jövedelmének megtérítését kérje, a tanács elhatározta, hogy a közigazgatási bizottságot kéri meg, írjon föl a közigazgatási miniszterhez s kérje a főváros ezen a czimen elmaradó jövedelmének, körülbelül 120.000 koronának megtérítését. A törvény megengedi, hogy beíratási díj fejében 1 koronát szedjenek, de ha a szülő kijelenti, hogy ezt sem tudja megfizetni, a beíratási díjat is el kell engedni. Minthogy a beíratási díjak ily módon valószínűleg nagyon csekély összeget tennének ki s a kezelési költségek fölemésztének, a tanács a főváros közgyűlésének utólagos jóváhagyása reményében úgy intézkedett, hogy az elemi iskolákban beíratási díjat se szedjenek ily módon a fővárosban az elemi iskolai oktatás teljesen ingyenesé válik. A tanács egyébként úgy intézkedett, hogy a beíratási díjak szedése helyett az iskolákban perseknek állítat föl és az azok a összegyűlt összeget szegény tanulók segítségére fordítják.

(Uj várócsarnok. A főváros tanácsa felhívta a Közuti Villamos Vaspálya Társaságot, hogy hűvösvölgyi vonalán, a Vadorzó-utca sarkán várócsarnokot állítson fel. A társaság e felhívásnak megfelel és ezt bejelentette a főváros tanácsának, amely a bejelentést tudomásul vette és a várócsarnok létesítéséhez a helyhatósági engedélyt megadta.

Nyilttér.

Előzetben közöltük, hogy nem vállalunk felelősséget a szövegtől.

NYILATKOZAT.

Néhány fővárosi napilap tendenciózus közleménye egy tünteti föl ezúniket, mintha bennünket élelmiszerhamisítás miatt büntettek volna meg. Az egész ügy annyiból áll, hogy a kereskedelmi forgalomban kétféle minőségű tarhonya kerül elárúsításra. Az egyik a drágább, tojássárgájával készült, a másik az olcsóbb, e nélkül, de utóbbi sem esik közegészségügyi szempontból kifogás alá. Mi tarhonyát nem készítünk, hanem ezen árut elsősorban hazai gyárosoktól vásároljuk. Az eljárás ellenünk a miatt indított meg, mert az eladásoknál nem jegyeztük meg kifejezetten, hogy a tarhonya tojás nélkül készült. De hogy minket ebben az egész ügyben semmi rossziszemiség nem terhel, mutatja például a II. kerületi elüljáróság 6022/910. számú felmentő ítélete, a melynek indokolása szerint bennünket „föl kellett menteni, mert a tárgyalás folyamán beigazolást nyert, hogy vádlott az árut nem tojásosként adta el és így részéről félrevezetés szándéka ki volt zárva.”

Ebből is látható, hogy a mi ügyünkben élelmiszerhamisításról soha szó nem volt és az I. kerületi elüljáróság által elbírált, teljesen azonos esetben hozott marasztaló ítélet harmadfoku elbírálása legjobb meggyőződésünk szerint szintén csak felmentéssel végződhetik. Még csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy ezen lapok ellen sajtó utján elkövetett rágalmazás miatt a bünvádi eljárást folyamatba tettük.

WERTHEIMER és FRANKL

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedés
Budapest, V., Held-utca 6.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Tárgyalás a magyar főudvarnagyi bíróságon. Az 1900. évi XVI. t.-czikkel megalkotott Magyar Főudvarnagyi bíróságnak tegnap volt első érdemleges tárgyalása. Hauser Lipót bécsi lókereskedő egy pár gyönyörű szürke kocsilovat vásárolt József főherceg istállómesterétől a Tattersallban 4000 koronáért 1910 április 25-én. Az egyik ló az átvétel után nyomban súlyosan beteg lett, amire a vevő a lovat azonnal elszállította az Állatorvosi Akadémia kórházába, ahol a ló még aznap délután megdöglött. Dr. Rätz István tanárnak, az állatorvosi kórházintézet vezetőjének hivatalos bizonyítványa szerint az elhullott ló hashártyagyulladásban szenvedett. A vevő Hauser Lipót a főudvarmesteri hivatal felzólította, hogy a pár ló 4000 koronányi vételárát és a költségeket fizesse meg, ez azonban visszautasító választ adott, mire a czég dr. Lengyel Zoltánt bízta meg képviselővel, aki a főudvarnagyi bírósághoz a főherceg ellen a keresetet beadta. A keresetnek ma volt a perfelvételi tárgyalása. József főherceg képviselőjében Pekár Imre ügyvéd helyettese jelent meg és a perirat beadására törvényes halasztást vett igénybe.

§ Ügyvédek és ügyvédjelöltek mozgalma. Az egri ügyvédi kamara tegnap tartott ülésén foglalkozott az igazságügy-miniszternek az igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló törvénytervezetével, mely az ügyvédek számának korlátozását czélozza. A kamara feliratában kimondani javasolja, hogy az olyan köztisztviselő, aki jurisdikecionális jogkörrel van felszerelve, csak ügyvédi oklevéllel bír egyén lehet. Kívánja az alsófoku bíróságok újjászervezését. A netaláni méltánytalanságoknak úgy kívánna elejét venni, hogy az ügyvédjelölti joggyakorlat időtartamára vonatkozó határozatai nem nyerneinek alkalmazást azon ügyvédjelöltekre, akik 1910. szeptember 1-ig az ügyvédjelöltek lajstromába be vannak vezetve. Az egri ügyvédjelöltek is tartottak tanácskozást. Az ügyvédjelöltek azt kérik, hogy a törvény szentesítésétől számított két év múlva lépjen életbe. — A kiskunfélegyházi ügyvédjelöltek is tartottak értekezletet, melyen elfogadták dr. Verebely Hugó ügyvédjelöltnek a tervezet elleni védekezésre vonatkozó indítványát s megbízták az indítványozót, hogy azt az országos nagygyűlésen is terjesztesse elő. Dr. Verebely Hugó indítványa a következőket foglalja magában: A közös veszedelem sikeres elhárítása érdekében egyesüljenek az összes magyarországi ügyvédjelölt-egyesületek a budapesti központ irányítása alatt. Nyerjék meg ügyük támogatására az ügyvédi kamarák vezetőségeit és az illető kerületek országgyűlési képviselőit; indítsanak erős sajtómozgalmat és az összes ügyvédjelölteket szólítsák fel a mozgalomban való részvételre. Hivjanak össze újabb országos nagygyűlést, melyről a sajtó, képviselők és kamarák által támogatott memorandumot adjanak át küldöttségileg az igazságügy-miniszternek. — Békéscsabáról jelentik: A gyulai törvényszék területén működő ügyvédjelöltek tegnap gyűlést tartottak Békéscsabán, amelyen állást foglaltak az ügyvédképzés reformja tárgyában benyújtott törvényjavaslat ellen. Elhatározták, hogy a budapesti országos nagygyűlésen képviseltek magukat és az aradi ügyvédi kamarát memorandumban kérik fel ügyük támogatására. A memorandum megszerkesztésével Bíró Emilt bízták meg.

§ Farsangoló garibaldisták és az osztrák rendőrség. Még a farsang idején történt, hogy hat vídám fiatalember, akik Mont-Falcone-ba a lamponos felvonulásban vörös Garibaldi-ingoben vettek részt, a tulbuzgó osztrák rendőrök letartóztatották. A törvényszék is főbenjáró bűnnek tartotta a tüntető vörös inget és a hat fiut tegnap egyenként öt heti fogházra ítélte.

§ Megsemmisített ítélet. A budapest-hatvani vonalon ez év elején tetten érte a vasúti személyzet Groszwirth Mór notórius utazó zsebtolvajt, amikor egy vidéki paraszt embert akart meglepni. A tettenért tolvajt a vasúti személyzet a gödöllői csendőrségnek adta át és Groszwirth Mór a gödöllői járásbíróóság lopás vétségéért egy hónapi fogházra ítélte el. Időközben azonban a pestvidéki kir. ügyészség megtudta, hogy az elítélt Groszwirth Mórja igen nagyon sötét, amennyiben lopás miatt már több ízben volt büntetve. Mivel a gödöllői járásbíróóság a büntetés kiszabásánál nyomós enyhítő körülménynek tekintette a Groszwirth által hangoztatott büntetlen előéletet, a kir. ügyészség újrafelvételi indítványt tett a járásbíróóság ítéletének megsemmisítéséért. Ma tárgyalta ezt

az újrafelvételi indítványt a pestvidéki törvényszék K Nagy Sándor táblabíró elnöklelte alatt. A tényállás ismertetése és dr. Takács Dénes kir. ügyész felszólalása után a bíróság helyt adott az ügyészi újrafelvételi kérelemnek s a járásbíróság ítéletének megsemmisítése mellett a lopási ügynek a büntető törvényszékhez leendő áttételét rendelte el. Itt már aligha fogja Groszwirth Mór olyan ócsón meguszni azt az eredménytelen lopási kísérletet.

§ Végrehajtás akadályokkal. Molinári Lajos kőbányai háztulajdonos egy lakásbérleti szerződésből kifolyólag két évvel ezelőtt lakkiürítést kért egyik lakója, Novoszel István kádármester ellen és ezt a budapesti VIII—X. ker. járásbíróság jogerős ítélettel el is rendelte. Az ítélet alapján kiment Viosz Béla bírósági végrehajtó foganatosítani a folytatlagos kielégítési végrehajtást a Novoszel által birt. bérlemény kiürítése, továbbá 148 korona 66 fillér és egyéb költségek kielégítése iránt. Amikor a végrehajtó 1909. június 19-én délután Novoszel Istvánnak Gergely-utca 46. sz. alatti lakásán megjelent és közölte vele jövelele czélját, felmutatván neki a végzést. Novoszel, aki a végrehajtót már ismerte, mivel előzőleg foglalt nála, baltát ragadott és Viosz Bélát levágással fenyegette. A végrehajtó a hatóság meghagyásának végrehajtásában ekként veszélyes fenyegetéssel akadályoztatván, a X. kerületi kapitányságtól rendőri karhatalmat kért és kevéssel utóbb a melléje kirendelt Szvatek Mihály 614. sz. és Reich György 304. sz. rendőrökkel tért vissza a végrehajtás foganatosítására. Novoszel ekkor újból felkapta a baltát s feljé akart sujtani a végrehajtónak, de szándékában hamarosan elkapta a kádármester kezében már ütésre emelt baltát. Erre Novoszel István a rendőrnek támadt és azzal kezdett dulakodni és dulakodás közben a kezén meg is harapta. Amíg Novoszel a rendőrrel dulakodott, azalatt Novoszel Istvánnak egy dézsa vízzel leöntötte a végrehajtót. Hosszas küzdelem után sikerült végre az elkészenedett kádármestert a rendőröknek megfékezni és bekísérni a kerületi kapitányságra. A megakadályozott végrehajtás miatt a végrehajtó feljelentése hatóság elleni erőszak büntetése miatt indult meg a kádármester és felesége, szül. Libera Adél ellen a büntető eljárás és a vizsgálat befejezése után a kir. ügyészség mindkettő ellen vádiratot adott be hatóság elleni erőszak büntetése miatt, továbbá megvádolta még az ügyészség Novoszel Istvánt súlyos testi sértés vétségéért is, mert az egyik rendőrnek a kezét megharapta. A vádirat ellen a terheltek kifogásokkal éltek és ezekben azt adták elő, hogy Molinári Lajos háztulajdonos a bérleti szerződést önkényesen megmiskáltotta és ez alapon jogtalanul indított ellenük pört és a bíróság e megmiskáltott bérleti szerződés alapján rendelte el a lakkiürítést és marasztalta el a költségek megfizetésében. Efeletti nagyfoku elkeseredésében szegült ellene Novoszel a végrehajtásnak. Azt azonban tagadta, hogy a végrehajtót vagy a rendőröket baltával leütni akarta volna. A balta munkaközben a kezében volt és azzal csak hadonászott, de ölési szándékkal nem emelte sem a rendőrökre, sem a végrehajtóra. A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta a kifogásokat Saly táblabíró elnöklésével és úgy Novoszelt, mint feleségét hatóság elleni erőszak büntetése miatt vád alá helyezte. Együttal vád alá helyezte még Novoszel Istvánt súlyos testi sértés vétségéért is.

§ Gyermekgyilkos anya. Özv. Rakita Pálné, szül. Trepkó Eszter tápióbicskei napszámos asszony ez év július 16-án ujszülött törvénytelen gyermekét megfojtotta. A csendőrség értesülve a dolgról, távirati uton jelentést tett a pestvidéki kir. ügyészségnek, amely megindította a nyomozást. Ennek folyamán kiderült, hogy özv. Rakitáné, férje halála óta, már két törvénytelen gyermeknek adott életet, akik közül az egyik még most is életben van. Rakitáné előbb a szülészint akarta rábeszélteni, hogy legyen segítségére ujszülött gyermekének megölésében, de ez visszautasította a felhívást. A törvényszéki orvosi boncolás megállapította, hogy a kis gyermek halálát fuladás általi halál okozta. A gyermekgyilkos anyát, tekintettel arra, hogy öt élő gyermeke van, a vizsgálóbíró szabadlábon hagyta ugyan, de azért tovább folyik ellene a vizsgálat gyermekölés büntetése miatt.

§ Garázda legény. Keress pestmegyei községben husvét hétfőjén bál volt. Bőjte Gáspárnak, aki szintén a mulató legények között tartózkodott, sehogy sem tetszett, hogy Kis Mihály Farkas Rózával táncol. Efelől dühében ingerkedni kezdett Kissel, aki megunva a sértegetést, pofon ütötte a garázda legényt. Bőjte ekkor leverte a koremai lámpát, bieskút rántott és vagdalkozni kezdett. Kiss Mihályt oly szerencsétlenül szurta mellbe, hogy három hónapig beteg volt. A pestvidéki kir. törvényszék szüneti tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet. Az ügyész szándékos emberölés kísérletében kérte bűnösnek kimondani, a tör-

vényszék azonban súlyos testi sértés büntetében mondta ki bűnösnek és az enyhítő körülmények figyelembevételével dr. Gaál Máttyás védő védbeszéde után egy évi börtönrre ítélte. Vizsgálati fogságából 3 hónapot számított be a törvényszék. A vádlott megnyugodott, az ügyész pedig felebezett.

SPORT.

() Labdarugók ülése. A Magyar Labdarugók Szövetsége igazgató-tanácsa 1910. évi augusztus hó 12-én, pénteken este nyolcz órakor ülést tart. Tárgy: 1. Folyó ügyek. 2. Győri E. T. O. kérelme az általános rendszabályok 11. §. c) pontja tárgyában. 3. A Föv. T. Kör indítványa az általános rendszabályok 32. §-ának megváltoztatása iránt. 4. Intéző-bizottsági javaslat a bajnoki érmek ügyében. 6. Terézvárosi TC felebbezése a FTC ellen bajnoki mérkőzésé ügyében hozott intéző-bizottsági határozat ellen. 7. Vámos Soma tanácstag indítványa a Csepeli AC feloszlása ügyében.

() A BAK versenye. Rövid, de annál üdvösebb hatású pihenés után a BAK. vasárnapi jubiláris atletikai versenyén állnak ismét starthoz atletáink, kiknek ez idő szerinti kiváló kondíciója előreláthatólag több rekord megdöntését fogja eredményezni. Különösen az ugrási számok azok, melyek a jelenlegi elsőrangú vetélkedés eredményeképpen nagy változásoknak vannak kitéve. Szathmárynak sohasem volt oly biztos esélye a rudugrás rekordjának megjavítására, mint most, hiszen 3.64 m.-es ugrását csak rajta kívül álló okból nem hitelesítették. Jelenlegi nagy formája még ennél is többet ígér. Érdekes lesz vetelkedése Schmidt-tel a távolugrásban, ki Wienben vasárnap tulszárnyalta a magyar rekordot 6.89 m.-t ugorván. Wardner szintén oly egyszerű formában van, hogy vasárnap 1.88 m.-t kis híja, hogy átvitt, valószínű Somody 1.86 m.-es rekordjának megdöntése. A verseny minden számába szokatlanul nagyszámu nevezés érkezett, úgy hogy a versenyt már délután 3 órakor kell megkezdeni.

() Jubiláris uszóverseny. A vasárnap délelőtti Rusich János jubiláris uszóversenye oly nagyszámu nevezés érkezett, hogy a rendezőség kénytelen nemesak előfutatot, hanem középfutatot is tartani. Eddig ezen, nevezés tét nélküli versenyre a következők testületek adtak verseny-díjat: A Budapesti (Budai) Torna-Egyesület 5 darab ezüst és 5 darab bronz érem, a „Sport Futár” szerkesztősége 10 darab bronz érem, a „Nemzeti Sport” szerkesztősége 2 darab bronz-plaket és 2 darab bronz érem. A Sportkedvelők Köre 2 darab bronz érem. A Budapesti Torna Club tiszteletdíjat adományozott. A rendezőség a többi testületektől is vár egy-néhány tiszteletdíjat és így az ifjúságnak nemesak a bemutatkozására nyílik alkalma, hanem még díjazásban is részesül.

() Az újpestiek jubiláris viadala. Az Újpesti Torna Egyesület jubiláris atletikai versenye a margitszigeti és népszigeti sporttelepen lesz. Az U. T. E. jubiláris versenye elé most már kettős érdeklődéssel tekint a sportközönség. Ugyanis gróf Zichy János kultuszminiszter megbízása és az Országos Gyermekszanatórium Egyesület felkérése folytán jubiláris versenyének első napját augusztus 20-án Szent István napján az orsz. sanatórium egyesület által rendezendő margitszigeti ünnepségek keretében, belépődíj nélkül a margitszigeti sporttelepen fogja megtartani. A Margit-szigeten eldöntésre kerülnek: Junior versenyszámok: 1. 100 yardos síkfutás, 2. ¼ angol mértföldes síkfutás, 3. 3 angol mértföldes gyaloglás, 4. magasugrás (tiszteletdíj), 5. távolugrás, 6. helyből távolugrás, 7. diszkoszvetés, 8. fúleslabda-hajítás. Handicap-versenyszámok: 1. 220 yardos síkfutás, 2. 1 angol mértföldes síkfutás. — Országos nyílt versenyszám: 200 m.-es staféta-futás.

A sanatórium egyesület a jubiláris verseny másodnapján, augusztus hó 21-én, vasárnap az U. T. E. népszigeti sporttelepén rendezendő országos nyílt (senior) versenyszámokra a legtöbb pontot elérő egyesület számára igen értékes tiszteletdíjat ajánlott fel. Az országos nyílt számok a következők: 1. 100 yardos síkfutás, 2. ¼ angol mértföldes síkfutás, fél angol mértföldes síkfutás, 4. magasugrás, 5. rudmagasugrás, 6. távolugrás, 7. diszkoszvetés, 8. súlydobás, 9. svéd gerelyvetés. Eszerint tehát a verseny clouja a második napon a népszigeti sporttelepen lesz, amikor az összes nyílt versenyszámok külön tiszteletdíjjal és díszített ezüst éremmel lesznek díjazva.

Míg Szent István napján az U. T. E. a Margitszigeten a junior és handicap számokat bonyolítja le, ugyanakkor az újpesti sportszerető közönségnek atletikai és football-versenyt rendez. Itt kerülnek eldöntésre az ifjúsági versenyszámok: 1. 60 yardos síkfutás, 2. ¼ angol mértföldes síkfutás, 3. magasugrás, 4. távolugrás. Ennek lebonyolítása

után a M. L. Sz. kivételes engedélye alapján a Ferencvárosi Torna Club I. és az Újpesti Torna-Egyesület I. csapatai közt football-mérkőzés lesz.

() A budapesti nyári löversenyek. A vasárnap kezdődő budapesti nyári löversenyeket látogató közönségnek figyelmébe ajánljuk, hogy a versenyterei belépőjegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése s tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohánytözsdekben a versenynapok délelőttjén előre váltassa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépőjegyeket láthatóan viselje s így az ellenőrség felszólításait elhárítja.

KÖZGAZDASÁG.

Az állami vasgyárak repceolaj-szállítása. Az állami üzemek alaposan ki vannak szolgáltatva a különböző kartelek kizsákmányoló politikájának s aki figyelemmel kívéri a közszállítási versenytárgyalások eredményeit, az első pillanatra észreveheti, hogy itt versenytárgyalásokról szó sincs, mert a különböző kartelek egyszerűen diktálják az árakat. Sőt magára az állami szállításokra külön ad hoc kartelek alakulnak, amelyek nevetéssé teszik a nyilvános „verseny”-tárgyalásokat, mert hiszen véletlenül (!) minden versenyző ugyanazt az egységárat ajánlja. Így tettek legutóbb az állami vasgyárak savalan kenő és égő repceolaj szállításánál is, ahol az Olajipar Társaság, a Kohn Adolf és Társa és a Bóni Gyártelep és Mezőgazdasági Rt. mind 85—85 koronás egységárat ajánlottak. Mit lehetett a MÁV.? Elfogadta ezeket a kartel-ajánlatokat is.

Új vashid. Komáromból jelentik: Guta mellett új vashidat építenek, melyre Komáromvármegye 200.000, Guta község pedig 400.000 koronát szavazott meg.

Az új perui vámtarifa. Peruban folyó évi július 1-én — amint lapunknak jelentik — új vám-tarifa lépett életbe, melynek fontosabb változásait az alábbiakban ismertetjük: A leglényegesebb újítás a tarifában az értékvám megszüntetése és specifikus vámok életbeléptetése. Az értékvámolás eddig olyképen történt, hogy az illető árunak bruttó mennyiségére megállapított átlagértékű vették alapul s vámmilleték fejében ennek törvényileg megállapított s rendszerint 10 és 65 százalék között ingadozó hányadát szedték be. Specifikus vám eddigelé csak nagyon kevés árunál volt, pl. a rizsnél, lisztnél, sórnél, gabonánál és zsirnél. Az új tarifában ellenben valamennyi árua kiterjesztetett és így vámmilleték kiszámítását tetemesen megkönnyíti és egyszerűsíti. A láda- és bálcomagolás különböző vámdíjtételei helyébe egységes tétel lépett életbe. Két csomagolás súlykiegyenlítése megfelelő, rendszerileg szabályozott táralevonás útján történt. Ugy az érdekeltek, mint a vámhatóságnak e mellett is jogában áll a tisztasulnyt a tartalom tényleges lemerése alapján megállapítani, ha az előirt göngysúlylevonás nem látszik megfelelőnek.

Fogság — jogosulatlanul felvett táppénzért. Egy németországi pénztári tag 1909. szeptember hó 29-én megbetegedett tuberkulózisban és a pénztártól hetenkint, a bemutatott orvosi bizonyítvány alapján 1909. november hó 28-ikáig napi 2 márka táppénzt vett fel. Kiderült azonban, hogy a tag már november 10-ike óta egy másik munkaadónál dolgozott, még pedig naponként 8 órán keresztül, noha röviddel előbb a kerületi pénztárnak határozott kérdésére kijelentette, hogy nem tud dolgozni. A pénztár tehát 53 márka erejéig megkárosult, minek folytán feljelentést tett az államügyészségnél, amely a maga részéről az ügyet áttette a tag lakóhelyén lévő esküdtszékhez. A bíróság a tagot 1910. február hó 3-ikán három heti fogságra ítélte.

A gabonátözsdekről. Nagy árváltozás és rendkívül izgatott üzletmenet mellett nagyon mozgalmas napja volt ma a gabonátözsdeknak. Határidő-buzát októberi és áprilisi terminusra a tegnapi zárathoz képest 30—40 fillérrel drágábban kötöttek. Egyrészt, mert bécsi és vidéki számlára hirszerint elég nagy mennyiségű buzát vásároltak vissza kényszer útján, másrészt, mert a budapesti lisztgyárak közel 70.000 métermássa buzát vásároltak 20—30 fillérrel nagyobb árfizetés mellett. A buza mellett igen szilárd volt a rozs ára is, amelyből belföldi és osztrák számlára szintén nagyobb tételeket vásárolt a spekuláció. A déli

börzén 12 óra tájban volt a legviharosabb forgalom, amikor októberi buzát 19.76, az áprilisi buzát pedig 20—28 koronáért kötötték. Közvetlenül a zárlat előtt azonban néhány nagyobb budapesti cégnek eladása nyomán az irány 10—20 fillérrel csökkent. A gabonabörzén elterjedt hír szerint ma délelőtt a malmok is vásárolták a határidőbuzát, hír szerint abból az okból, mert nagyobb mennyiségű lisztet adtak el.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket közli: Schlesinger Izidor vegyes- és fűszerkereskedő Nagykanizsa; — Reiner Miksa kereskedő hagyatéka Liptó-Vlanka; — Leane Iván Zeng.

Ipartársulat feloszlása. A kereskedelemügyi miniszter a zilahi szőlőipartársulat feloszlását tudomásul vette.

Kömlőtermelésünk. Hazánk kömlőtermelésére vonatkozó statisztikai adatokat most tette közzé a m. kir. központi statisztikai hivatal. Ennek adatai szerint a kömlővel beültetett terület 1909-ben 1613 katasztrális hold volt, mely az első két évvel szemben esőket jelent. Legnagyobb terület volt székelyföldön a Duna-Tisza közén, utána a Királyhágón túli vidéken. A katasztrális holdankénti termés az 1907. évi 5.03 métermázsával szemben 5.26 métermázsára lett. Az ország egyes vidékein lényeges eltérés van a termés átlagában. Legnagyobb a Duna-Tisza közén 7.19 métermázsára, legkisebb a Dunántúl 2.96 métermázsára. A kömlő összes termése 8485 métermázsára volt az elmúlt évben, míg 1907-ben 9785 métermázsára.

Állami kedvezmény egy szeszgyárnak. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter és Horvát-Szlavon-Dalmácországi bánja hozzájárulásával az 1907. évi III. törvényezikben meghatározott állami kedvezményeket gróf Erdődy Rudolfnak Vidovecen létesített mezőgazdasági szeszgyárára részére az 1909. évi október hó 18-ától az 1917. év végéig engedélyezte.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

Husztör koronát nyert: 104447.
Kétezer koronát nyertek: 10066 57281.
Ezer koronát nyertek: 36746 56940 57003 103021.
Ötszáz koronát nyertek: 5274 12823 21475 21784 23170 23825 25943 38640 41223 48021 49977 55957 61099 66812 67251 79393 83892 88333 90618 105107.

Az állami munkásbiztosítási hivatal sorsa. Az utóbbi időben különféle miniszteri nyilatkozatok nyomán igen sok szó esik az állami munkásbiztosítási hivatalról. Erről a kérdéssel a „Munkásügyi Szemle” ma megjelent számában a következőket olvassuk:

Az utóbbi időben valóságos háború indult meg az állami munkásbiztosítási hivatal ellen s a hírlapi közlemények egyöntetűen a hivatal feloszlása mellett foglaltak állást. Állítólag a kereskedelemügyi miniszter már el is határozta, hogy a törvényhozásnak ily értelemben előterjesztést tesz. A miniszter ugyanis több ízben kijelentette, hogy a hivatal úgy ahogy most van, nem felel meg céljainak, mert a törvény bizonyos ügyekben olyan jogkörrel biztosít a munkásbiztosítási hivatalnak, hogy még a kereskedelmi minisztérium sem gyakorolhat ezen ügyekre semmiféle befolyást. Erre vonatkozólag mondta volna több ízben, hogy ez az állapot sokáig fenn nem tartható, ezen változtatni kell. Hogyan és mi módon, azt még nem tudja senki. Bizonyos az, hogy mielőtt a törvényhozásnak alkalmá lenne a munkásbiztosításra vonatkozó törvénnyel foglalkozni, a kereskedelemügyi minisztériumban értekezletet fognak tartani s ezen az értekezleten az arra illetékes szakemberek véleményének meghallgatása után fog eldőlni, hogy milyen módon akarják megváltoztatni a törvényt. Annnyit kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a hivatal mostani szervezete és hatásköre változást fog szenvedni. Erre mutat az a félhivatalos cikk is, mely nyilvánvalóan az illetékes körök tudtával jelent meg. A hivatal feloszlásának hírében azonban nem hiszünk s nem bízunk. Munkásbiztosítási ügyekben az érdekeltségtől és a kormánytól egyaránt független bírói testületre feltétlenül szükség van. E téren a bíróságot sem az autonóm szervekre, sem a más ügyekkel tülhalmazott polgári bíróságra vagy a kormányhoz bízni nem lehet. Megállapítjuk azt is, hogy az állami munkásbiztosítási hivatal bírói feladatát nemcsak kifogástalanul intézi, de ebbeli hatáskörében vizsgálni nagyfontosságú szociális munkát végez. Félünk, hogy végzetes tévedésnek fog bizonyulni, ha ebbeli működését egy törvényforma megbíntja, vagy megszünteti. Más megítélés alá esik a hivatalnak, mint legfelsőbb felügyeleti hatóságának a működése. Arról lehet vitatkozni, hogy a legfelsőbb felügyelet teljesítése ugyancsak egy független fórumra, avagy a kormányra bízassék-e. Vannak naiv emberek, akik a felügyeletet teljesen feleslegesnek tartják. És elvégre ez is álláspont, bár, hogy mind között a leggyengébb. A biztosított munkásnak, de a munkaadónak is

nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a munkásbiztosítás arra az alapra helyeztessék, melyen szociálpolitikai hivatásának meg tud felelni: s ez az önkormányzat. Ennek bármilyen megszorítása vagy korlátozása súlyos károkkal jár. A munkásbiztosításhoz nagy szociális és állami érdekek fűződnek, ezek helyes kielégítése csak önkormányzat útján várható. Az állami felügyelet tehát nem terjedhet másra, mint annak ellenőrzésére, hogy az önkormányzati szervek a törvényben s alapszabályaikban meghatározott köteleseiket teljesítik-e s működésükben ezen túl nem terjeszkednek-e. Az állam bizonyára ragaszkodik ahhoz a jogához is, hogy az autonómia pénz- és vagyonezelését ellenőrizze, ami ellen kifogása senkinek se lehet. A felügyeleti jogkörnek precíz megállapítása tehát az első követelmény s azután lehet beszélni arról, hogy ez kire bízassék. Véleményünk szerint az autonómiának, tehát magának a munkásbiztosítási intézménynek a téren is az lehet az érdeke, hogy a felügyelet független fórumra bízassék, hogy a napi politika s a politikai elvakultság szerephöz ne juthasson. Másrészt azonban garanciák kellene, még pedig intézményes garanciák, hogy ennek a fórumnak ne lehessenek oly megdönthető rendelkezései, melyek pusztítólag hatnak, pótolhatlan károkat okoznak s az autonómiát lehetetlenné teszik. Súlyos probléma ez, melyet szenvedélyes hírlapi cikkekkel s személyes támadásokkal sem megoldani, sem megérlelni nem lehet. Egyáltalában mindig félünk attól, mikor szociálpolitikai kérdéseket szenvedélyes izgalommal tárgyalnak. Nyugalom s higgadt megfontolás a mód, melylyel a kétségkívül meglevő súlyos bajok forrását felderíteni s az orvoslás eszközeit megállapítani lehet.

Gyenge irányzat a tőzsdén. Az Oroszországból érkező kolerahírek, valamint a newyorki lángha tőzsdéi jelentésekre a mai értéktőzsdén általános lánghaság volt tapasztalható. A spekuláció tartózkodó álláspontot foglal el, mert a pénzpiacra is általános feszültség észlelhető s van egy bizonyos féltékenység attól is, hogy a pénzpiacra nagyon tartanak attól, hogy az ősz kemény napok elé fogja állítani a piacot, drága lesz a pénz, s így mindazok a kis kezek, melyek most bent vannak egyes üzletekben, sietnek üzleteiket lebonyolítani és realizálni. A mai börzén a legnagyobb hanyatlást a legutóbbi napokban erősebben felkapott helyi papírok szenvedték. Így a Danubius-gyár részvénye 16, az Atlantica hajózási részvény 10 koronát esett. Olesóbb továbbá a Közúti vasút részvénye 4, a Városi 7, a Hazai Banké 5, a két hitelrészvényé 2—2 koronával, a Leszámitoló bank 2, a Jelzálogbank 2 és fél, a Magyar banké 1, a Kereskedelmi Banké 8, a Salgótarjáni Köszénbányáé 6, a Ganz-gyáráé 160 és a Vasúti Forgalmi 8 koronával. Az Adria tengerhajózási részvény ára nem változott. Az irányzat azonban mindvégig lángha maradt.

Az 1910. évi selyemtermés. A selyemkereskedők lyoni szindikátusa által kiadott közlöny szerint az 1910. évi selyemtermés Európában az előző évvel összehasonlítva, a következő számokat adja:

	1909	1910
	kilogramm	
Spanyolország	80.000	80.000
Franciaország	674.000	337.000
Olaszország	4.251.000	3.826.000
Magyarország	172.000	155.000
Görz-Gradiska, Istria	42.000	42.000
Trient	168.000	125.000
Európa összesen	5.385.000	4.565.000

Ezzel szemben Kína és Japán nyersselyem termése 1909-ben 14.385.000 és 1910-ben 14.685.000 kg.-ot tett ki, miből Japánra 1909-ben 8.200.000 és 1910-ben 8.700.000 kg. esett. A selyempiac életlen; a termelők továbbra is tartózkodók, tekintettel arra, hogy az európai selyemtermés ez évben valamivel gyengébb és mert remélik, hogy az amerikai válság is végre megszűnik s akkor ismét ár-emelkedésre van kilátás.

A francia kormány szociálpolitikai alkotásai. A parlament szünet előtt a szociális törvények egész sorozatát terjesztette a parlament elé a kormány. Ezek a munkaidő szabályozásáról szóló törvény, a kereskedelemben alkalmazottak pihenő idejének szabályozásáról szóló törvény, az ipari bíróságokra és a bérszerződésekre vonatkozó törvények. A munkaidő szabályozásáról szóló törvényjavaslat kimondja, hogy a felnőtt munkások munkaideje műhelyekben, gyárakban, bányákban, mindenféle más üzemből, egyházi vagy jótékonyági üzemeket sem véve ki, nem lehet több 10 óránál. Már a törvény kihirdetésének napjától fogva nem szabad

hogy hosszabb legyen a munkaidő 11 óránál, négy év alatt a törvénynek végre kellene hajtatnia teljesességében. Az év 60 napján a munkaidő 10 és fél óra, a szabad léghen a dolgozóknál 90 napon át 10 és fél órára terjeszthető. Egy külön fejezet a kivételeket sorolja fel. A kereskedelmi alkalmazottak munkaidejének szabályozásáról szóló javaslat minden alkalmazottnak megszakitás nélküli 11 óra pihenőt biztosít. Ez a pihenő 10 órára redukálható, bizonyos külön felsorolt üzemekben. Kötelező záróra nincs megállapítva a javaslatban, de a községképviselet az üzlettulajdonosok háromnegyed részének kérésére elrendelheti az egységes zárórát. Kivételnek a törvény hatálya alól azok az üzemek, melyekben csak családtag dolgozik a szülő vezetésevel. Ez a rendelkezés elég veszedelmesnek bizonyult a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény végrehajtásánál.

A Hitelbank tőkeemelése. A Magyar Általános Hitelbank holnap mérlegülésevel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a bank ezen az ülésen a Schaumburg-Lippe hercegségi uradalmak megvétele okából és egyéb körülményekre való tekintettel tőkeemelést fog elhatározni. Mint a legilletékesebb helyről jelentik, tőkeemeléssel ebben az évben szó sincs; a Schaumburg-Lippe hercegségi uradalmak megvétele pedig még nem eset dolog.

A bécsi Pollák cég fizetési képtelensége. A fizetési képtelenné vált Pollák Henrik-féle reichenbergi gabonabizományi cégről az a hír járta, hogy üzletközösségben van a bécsi céggel, pedig a dolog nem így áll. A bécsi Pollák Henrik gabonabizományi cég tulajdonosa még 1904. júliusában kilépett a reichenbergi cégből, amely most fizetési képtelen lett. A bécsi Pollák Henrik-cég semmiféle üzleti összeköttetésben nincs a reichenbergi céggel, tehát annak fizetési képtelensége nem is érinti.

A vakok kívánságai a munkásbiztosításra vonatkozólag. A vakok németországi első kongresszusán egyebek között a munkásbiztosításra vonatkozólag a következő kívánságok merültek fel: a) a rokkantsági járadékra mindazon vagyontalan és eddig el nem látott vakokra való kiterjesztése, akik már a rokkantsági törvénynek életbeléptetése előtt megvakultak és a most fennálló törvény értelmében a rokkantsági járadékot megkapták volna; b) a rokkantsági, agkori- és balceeti járadékra felemelése a megvakulás bekövetkezésénél.

Az országos gazdanagygyűlés. Budapesten és Nyiregyházán egyaránt soréylen folynak az előkészületek az idei országos gazdanagygyűlésre, melyet a Magyar Gazdaszövetség szeptember 20-ra (kedd) Nyiregyházára hívott össze. A gyűlést Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter, a Gazdaszövetség elnöke fogja vezetni, míg előadói Meiláth József gróf, Mezössy Béla volt államtitkár, Liptay Béla országgyűlési képviselő és Meskó Pál lesznek.

„A szem sérüléseiről az ipari balesetek szempontjából” cím alatt egy huszonhét oldalas füzet jelent meg a Társadalmi Múzeum kiadásában, mint annak 9-ik kiadványa. A munkát dr. Fejér Gyula, a Szent Margit-kórház rendelő szemorvosa írta. A szem sérüléseinek tudományos és statisztikai ismertetése után behatóan tárgyalja a védőeszközöket, védőüvegeket és álcárokat, melyekkel a szem baleseteit el lehet háritani. Fejetegeti az 1907. évi XIX-ik törvényozik idevonatkozó intézkedését, utmutatással szolgál a pénztáraknak, mi módon írják elő a rendszabályokat a védőszemüvegek és védőálcárok használatát illetőleg. A füzet végén 16 ábra található, a védőüvegek és álcárok mintái, melyek közül a munkás a céljainak megfelelő szemüveget kiválaszthatja. A füzet ára 20 fillér.

Taksamérő-gyár. Az általunk már jelzett Áron-féle magyar taksamérőgyár részvénytársaság megalakult s a cégbíróóság a vállalatot most bejegyezte. A társaság alaptőkéje 200.000 korona, a célja az Áron-rendszer szerint való taksaméterek gyártása.

„Magyar Méh” ünnepi száma. A magyar, német és osztrák méhészek augusztus 19-től 24-ig Budapesten tartandó 55. vándorgyűlése alkalmából a szokottnál nagyobb keretek között jelent meg az „Országos Magyar Méhészeti Egyesület” hivatalos közlönye a „Magyar Méh” is. A lap közli a vándorgyűlés és kiállítás részletes programját is.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 11.

A készáruüzlet ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Bőséges kínálat mellett a malmok igen jó vételkedvet mutattak és mérsékeltén magasabb árakat szívesen fizettek. Mivel mérsékelt az eladók nem voltak túlkövetelők, rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 75000 q buza kelt el a tegnapiaknál 10-15 fillérral drágább árakon. A legdrágább eladási ár 10.50 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 9.70 korona 75.2 kilós szerémségi buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérral, az árpa 15 fillérral drágább, a tengeri 5 fillérral olcsóbb, a zab változatlan. Forgalmomba került 5000 q rozs 7.15-7.25 koronás árakon, 1100 q árpa 6.45-6.70 koronás árakon, 200 q zab 7.20-7.30 koronás árakon és 400 q tengeri 5.80 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán jó ideig igen élénk vételkedv mutatkozott, mire erősen szilárdult az irányzat és meglehetősen tovább emelkedtek az árfolyamok, amelyek zárlat előtt aztán nyereségi realizálásokra kissé legyengültek. Az októberi buza 3 fillérral a tegnapi zárlatnál felül, 9.72 koronán indult, fokozatosan 9.83-ig emelkedett, aztán 9.74-ig ment vissza és zárlatkor 9.77 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza 8 fillérral, az áprilisi buza 6 fillérral, az októberi rozs 6 fillérral emelkedett, ellenben az októberi zab 2 fillérral és az új tengeri 4 fillérral gyöngült.

Eladatott:

Tiszavidéki 100 q 82 k 20.70 K felső, 200 q 80.5 k 20.80 K, 700 q 80.5 k 20.70 K felső, 350 q 80 k 21 K, 700 q 80 k 20.90 K, 300 q 80 k 20.90 K, 300 q 79.5 k 20.90 K, 100 q 80 k 20.80 K, 900 q 80 k 20.80 K szept., 300 q 80 k 20.80 K, 250 q 80 k 20.80 K, 300 q 80 k 20.70 K, 200 q 80 k 20.70 K, 200 q 80 k 20.50 K felső, 400 q 79.5 k 20.30 K felső, 100 q 79.5 k 20.90 K, 100 q 79 k 20.45 K felső, 300 q 79 k 20.50 K, 200 q 81 k 20.50 K, 6000 q 79 k 20.40 K, 1600 q 79 k 20.85 K, 800 q 78 k 20.85 K, 100 q 79 k 20.30 K felső, 300 q 79 k 20.80 K, 700 q 79 k 20.80 K, 500 q 79 k 20.80 K, 100 q 79 k 20.40 K, 100 q 79 k 20.65 K, 200 q 79 k 20.40 K, 300 q 79 k 20.35 felső, 400 q 79 k 20.50 K, 1000 q 78.8 k 20.90 K, 5000 q 78.5 k 20.60 K, VIII 10, 300 q 78.5 k 20.20 K, 300 q 78.3 k 20.15 K sárga, 400 q 78 k 20.50 K, 300 q 78 k 20.60 K, 4000 q 78 k 20.90 K, IX. 15., 4000 q 78 k 20.90 K, IX. 15., 200 q 77.5 k 20.20 K, 1700 q 77.5 k 50 K, 100 q 76 k 19.50 K.

Pestvidéki: 600 q 79.8 k 20.40 K, 400 q 79.5 k 20.60 K, 150 q 79.5 k 20.30 K, 400 q 79.5 k 20.30 K, 200 q 79 k 20.10 K, 100 q 79 k 20.30 K, 200 q 78 k 20.30 K, 150 q 78.5 k 20 K, üszkös, 100 q 78 k 20 K, 100 q 78 k 19.80 K, 100 q 77.5 k 19.90 K, 100 q 77 k 20.35 K, 100 q 76 k 20.35 K.

Bácskai: 1150 q 76.8 k 20.40 K, 200 q 75.5 k 20 K.

Bánsági: 1000 q 77 k 20.30 K, 4000 q 77 k 20.38 K, IX. 20., 500 q 75.3 k 19.40 K.

Hartai: 400 q 79 k 20 K, 1900 q 77.2 k 20.50 K.

T.-Becsei: 400 q 76.5 k 20.15 K.

Óbcesei: 2000 q 75 k 20 K.

Fehérmegyei: 150 q 75 k 19.80 K.

Bihari: 500 q 78 k 20.20 K, 300 q 78 k 19.70 K.

Felsőmagyar: 200 q 80 k 20.60 K, 200 q 80 k 20.25 K.

Szerémségi: 500 q 75.3 k 19.40 K rozsos.

Rozs: 500 q 14.30 K, 1000 q 14.50 K, 200 q 14.50 K, 200 q 14.40 K, 400 q 14.50 K, 500 q 14.40 K, 400 q 14.50 K, 500 q 14.40 K, 100 q 14.60 K, 400 q 14.50 K, 200 q 14.40 K, 400 q 14.40 K, 300 q 14.65 K.

T.-árpa: 200 q 12.96 K, 200 q 13.25 K, 200 q 13.40 K, 200 q 13.40 K, 300 q 13.20 K.

Ó-zab: 100 q 14.40 K kpf.

Új-zab: 100 q 14.60 K kpf.

Tengeri: 400 q 11.60 K kpf.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követ

Kész volt:		Kilós		Ára 100 kg.	
Buza					
Tiszavidéki	75	—	79	19.60—20.60	
"	76	—	80	20.—20.70	
"	77	19.45—0.10	81	—	
"	78	19.55—20.20	82	—	
Fehérmegyei	75	—	79	19.65—20.40	
"	76	19.—19.40	80	19.75—20.45	
"	77	19.20—19.85	81	—	
"	78	19.30—20.—	82	—	
Pestvidéki	75	—	79	19.75—20.45	
"	76	19.05—19.45	80	19.95—20.50	
"	77	19.25—19.90	81	—	
"	78	19.40—20.10	82	—	
Bánsági	75	—	79	19.85—20.50	
"	76	19.10—19.75	80	19.95—20.60	
"	77	19.35—19.90	81	—	
"	78	19.45—20.10	82	—	
Bácskai	75	—	79	19.90—20.60	
"	76	19.15—19.80	80	—	
"	77	19.45—20.—	81	—	
"	78	19.55—20.20	82	—	
Rozs I-rendű	uj	—	—	14.40—14.50	
középmínőségű uj	—	—	—	14.15—14.20	
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	13.10—13.40	
I-rendű	—	—	—	—	
Zab I-rendű	—	—	—	14.40—15.—	
I-rendű	—	—	—	14.—14.30	
Tengeri belföldi uj	—	—	—	11.50—11.65	

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre 9.72—9.71—9.83—9.74—9.80—9.77

Buza áprilisa 10.—9.9—10.14—10.02—

Rozs októberre 7.40—7.54—7.41—7.42—

Zab októberre 7.21—7.23—7.19—

Tengeri auguszt. 5.70—5.64—

Új tengeri májusra 5.73—5.70—5.74—5.69—

7 óra 30 perces zárulna:

Buza októberre 9.77—9.78

Buza áprilisa 10.02—10.03

Rozs októberre 7.4—7.43

Zab októberre 7.19—7.21

Tengeri májusra 1911-re 5.69—5.70

Repce augusztusra 12.65—12.75

Budapesti gabonaforgalom.

1910. aug. 9-től 1910. aug. 10-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mássa
Buza	14965	200	
Rozs	1937	4442	
Árpa	—	—	
Zab	1626	—	
Tengeri	7546	3544	
Liszt	100	17102	
Korpa	—	1439	

Értéktőzsde.

Az előtőzsde medioprolongációval vette kezdetét, ugyanazon reporttétel mellett. A külföldi jelentések kedvezőtlenek voltak és így a tegnapi lanyha irányzat ma is tartotta magát. A nemzetközi értékek 1½—2 koronával gyengültek. A lanyhaság áttérődjött a helyi és készáruüzletre is. Különösen intenzívebb lett a gyengülő irányzat, miután az oroszországi kolerahírek a járvány pusztító terjedéséről szóltak. A déli tőzsdén már teljesen urrá lett a lanyha irányzat, különösen pedig a spekuláció sűrűsége realizált. A nemzetközi értékek ismét csökkentek. A helyi értékek árfolyamése még jelentékenyebb volt. A készáruüzlet pedig egyes értékeknél rohamos volt az áresés, így pl. az Atlantikánál. Az utótőzsdén alig volt forgalom. Kötetett: Hazai bank 312—308 koronán, Kereskedelmi bank 3990—3995—3990 ko., Magyar bank 749—747.50—748 kor., Lipótvárosi takarékpénztár 206.50—205.50 kor., Aszfalt 213—210 kor., Újlaki 400—403—399 kor., Vasuti forg. 473.50—466 kor., Téglá és csement elsőbbségi 323—324 kor., Ganzgyár 3710—3680 kor., Magyar villamosági 426 kor., Agrárbank 490 kor., Atlantika 312—313.50 kor., Athenaeum 306—303 koronán. Az előtőzsdén forgalmomba került: Osztrák hitel 666.75—664.75, Magyar hitel 861—857.50, Leszámitolóbank 588—587, Jelzálogbank 484—482.50, Rimamurányi 691—691.75, Városi villamosvasut 378—374, A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 665, Magyar hitel 857.50—858, Államvasut 745, Leszámitolóbank 586.50—585, Jelzálog 482—480.50, Közuti 737.50—736.50, Városi villamos vasut 374—373 kor.

Az előtőzsdén forgalmomba került: Osztrák hitel 666.75—664.75, Magyar hitel 861—857.50, Leszámitolóbank 588—587, Jelzálogbank 484—482.50, Rimamurányi 691—691.75, Városi villamosvasut 378—374, A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 665, Magyar hitel 857.50—858, Államvasut 745, Leszámitolóbank 586.50—585, Jelzálog 482—480.50, Közuti 737.50—736.50, Városi villamosvasut 374—373, Berli

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A Párisból jelentett hausse hatása alatt és mivel a magyarországi malmok vásárlási kedvet mutattak, gabonauzletünkben az irányzat szilárd lett, de gyér kínálat következtében a forgalom jelentéktelen volt. Buza és rozs 10 fillérral drágult, zab és tengeri tartott, árpa csak finomabb minőségekben volt szilárd.

Jegyztetett buza: fehérvári 10.05—10.35, uj tiszavidéki 10.75—11.10, uj mosoni és győri 9.80—10.15, uj felsőmagyarországi 9.80—10.20, uj déliavasuti 9.80—10.15, uj felsőmagyarországi 9.80—10.20, uj déliavasuti 9.80—10.15, uj marchfeldi 9.80—10.10. Uj rozs: Felsőmagyarországi és csepeli 7.70—7.90, uj pestmegyei 7.75—7.95, déliavasuti 7.60—7.85, ausztriai 7.80—7.95. Árpa: morvaországi 6.40—9.25, csepeli 6.40—8.28, maláta 6.35—6.65, takarmány 6.85—6.11. Magyar tengeri 6.20—6.40, Cinquantin 7.80—8.25, Magyar zab 7.55—8.15, válogatott 8.15—8.50, Magyar zab 7.55—8.15, válogatott 8.15—8.50, ausztriai 7.50—7.75.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 11. Tekintettel az Oroszországból érkező kolerahírekre és a newyorki árfolyamok hanyatlására, az előtőzsde irányzata gyöngült, de a realizálások egy téren sem voltak jelentékenyek.

1 óra 30 perces zárulna: Osztrák hitel 664.75, Magyar hitel 858.—, Anglo bank 316.—, Bankverein 547.—, Osztrák földh. 1307.—, Laenderbank 512.25, Union bank 620.—, Államv. 745.—, Déliavasut 111.75, Dunagözh. 1128.—, Alpezi 743.50, Prágai vasut 2775.—, Rimamurányi 690.—, Brüxi közszénbánya 744.50, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 253.50.

Bécs, aug. 11. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.70, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 15.—, Magyar hitelbank részvény 858.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 585.—, Rimamurányi 691.25, Magyar cukoripar 23.30, Adria hajózási részvénytársaság 552.—, Magyar koronajáradék 91.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyeres.-kölcs. sorsjegy 23.—, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 485.—, Magy. kereskedelmi bank 40.05. Az irányzat tartózkodó.

Bécs, aug. 11. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 93.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.15, 1860-as sorsjegy 170.—, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 315.40, Bécsi Bankverein 547.50, Osztrák magyar bank 1872.—, Déli vasut 11.—, Dunagözhajózási társ. 11.30 Dohány-részv. 385.50, Cs. k. arany (vert) 11.3. Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 564.—, 4.2 száz ezüst jár. 93.60—97.55, Osztr. koronajáradék 93.55, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.75, Union-Bank 620.75, Osztrák Landerbank 51.—, Osztrák-magyar államvasut 747.—, Elbe völgyi vasut —, Alpezi részvény 745.75, 10 frankos 19.08, Londoni váltóár 240.32, Lipótkohó 533.—, Török sorsjegy 254.75.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 11. (Tőzsdejelentés.) Newyork ingadozó magatartása, az Iron Age ki nem elégitő jelentése, valamint azok a jelentések, hogy Oroszországban a kolera kiterjeszkedik, a megnyitáskor lehangoztatót idéztek elő, mely az összes forgalmi tereken realizációkban nyilatkozott meg; a csökkenések azonban többnyire 1 százalékon alul mozogtak. Bányáértékekből, melyek többszörösen 1—1 és fél százalékot vesztek, Phönix, Dortmundi és német Luxemburgi szilárdabbak voltak, a két utóbbi a tegnapi fuzió határozat utóhatása alatt. A tőzsde további folyamán az elektromos piacról kiindulva, jobb hangulat mutatkozott, de végre is a javult árfolyamok mellett ismét sok rendbeli realizációt eszközöltek, melyek a piacnak egyenlőtlen színezetet adtak. Végére gelsenkircheniekben élénk kereslet volt, ami a többi bányáértékekre is kedvező visszahatással volt, épp úgy az elektromos részvényekre is, anélkül azonban, hogy az összképet tetemesen befolyásolták volna. A tőzsde gyengülten zárult. A készáruüzlet iparértékei nyugodtak, de egyenlőtlenek voltak. Napi pénz 3 és fél százalék, magánkamatláb 3 egyenyed százalék.

Berlin, aug. 11. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 97.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80, osztrák hiteltőzsde részvény 208.75, Déli vasut 21.50, orosz bankjegyek 216.—, 4 százalékos új orosz kölcsön 99.75, Disconto Commandit 187.40, Dinamitruszt 176.10, Harpeni 198.70, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.50, Magyar koronajáradék 91.75, Osztrák-magyar államvasut 19.25, Bécsi váltóár 850.25, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 284.—, Gelsenkircheni 214.25, Laurakohó 180.90,

Frankfurt, aug. 11. Zárlat. 4.2 százalékos papírbondok... 4 százalékos osztr. ar. jár. 99.05. Magyar ar. jár. ...

Hamburg, aug. 11. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst... 4 százalékos aranyjárdék 99.40. Osztrák hitelrészvény...

London, aug. 11. Angol consol 81.1/4.

Páris, aug. 11. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék... Osztrák aranyjárdék 101. Magyar aranyjárdék...

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Aug. 11. Előző napi eladatok maradvány...

Arjegyzés. Zsírsertés. Öreg I. rendű 350 klg. ételsúlyonással... 136-142 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. ételsúlyonással...

Budapesti vágómarhavásár.

Aug. 11. Felhajtott magyar bika 126 drb, magyar ökör 1062 drb, magyar tehén 879 drb, magyar bivaly 141 drb...

melkül, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 80-90 koronáig... Osztrák vágómarhákért: Magyar hizott ökör...

A felhajtás változatlan volt. Miután a forgalmi korlátozások még mindig fennállnak, az irányzat és árak általánosságban is változatlanok maradtak.

Heti lóvásár.

Aug. 11. A Tattersall-telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 325 drb első, 561 darab másodosztályú, összesen 886 darab lovat...

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborcz, Ung) and water level measurements for various stations.

Kivonat a hivatalos lapból.

Augusztus 11.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Pirigy Albert posta- és táviradéktisztviselőt...

a győri itélőtábla elnöke úr. Szalós Artur ügyvédjelöltet a győri itélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká;

a kolozsvári itélőtábla elnöke Kovács István ko-

lozsvári lakos, végzett joghallgatót a kolozsvári itélőtábla kerületébe segélydíjaz joggyakornokká;

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Goldmann Bernhard (Bernát) budapesti lakos családja nevének Gondosra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázat. A budapesti kincstári jogügyi igazgatóságánál 2 írodaségintézi állásra 4 het aatti lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az elmúlt huszonegy óra alatt az északi tájak kivételével, ugyszólván mindenhol volt helyenként jelentékeny eső; így Orkvenicán 71, Temesvártól 42 mm. A hőmérséklet érdemlegesen nem változott. Maximuma 28 fok C. Nagybecskereken és Verseczen; minimuma 6 fok C. Arvaváralján és Tátrafüreden.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Nyugatról fogyó felhőzet, a csapadék szűnése és lassan felmelegedés várható.

(Sürgöny-prognózis: Derülés, melegebb.)

Weather forecast table with columns for location (Állomás), wind direction (Szélirány és ereje), wind speed (Felhőzet), temperature (Hőmérséklet), and other weather indicators.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

Large financial table titled 'BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE' containing exchange rates, bank prices, and commodity prices. It is organized into several columns for different categories of assets and liabilities.

KÜLÖNFÉLÉK.

Találkozás.

Hervadó ősz, sárga lombok,
Sápadt fényű halk sugár,
A tavasz már messze szállott
Ködben nyugszik itt a táj.

S a tarlókon, avart járva
Megindul egy bus csapat;
Síró dallam kel im' szárnyra
Fázós, szürke ég alatt.

Akik elkerültek egymást
Napsugars tavaszon,
Fázós őszben járnak-kelnek
Sápadt, zörgő lombokon.

Nézik egymást, ez a kék szem,
Az a selymes hajfonat...
A piros ajk, bus tekintet...
S szívükbe hej! bu fakad.

Kaczagó nyár messze szállott,
Őszi köd a táj felett...
Vége! Késő! Zug a szél is,
S ezrek ajka megrepeg.

Sarlay Elek.

(Aviatikus humor.) Barzini Luigi, a neves olasz újságíró, a milánói „Corriere della Sera“-nak Párisból levelet írt a francia aviatikusok humoráról.

A francia aviatikusok a repülés mindennap visszatérő eseményeire egész külön kis nyelvet alkottak. Ime egypár szemelvény az aviatikus szótárból. Ha „valaki kiesik a levegőből“, arra azt mondják, hogy „lerakta a fát“. Ha a gép összetörik, akkor „lerakta a gyufát“. Ha pedig darabokra rocsolódott, akkor „kannállal kell felszedni“. A rossz repülőgépet kávémasinának nevezik; a még rosszabbat butoroskoosinának.

Az utassal induló aviatikusokról sok anekdóta szól. Beszélnek például az egyikről, hogy egy tisztes kora amerikai nő száz frankért vitt fel, abban a hiszemben, hogy a jó néni pár méternyi magasságban majd félni fog és le kell vele szállni. Azonban nem így történt. Alig érezkedett fel a gép, az idős hölgy már is magasabba kíváncsított, aztán

még magasabbra. Mikor már száz méter magasságban jártak, megelégette a dolgot az aviatikus és neheztelve jegyezte meg:

— Méterenként egy frank? Talán azt méltóztatik gondolni, hogy a repülést mi rófszámra mérjük?!

(A pipa reneszánsza.) A francia dohányadó felemelésének váratlan következménye lett: reneszánszát kezdte élni a pipa, amelyet oly sokáig mostoha sorsra kárhoztattak. A Szajnaváros utcáin, vendéglőiben és kávéházaiban nem igen lehet ezt észrevenni, mert a pipások rendszerint hallgatag emberek és nem valami nagy kedvelői az idegen társaságoknak. Hanem odahaza, a csöndes szobában, négy fal között félretolják a cigarettás skatulyát, meg a szivardobozt és kezükbe veszik a nagyapai pipát. A trafikok üzleti könyveiből megállapítható, hogy egyre kevesebb szivar és cigarettára kél el. Ellenben kapós portéka lett a papirzacsó-számra mért pipadohány. A pipakereskedők uszhatnak a boldogságban. Soha még annyi pipát nem adtak el, mint az utóbbi hetekben. A pipadohány olcsóbb és ez megmagyaráz mindent. Odahaza azonban, a lakásokban, ahová nem érhetnek el a kíváncsi szemek, a szép asszonyi ajkáról sóhajok kelnek és panaszos szavak. A hölgyvilág tudni sem akar a pipázásról, amely nehéz szagával betölti a szobákat, behatol ruhákba és piszkít, megbarnítja az ablakfüggönyt és sok más házi bajt okoz. De az új divatot már mi sem tarthatja fel. Megint eljött a pipa ideje és a pipázás diadalmaskodik mindenfelé.

(A föld lakossága.) A párisi Bureau des Longitudes most adta közre évkönyvét. A föld lakosságának a számára nézve többféle adatot találunk. A különböző tudósok végezte számítások legfőbbje egy-két millióval térnek el egymástól. Levasseur 1626 millióra becsüli a földön élő emberek számát, míg Supan amerikai tudós csak 1485 millióra. Jurschek hollandi tudós 1538 millióra, Sundberk német geográfus pedig 1620 millióra teszi az emberek számát. Ez a sok millió az egyes országok között a következőképpen oszlik meg: Brit Birodalom 403 millió, Kína 350, Oroszország 152, Egyesült-Államok 98, Franciaország 81, Németország 78, Japánország és Korea 62, Ausztria és Magyarország 50, Németalföld 44, Törökország 38, Olaszország 36, Belgium és Kongo-állam 27, Spanyolország 20 millió lakossal. Ezekbe a számokba bele van számítva a gyarmatok, anektált és megszállott területek lakossága is, azért került Ausztria és Magyarország is együvé.

(A gyöngyök hazája.) Európában alig ismeri még valaki Csütörtök szigetét, pedig valamikor olyan ismert lesz majd a neve, mint Gibraltár. Csütörtök-szigete a legfontosabb tengeri erődítmények egyike lesz nemsokára, mert már geográfiai fekvése is erre kvalifikálja. A sziget tudniillik ott fekszik az Uj-Guineát és Ausztráliát elválasztó Torres-szorosban és ezzel a helyzetével valóssággal uralja azt a tengeri utat, amely Angliát Ausztrália keleti partvidékével, Kínával, Japánnal és Uj-Zeelanddal összeköti. A sziget fővárosa Port-Kennedy, amelyet európaiak, benszülettek, japánok és ausztráliaiak laknak. A városkán azonban egyelőre nem igen látni meg, hogy nagyszerű tengeri hatalomra aspirálna. Port-Kennedy egészen békés foglalkozást üz. Gyöngyhalászatot. A sziget ugyanis, illetőleg a szigetet övező tenger olyan gazdag gyöngyragyókban, hogy ezt a tengerrészt lehetne a drága gyöngy tulajdonképeni hazájának nevezni. A Csütörtök-sziget gyöngykincseit 1865-ben fedezték fel s a felfedezést követő időben valóssággal ellepték a helyet a kalenderek. Ma már nagy kereskedelmi társaságok kezében van a gyöngyhalászat monopóliuma, amelyek valósságos kis hajóflottákkal dolgoznak. Az ellenőrzést európaiak végzik, magát a halászatot pedig benszületett buvárok, akiknek munkája azonban sok veszedelemmel jár, mert a sziget körül a tenger tele van czápákkal.

(Meglincselt halott.) A tömegboszunak egy rettenetes esetét jelentik Rómából. Lezze községben a tömeg meglincselt egy halottat. A halott egy asszony volt, aki példátlan kegyetlenséggel uszorázta az egész városka lakosságát. Egy vampir természetű lakott a törékeny testű öreg asszonyban. Nem ismert se szánalmat, se irgalmat az adóssáival szemben. Az élete sohasem volt biztonságban, mert kifosztott áldozatai halálosan gyűlölték. Tegnapelőtt szívvelhűdés ölte meg váratlanul az öreg asszonyt, mielőtt még valamelyik haragosa elbánhatott volna vele. Mikor azonban halálának híre a városkában széjjelfutott, a tömeg megrohanta a házat, a holttestet összerugdalta, összetiporta s aztán meztelenül kivetette az utcára. A lakásban mindent szétromboltak. Talán még a házat is elpusztították volna, ha a rendőrség közbe nem lép. A holttestet a rendőrség emberei szállították ki a temetőbe, ahol azonban minden egyházi szertartás nélkül kellett elföldelni, mert a püspök nemcsak megtiltotta az istentelen teremtés beszentelését, de azt sem engedte meg a városka papjának, hogy a halott által végredelelt tett egyházi alapítványt elfogadjja.

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

64

— Ezt meghatározni nem az ön feladata. Menjen be urnőjéhez s jelentsen be.

— És szabadna tudnom, hogy kit jelentsek be ő kegyelmességének?

— Tricotrin. De kérem, siessen végbevenni azt, amit öntől kértem, s hozzon azonnal választ nekem.

A szolgálának kedve lett volna nem teljesíteni ezt az inkább parancsolt, mint kért munkát, de amint Tricotrinra pillantott, rögtön megváltoztatta ezt a szándékát. Más szolgák útján közölte a megbízatást a kamarással, aki megütközéssel fogadta Tricotrint, bár jól tudta, hogy az elhunyt herceg előtt nagy becsülésben részesült. A kamarás végighaladt egy gazdagon díszített előtérben, majd belépett egy előkelő izléssel berendezett szobába, melynek falai égszínké szinben tündököltek s ezüsttel voltak díszítve.

Itt pihent a damasztakaróval letakart szófán a kor legszebb asszonya. A tűz fény sugarai megtörttek selyem ruhájának ránczain, melyen az egyszerűség dacára is látszott a kiváló izlés és művészi összeállítás. Patyolatfehér kezében egy könyvet tartott átkarolva. Körülötte bázulatra méltó ékkövekkel telt ékszerdobozok, arany czukorkadobozok, legyezők s mindenféle elképzelhető apró csecsebecsék voltak felhalmozva. Mint ha az egész város lakossága az ő számára vásárolta volna össze a legértékesebb és legszebb ékszereket újévi ajándékkul.

Elmerülve az ékszerek szemlélésében észre sem vette a szolga belépését addig, míg az fenhangon bele nem kezdett küldetése okának elmondásába.

Homlokán az elégedetlenség árnya suhant keresztül.

— Természetesen, engedje belépni, — felelte csöndes egyhangúsággal.

Néhány percz eltelte után előtte állott a férfi. Elvörösödve, kitért karokkal lépett eléje a nő. Az első benyomás hatása alatt szégyenlenni kezdte büszkeségét, majd visszatért szívébe ismét a régi érzés.

— Miva! — kiáltott Tricotrin, megragadva a nő karjait.

Ebben az egyetlen szóban fejezte ki minden jókívánságát.

A büszke asszony könnyedén visszahúzódott. Minden, mit el akart temetni a felédés homályába, most újra feléledt lelki szemei előtt s megkeserítette gondtalan életét. Ezen egyetlen szó következtében ismét felébredt benne a szégyenérzet, melyre pedig többé sohasem akart visszaemlékezni.

Évek teltek el, hogy Tricotrint utóljára látta, s ezalatt az idő alatt a nagyravágyás mérge mindig mélyebben és mélyebben betette magát lelkébe.

— Már milyen rég ideje nem láttam önt, — szólalt meg végül idegenkedve.

— Láthatott volna gyakrabban is, ha kereste volna az alkalmat, hogy velem találkozzék.

Miva szempillái lecsukódtak; nagyon kegyelmetlenül érezte magát.

— Ön úgy látszik, nagyon kíváncsinak tart engem? — mormolta.

— Nem mondtam évekkal ezelőtt, hogy mi fog következni közted és köztem? Én ismertem a világ befolyásoló képességét, te nem. De én nem panaszkodom miattad, Miva.

Tricotrin akaratlanul is ismét a bizalmas „te“ megszólítást használta. Szemei szeretetet sugározta pihentek Miván: olyan szeretet volt ez, mely még a mindent elnémitő és megnyugtató halálnál is erősebb. Tricotrin lágy

szeretettel hangja bár ismét felébresztette Mivában a régi érzéseket, mégis durvának tűnt fel előtte. Boszantotta az a tudat, hogy van valaki, aki jól ismeri gyermekéveit; aki tudja, hogy ki volt, s aki esetleg visszaemlékezetheti arra, hogy kegyelemkenyéren nőtt fel.

Tricotrin nem gondolkodott a régi történetek felett. Teljesen átengedte magát a csodálatos változás szemlélésének. Mint a büszke délszaki növény nem is sejtett pompás növénynyé fejlődik kezdetleges dudvaszerű alakjából, úgy változott az a kedves gyermek is ebben a környezetben hódító mágnásasszonynyá. Az a kedves gyermek, kit a Loire-partján egyszer majdnem megkoronáztak, mint a szüret királynéját, most itt állott, mint a legnagyobb szobrász által megalkodott tökéletes Aspasia.

— Istenem, mennyire megváltoztál! — kiáltott hirtelen ébredő fájdalomtól megragadva.

A nő álmodozóan nevetett. A változás, melyet oly nagy fájdalmak árán ért el, büszkeséggel töltötte el, azt hitte, hogy senkinek sem segített ezen az uton, hogy jelen állását teljesen önmagának köszönheti. Arra persze egyáltalában nem gondolt, hogy valamikor egészen más helyzetben volt, mint jelenleg, s ennek következménye volt az az önimádat is, melylyel el volt telve.

— Bizony nagyon megváltoztam, — felelte Miva. — Higye el, egészen hihetetlennek tűnik fel előttem, ha elgondolom, hogy én voltam az a gyermek, akit ön ismert, s akit ön védelmezett.

— Egészen természetes. Minden kétséget kizáróan tudtam, hogy nagyon meg fogsz változni, Miva.

Lira hercegnője megrázkódott. Ez a gyermekkori becéző neve visszaemlékeztette gyermekéveire; eszébe jutott lelenez volta s ez bántotta.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1910. augusztus 12-én.

Fővárosi Városi Színház

Kornai Berta és Ferenczy Károly fellépésével.

A postású és a huga.

Enekes bohózat 4 felvonásban. Írta: Buchbinder Magyaró itotta Farago Jenő és Sziklai K. Zenéjét összeállította: Orbán Arpád.

Személyek:

Felhő Moki	Ferenczy
Klári a huga	Kornai
Dr. Csipkés	Thury
Báró Szalánczy	Szalay
Pityke	Keller
Írta: Farago Jenő	Gihari B.
Armadilla	Sándor Stefi
Berényi	Miske

Kezdeté 1/8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Lammermoori Lucia.

Opera 3 felv. Zenéjét szerzőzte: Donizetti. Szövegét írta Camarano.

Kezdeté 1/8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31.

NYÁRI SZÜNET.

Megnyitó előadás: 1910. évi augusztus hó 13-án.

A nagy herceg. — Ejtéllalom. — Csibészfogás. — A megázott huszár. — A papa. — Attrakciók.

Kezdeté 8 1/4 órakor.

ROYAL ORFEUM

Megnyitó előadás
1910. augusztus hó 13-án.

8 1/4 órakor legelsőrangú művészi műsor:

A nagyherceg Laszky Béla operettje. **A megázott huszár** falrengető bohózat.

A papa dráma. **Csibészfogás** városligeti moka.

Chansons vivants Szinpadai tréfák. **The Morissoffs** The Grand Trio

Magánszámok. Új Zerkowitz dalok. Új attrakciók.

A téli kertben pontéjfélok: Royal-Cabaret. 22 ujszillag. Ének- és táncelőadás. Czigányzene. Bal mabille.

Henry

Utolsó előadás: augusztus 21-én.

Pénteken, este 8 órakor

Utolsó High Life Evening

Diszkostümök Diszterszámok

Poljáték folytatása.

Benedetti Riga, Rigollos.

Melánia k. a. orosz agár kutyaival és a világvárosi műsor többi száma.

Szombat és vasárnap 2-2 előadás, d. u. 4 és este 8 órakor.

V. RUDOLF-TER MARGITHID, PESTI HÍDFŐ.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

1910. augusztus 13-án.

Nagy megnyitó előadás.

Uj ének és tánc előadás.

Nemzetközi szépségverseny.

Czigányzene. — Bal mabille. —

Belépés éjjel 1 óráig 1 korona, azontul díjtalan.

FOLIES CAPRICE

Nyári helyisége: Aréna-ut 84. szám.

Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 9 órakor.

9 és negyed órakor. **Ujdonság:**

„Próbafurás”

Pikantéria. Írta: Faun. Rendező: Rott Sándor.

10 és fél órakor

„Schneidige Leute”

Bohózat. Írta: Armin József.

Továbbá: R. Türk Berta, Werner Teresi, Gerő és Pringer új szövegeikkel. Jéggyök elővételben nyári helyiségben Aréna-ut st. d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig.

ozv. Kóuti Józsefnek különlegességi tőzse. Andrassy-ut 29.

és Sopronyi nagytőzseben, Rákóczi-ut 1. sz. Az előadás után omnibusz- és vilamosközlekedés minden irányban.

Butor

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

EHRENTREU és FUCHS

testvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Képes aranyékek ingyen. Telefon 88-86.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Szombaton, augusztus hó 13-án

esti 8 órakor

nagy megnyitó előadás.

Fényes, változatos és mulattató műsor.

Jegyelővétel már péntektől, augusztus

hó 12-től kezdve a nappali pénztárnál

dőlelőtt 10-11-ig és délután 3-6 óráig.

Az összes helyiségek ujja alakítva!

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges



tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

- 1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ... K 12.70
- Ládában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ... K 36.30
- 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ... K 40.25
- 20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu bor ... K 52.25

Hordóban: 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... 59.40 kor.

60 " 1907. " " pestyenye bor ... 72.60 kor.

60 " 1904. " " szamorodni bor ... 89.10 kor.

60 " 1901. " " szamorodni bor ... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládaért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilági-tátra berendezett lakásban és helyiségben tartható **Házi mozgófénykép előadás** Telefon 64-20.

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon utján is

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Fővárosi Városi Színház	Fővárosi Nyári Színház	Király-Színház
13 Szombat	A muzsikuskány	A komédiások	Luxemburg grófia
14 Vasárnap	d.n. este A muzsikuskány	Bőregér A komédiások	Luxemburg grófia

Szenzaciós ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hűlésből eredő összes bántalmaknál, ugymint: reuma, csúz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatása. Hatás és jószágban felülmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat ügyrendelésnél portómentes szétküldés a készítőtől:

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő.

Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

„A. B. C.”

Fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörülköt stb. stb. csekély kölcsöndíjért, házhoz szállítva, h tenkin cseréltve. A mosással járó kellemetenség megszűnik. **Eötvös-utca 30.** Telefon: 46-86.

Telefon: 40-86.

MAGYAR LÁNYOK

Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Közleményeinek nagyrésze a háztartás a kézimunka, a női foglalatosságok körébe vág, választékos szépirodalmi részét pedig jelles írők írják. Igazán fiatal leányok képes lapja, melynek minden sora nekik íródik. — Előzetési ára negyedévre 3 korona. Az új évfolyam július 1-én kezdődik. — Kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 10. szám.

Állami felügyelet alatt álló

FIU-INTERNÁTUS

Budapest, Damjanich-utca 30.

Az Ág. Ev. (Fasori) főgimnázium, VII. ker. Állami főgimnázium, VI. ker. főreáliskola stb. közvetlen közlésben. Gondos testi ápolás. Egyéni tanítás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, angol és német oktatás. Zene. Rajz. Vívás és tornazás. Jelentkezés délután 4-7 óráig. Kívánatra prospek ust küld:

Récsei János tulajdonos.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

ÖNBÉREK

egy ócska zongorát vagy pianót és **KIDOB** havonta 12 vagy 16 korona kölcsöníjlet, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

HAFIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érzékszervekkel szerelt zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezest, nem lekötelezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora eladási és kölcsönzési telepen.

Eufon kölcsönkeltés legkiválóbb gramofon- és művészlennék felármentésére.

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.

(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)

Telefonszám: 4-31.

Zongorák becsérelése, javítása, hangolása legkülönösen csak a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

és a fővárosban lakók részére csak

+ Gummi-halólyag óvszer **tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény. ::**

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tuczatja 12. — korona. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 korona.

Pessar-Ocl. orvosiag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR **BIDET 10, 16, 20, 24 K. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.**

PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDAGSY

v. os. és kir. ezroddorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, székelt, bujakört (syphilit), borbajokat, elgyengült férfürt, idősebbeknél is, gonorrhoeát és annak utóbjait, ideg- és hágergőzöbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyulok.

Telkek a Hűvösvölgyben

vizgazdag területen, közutak a telepen, villamos végállomás közelében **előnyös feltételek mellett, olcsó áron kaphatók.** Felvilágosítás nyerhető a Balász-féle vendéglőben, a villamos végállomáson. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb tuczonként a Szilágyi telepen 5 éves lefizetésre. Vonatközlekedés közvagyonról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. szolgá.

Hoveny vagy idült bujakór - bántalmak

ny górvélykór, borbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigydaanat, rheumatizmus, a szá, gego gyenedésel, dagaatok, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy öröklt bujakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minden gyógykezeléssel daczó betegségből biztos és gyökeros gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év oaa a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11.— kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utoza 12. és Andrássy-ut 22. szám.

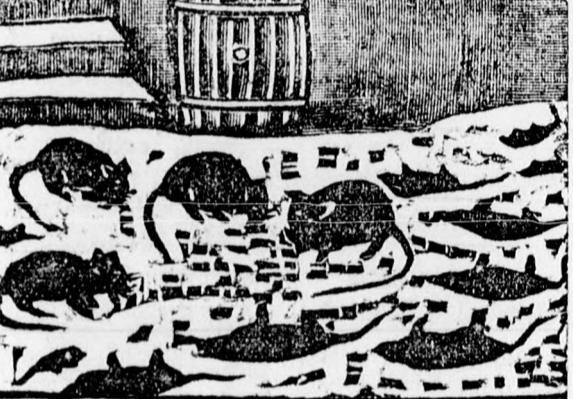
FOGAK

s koronától szájpadiás nélkül, gyökérel-távolítás fölölleges, aranykoronák és tartó fogtömések foghuzások értelesenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kitélegette nek. Régi hasznavehetetlen fog- serti hasznavehetővé alakított. " " "

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.

Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 koronás.



Patkányok és egerek
egyedül méreg nélküli biztos hatású irtószere, tömeges kipusztításra

„Vulkán-kockák“
amelyek ezen kártékony állatoknak kedvenc eledel és bárki által könnyen, veszély nélkül felszórható. Árak: eredeti dobozokban 3 kor. és (kilója) 6 kor., használati utasítással ellátva. Gyár és megrendelési cím:

Reiner Géza Budapest, VI., Podmanický-u. 35/B. sz. — Telefon 86—80.

Ugyanott elvállaltatik patkányok és egerek gyökeros kiirtása olcsó árban, jótállás mellett.

Tankönyveket és Segédkönyveket
vegyen

Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R.
könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Itt kapható

az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakkiskolákban használtban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.

Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.

A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

64578/IV. szám. M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 1910/11. évi mintegy 12000 q finom buzakorpa, 4000 q takarmányárpa, 1500 q rozs, 8000 q zab és 100 q fehér bab szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 15-én Mezőhegyesen, a kisbéri ménesbirtok mintegy 10900 q zab és 5500 q finom buzakorpa szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 21-én Kisbérien, a bábólnai ménesbirtok mintegy 6400 q zab, 3400 q finom buzakorpa, 1500 q melasse (szörplé) és 600 q lenmagpogácsa szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 22-én Bábólnán, a fogarasi ménesbirtok mintegy 600 q finom buzakorpa szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 15. napján Fogarason, a gödöllői m. kir. koronauradalom mintegy 3400 q takarmányárpa, 1100 q zab, 1800 q tengeri, 1900 q finom buzakorpa, 2800 q melasse (szörplé) és 550 q lenmagpogácsa szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 19-én Gödöllőn, végül a palánkai m. kir. csikótelep 1600 q finom buzakorpa szükségletének biztosítása czéljából folyó évi szeptember 19-én Palánkán (Béla majorban) zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni, melyre az egy koronás bélyeggel és 5% bántépénzzel felszerelt zárt ajánlatok, az említett záros határidőig közvetlenül novezett birtokok igazgatóságához, illetve intézőségéhez az említett határnapok délelőtti 11 órajáig nyújtandók be. A versenytárgyaláson gazdák is résztvehetnek legalább 100 q-ra teendő ajánlattal.

A részletes szállítási feltételek egy a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál (III. em. 121. sz.), mint az említett birtokok igazgatóságainál, illetve intézőségénél megtekinthetők.

Budapest, 1910. évi augusztus 1.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR

A természettudományi ismeretek megszerzése elsőrangú életszükséglete a művelt nagyközönségnek.

most megjelent kötetei:

I-II. kötet. CH. DARWIN: **Az ember származása.**
Az emberről való komoly tudásunk ezzel a könyvvel kezdődik. Fordították dr. Entz G., dr. Fülöp Zs., dr. Madzsar J.

III. kötet. WILHELM BÖLSCHÉ: **A bacillustól a majomemberig.**
Bölsche ebben a könyvében a bacillusok, a világ vége, a marslakók, óskorok rég letűnt állatai, a majomember stb. ról egyformán érdekesen, mélyen és szépen ír. Fordította dr. Pogány József.

Egy kötet ára: füzve.. K 7.50 * kötve.. K 10.—

/ Részletfizetésre is megrendelhető /

Kiadja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám. Kapható minden könyvkereskedésben.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK. NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEDELNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-ES MŰRÉSI IRTÉSEKÉBEN SZERZETEK A BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÖLÖNÖS DONDOT FORDITOM. ÁRJEJYZÉK 2000 RÁJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó árakon kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Kiadó

1, 2, 3 szobás modern lakások és pinczehelyiségek november 1-ére I. kerület Logódy-utca 102. Gyönyörű kiállítás a Vörmezőre és a budai hegyekre. Közvetlen az alagút mellett. Ertekezni lehet helyszínen a pallernál, vagy telefonon 129—83. 29227

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyetemek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-u. E. 46.

Csemegecsözlöt

vagy legnemesebb francia őszibarackot 5 kilót 4 koronáért; finom almát, zamatos körteket, édes szilvát, ringlót, ananászt és turkóstán dínyet 2 koronáért szállít Müller J. szállótelepe Kiskunhalas.

Pénzszekrényeket

tűz- és betörésmenészeket ajánl olcsó árakon Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Tiszviselői kölcson

köztiszviselőknél és katonatiszteknek előjegyzés és előjegyzés nélkül. Felzálogkölcson 60 évre. Váltókölcson kereskedők, iparosok és magántiszviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítat. Rigecz és Hartmann bankiroda, Bózsá-utca 29. sz. Telefon 94—66. 29100

Igen szép lakás

Budapestben, a pesti oldalon kellemes utcában, kerítés nélküli folyó évi november hó 1-től esetleg előbb is, kiadó. A lakás 4 utcai, 2 udvari, 1 elő, 1 fürdő és 2 cseléd-szobából a a megfelelő mellékhelyiségekkel áll, két évvel ezelőtt teljesen újonnan renováltot és a legmodernebbül van berendezve. Bővebb értesítés Budapest, V., Radófrakpart 3. a Dunacsohajózási társaság forgalmi igazgatóságánál.

Negyvenöt éves

nőlen nyugalmazott fővárosi tiszviselő, a vidéken letelepült gyermektelen családnál állandó ellátást keres. Részletes ajánlatot az ár megjelölésével L. D. címre, Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 12. II. emelet 12. sz. alá kér.

Ananász

Énjszibarack lekvárnak kilóját 2.60 K, meggy-lekvárnak 3.20, K nemes görögdióknak mázsáját 8.—, turkóstán dínyének 14, új paradicsomnak 12, káposztának 9, alma körteinek 16—24, paprikának száza 70 fillér. Gyümölcs-kivittel Csongrádról.

Német szóra

elfogad szépebbé várt család szeptembertől elemibe járó gyereket. Egészséges lakás, vidék, gondos nevelés, jó bánásmód. Cím a kiadóhivatalban. 5949

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet permotefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

Gödöllőn

Óreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyzetméter, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házmesternél.

Csemegecsözlő,

őszibarack 4 kor., körte, alma, kékszilva 3 kor.; paradicsom, tölthető paprika, ugorka, cukorkadínya 2 kor. postakosaránkint. Paradicsom métermérszája 20—24 kor. Sperlinger S. Csongrád. 5952

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

Falusi Könyvtár.

Acspiperkegomba (sampion) és a szarvasgomba termesztése.

Írta Eperjessy István.

Gyakorlati útmutatás e két igen jövedelmező természetűség felkarolására.

Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: LAMPEL R. Könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Zálogcsözlőket

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

30 koronáért

készünek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom livaltban divatos férfiöltönyök vagy felöltők finom szövetekből. László Sándor férfitársaság Budapest, Erzsébet-körút 1. sz. 1. em. Vécikra posztóintézet, bérménteve, helyben szabásomat kívánatra házhoz küldöm. 28593

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapítattott 1886-ban.

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz függőfökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.



„Hungária“ beszélő-gépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványság tartós, szép telet testidomokat nyernek. — Hőlgység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszere. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kor. Használati útmutatással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156—84



UTANOZZÁK

már sokan ingyen gramofon-rendszerünket. Ez mutatja, hogy mily sikert ért el jól bevált rendszerünk. Azonban velünk senkinek tud konkurálni! Győzdön meg személyesen és látogasson meg bennünket. Már a drb lemez vételénél is kaphat egy pompás gépet teljesen ingyen. Kérjen felvilágosítást. Szent László Intézet Budapest 27, Veres Pálné-utca 16.

Légszesz és villamos csillárok

legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 9—11.

Koporsó asztalosok

részere mindennemű koporsók díszítési, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcsözlőket

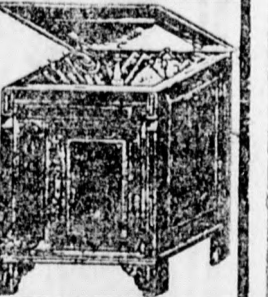
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

A gyermekáldást

2 vagy 3 számára meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyeg ellenében Fran A. Kaupa, Berlin S. W. 247, Lindenstrasse 51 28634



jégszekrények

(nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fürdőszobák szabadalmazott fűtéssel kaphatók WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sark.) Telefon 91—20.

SZÜLŐK!

HA FIAIKAT VAGY LEÁNYAIKAT ::

Fővárosi, vidéki, esetleg külföldi :: ISKOLÁKBAN ::

Óhajtják taníttatni, ha NEVELŐINTÉZETBE

(internátusba) kívánának adni, azokról felvilágosítást nyújt, őket iskolákba beiratja internátusban, családoknál :: ::

ELHELYEZI.

Mindennemű tanügyet elintéz, magánvizsgálati ügyben tanácsot ad

A Magyar Tanügyi Intézet

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 5/a

Zálogcsözlőket,

Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiségűeket veszek. Alt-Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95—48. — Meghívásra jövök.

Jogászoknak

nélkülözhetetlen.

A magyar kir. Curia

Felülvizsgálati Tanácsa által a sommás eljárásról szóló törvény (1893: XVIII. t.-c.) alapján hozott

HATÁROZATOK

GYŪJTEMÉNYE. Összeállította GOTTL ÁGOST kir. curiai tanácselnök.

XIV. kötet (1908, 1909) 2825—2952. sz. határozatok.

Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét.

Ára vászonkötésben 9 K.

Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

LAMPÉL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wesselényi-u. 61/B. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék poltturos butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Rayonképviselők

ügynökök és reprezentábilis viszontelárusítók, kiknek nagy ismerettségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kegyeleti újdonság értékesítéséhez keresetnek. Csakis jó megjelenésű, katezolikus képes akvizitőrök lesznek figyelembevéve. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

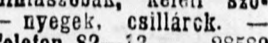
Budapest, Ferenciek-ter 3 ftelemet. Vétel és eladás használt és új

polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol bergarnitúrak és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82—14. 28589

Saját gyártmányú

fűthető fürdőkádak

körmelegítő kályhákkal



hullám-tű-fotel és szőnyeg, kádak, valamint az szőnyeg, vagy higiénikus cikkek, jégszekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H.

Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sark) Telefon 36—52. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hajfestő - fésű,

egyszerű fésűs állat fest ősz vagy vörös haját valódi szőke, barnára vagy fekete. — Teljesen ártalmatlan! Ezekig használatba! — Ezek használatban! Egy darab ára 5 korona.

SCHÖLLER, Wien, III.

Krieglergasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosításokkal szolgál

LISZT ISTVÁN BUDAPEST,

most Kristóf-tér 8. L. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171—38. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük.

GUMMI-ES HALHÓLYAGOK

Készülék 175. 2. 3. 10. Kft. 3. sz. legolcsóbban mint 1 K. STERYL

GUMMI-KÖLÖNLEGESSÉG

csak egy példány kapható! NEUMAYER LIPÓT. Budapest, V. Váci-körút 112. AUKCIÓVÉDELMEZŐ